

OP WEG NAAR EEN BEWEZEN INTERVENTIE!

De OpvoedParty geplaatst naast en
getoetst aan de hand van de criteria
van het Nederlands Jeugdinstituut

Kirsten Haaksema en Lotte van de Peppel

Colofon

Opdrachtgever

Lunamare
Betuwe 139
3524 TE Utrecht
T: 030-7851470 en 0614223552
E: katrien@lunamare.nu

Werkveldbegeleider

Drs. C.M. (Katrien) Laane

Opleiding

Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH)
Christelijke Hogeschool Ede (CHE)

Projectuitvoering

Lotte van de Peppel
Kirsten Haaksema

Afstudeerbegeleider

Willemieke van Ginkel
M: wmvginkel@che.nl

Eerste beoordelaar

J. van der Kolk
M: jvdkolk@che.nl

Ede, mei 2017

Samenvatting

Voor u ligt het **verslag van het onderzoek** dat is uitgevoerd in opdracht van Lunamare, een trainingsbureau gespecialiseerd in opvoedingsondersteuning op maat. De **initiatiefneemster** van Lunamare, Katrien Laane, is in 2010 gestart met het geven van OpvoedParty's. Een OpvoedParty is een bijeenkomst waarin opvoeders praten over de opvoeding van hun kinderen. Hierin worden ervaringen uitgewisseld over opvoedingsituaties en staat de eigen deskundigheid van opvoeders centraal.

Er is steeds meer vraag **naar effectief bewezen interventies (ook wel erkende interventies genoemd)** vanuit gemeenten en organisaties. Hoewel de OpvoedParty al enige jaren bestaat, is de interventie nog niet **effectief bewezen door het** Nederlands Jeugdinstituut (NJI)¹. Hierdoor is de wens van de initiatiefneemster ontstaan om de OpvoedParty te toetsen op de effectiviteit.

Gaandeweg is deze wens omgebouwd tot de volgende hoofdvraag:

*'Hoe wordt het werken met de OpvoedParty ervaren door deelnemers **en ambassadeurs (beroepsopvoeders)**² en wat heeft de OpvoedParty nodig om de onderbouwing te kunnen optimaliseren om aan de criteria van het NJI te voldoen?'*. Deze hoofdvraag is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel van de hoofdvraag is een noodzakelijk onderdeel voor de toetsing aan de criteria van het NJI. Voordat de OpvoedParty ingediend kan worden **moet** onderzoek gedaan worden **naar de gebruikerservaringen**. **Het tweede deel van de hoofdvraag is gericht** aan welke criteria van het NJI de OpvoedParty **al dan niet** voldoet en waar eventuele aanvullingen nodig zijn. Om deze **hoofdvraag** te kunnen beantwoorden is er gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek. **Doormiddel** van zowel literatuuronderzoek als praktijkonderzoek. In dit onderzoeksrapport is de interventie 'OpvoedParty' **geplaatst naast en getoetst aan de criteria** van het NJI.

De OpvoedParty kan zich laten toetsen bij het NJI. Het NJI heeft diverse criteria opgesteld waaraan een interventie moet voldoen, om zich een effectief bewezen interventie te noemen. Deze criteria bestaan uit de inclusiecriteria³ en het 'Werkblad beschrijving interventie'⁴. De inclusiecriteria is specifiek bestemd voor de aanmelding bij de databank van het NJI. Het werkblad betreft de criteria die gelden nadat er aan de inclusiecriteria is voldaan. Het proces na de aanmelding bij het NJI wordt ook wel het erkenningstraject genoemd. **Tot slot** zal de erkenningscommissie **van het NJI** de interventie toetsen **aan de criteria die hiervoor zijn opgesteld** van het NJI.

Voor de beantwoording van het eerste deel van de hoofdvraag is er gebruik gemaakt van praktijkonderzoek. Deelnemers en beroepsopvoeders zijn geïnterviewd naar hun gebruikerservaringen met de OpvoedParty. 60% van deze groep respondenten is positief over de OpvoedParty op de punten laagdrempeligheid, (h)erkenning en bevestiging, **zo blijkt uit het praktijkonderzoek**. Een moeilijk punt **is de** werving van deelnemers voor een **OpvoedParty**. **Tevens** blijkt de naam volgens 70% van de respondenten voor verwarring te zorgen bij **diverse** opvoeders. Dit is de kern waardoor **het als moeilijk ervaren wordt** om deelnemers te vinden voor een **OpvoedParty**.

Voor het tweede deel van de hoofdvraag zijn medewerkers van het NJI en ervaringsdeskundigen geïnterviewd. De ervaringsdeskundigen hebben hun interventie laten toetsen **aan de criteria van het NJI**. Deze groep respondenten gaven aan dat de doelgroep en de doelen **van(uit) de OpvoedParty concreter** geformuleerd moeten **zijn** bij het schrijven van de onderbouwing **van de criteria**. **Aan de kant van de indieners is het zo dat rekening moet worden gehouden met** dat het erkenningstraject tijd, geld en moeite **vraagt**. **Deze** aspecten worden door de respondenten als belemmerend ervaren. Maar daar staat tegenover

¹ In het vervolg van dit document afgekort tot NJI.

² In het vervolg van dit document aangeduid als beroepsopvoeder(s).

³ Inclusiecriteria zijn criteria waaraan voorafgaand aan het erkenningstraject voldaan moeten worden.

⁴ In het vervolg van dit document afgekort tot werkblad.

dat doordat de onderbouwing van de interventie concreter wordt, het gemakkelijker is om de interventie erkend te maken.

De belangrijkste conclusie uit dit onderzoek is dat de OpvoedParty in de basis voldoet aan de inclusiecriteria van het NJi. Daarnaast is het echter noodzakelijk om de tot nu toe beschreven documentatie over OpvoedParty (Handboek OpvoedParty) te herschrijven en opnieuw te ordenen. Om het 'praktijkonderzoek'⁵ vorm te geven is het belangrijk om de ervaringen van deelnemers en beroepsopvoeders uit de reeds uitgevoerde onderzoeken (inclusief dit onderzoek) in hun samenhang te bekijken en samen te voegen. De OpvoedParty kan aangemeld worden bij het NJi wanneer de inclusiecriteria worden bijgewerkt en toegevoegd. Om de onderbouwing van de OpvoedParty te optimaliseren is het belangrijk dat de volgende elementen (om)gevormd worden: doelen, doelgroep, aanpak en theoretische onderbouwing.

---

⁵ Een van de inclusiecriteria is het praktijkonderzoek, dit zijn gebundelde gebruikerservaringen van de interventie.

Inhoudsopgave

Samenvatting	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Voorwoord	9
Leeswijzer	10
Hoofdstuk 1. Inleiding	11
1.1 Het onderwerp	11
1.1.1 Macro	11
1.1.2 Meso	12
1.1.3 Micro	12
1.2 Probleemstelling	13
1.3 Vraagstelling	13
1.4. Beoogde lezer(s)	13
1.5 Beoogde resultaten	13
1.6 Doelstellingen	14
1.6.1 Micro	14
1.6.2 Meso	14
1.6.3 Macro	14
Hoofdstuk 2. Verantwoording onderzoeksmethoden	15
2.1 Onderzoeksopzet	15
2.2 Betrouwbaarheid en validiteit	15
2.3 Literatuurstudie	15
2.3.1 Deskresearch	16
2.4 Praktijkonderzoek	16
2.4.1 Topicinterview	16
2.4.2 Half gestructureerde interviews	17
2.4.3 Respondenten	17
2.4.4 Selectie respondenten	17
2.5. Verzadiging	18
2.6 Labelen	18
Hoofdstuk 3 Begrippenlijst	20
Hoofdstuk 4. Deelvraag 1: Wat houdt de methodiek van de OpvoedParty in?	20
4.1 Inleiding	21
4.2 Oorsprong van de OpvoedParty	21

4.3 Doel, doelgroep en visie.....	21
4.4 Wat houdt de OpvoedParty in?	22
4.5 Materialen.....	22
4.6 Opleiding en competenties beroepsopvoeder	23
4.7 Waarom is opvoedingsondersteuning nog belangrijk?	23
4.7.1 Doel van opvoedingsondersteuning	24
4.7.2 Een interventie is werkzaam met een duidelijke theorie	24
4.8 Concluderende samenvatting	25
Hoofdstuk 5. Deelvraag 2: Hoe wordt de OpvoedParty ervaren door de deelnemers en beroepsopvoeders?	26
5.1 Inleiding.....	26
5.2 Vaardigheden beroepsopvoeders.....	26
5.2.1 Basistraining.....	26
5.2.2 Werkzame vaardigheden beroepsopvoeders.....	26
5.2.3 Valkuilen beroepsopvoeders	27
5.3 Werving	27
5.3.1 Manier van werven	27
5.3.2 Naam 'OpvoedParty'	28
5.3.3 Bereik doelgroep.....	28
5.4 Gebruik en ervaring materialen	28
5.5 Waarderingen en ervaringen	28
5.5.1 Laagdrempeligheid	29
5.5.2 Veiligheid en vertrouwen	29
5.5.3 (H)erkenning en bevestiging.....	29
5.5.4 Moeilijke momenten en obstakels tijdens het verloop.....	30
5.5.5 Meenemen van kinderen.....	30
5.6 Vervolg OpvoedParty en contact achteraf.....	30
5.7 Concluderende samenvatting	31
Hoofdstuk 6. Deelvraag 3: Wat zeggen de literatuurstudies en deskundigen van het NJi over het erkenningstraject en de (basis)criteria van het NJi?	32
6.1 Inleiding.....	32
6.2 Gezamenlijke criteria	32
6.3 Wat is het NJi?.....	33
6.4 De databank van het NJi	33

6.4.1 Doeleinden databank / criteria	33
6.4.2 Waarom is de databank Effectieve Jeugdinterventies ontstaan?	33
6.5 De rol van de effectladder in de criteria van het NJi.....	33
6.5.1 Grondleggers van de effectladder	33
6.5.2 Waarom is de effectladder zo belangrijk in de criteria van het NJi.....	34
6.6 Aanmelding en eerste selectie	34
6.7 Begeleiding.....	35
6.8 Erkenningscommissie Interventies	35
6.9 Niveaus van beoordeling.....	36
6.9.1 Niveau 1: goed onderbouwd	36
6.9.2 Niveaus van effectiviteit	36
6.9.3 Wie mag effectonderzoek uitvoeren?	36
6.9.4 Wat zijn de overeenkomsten tussen de effectladder en de criteria van het NJi?.....	37
6.10 Beoordeling en geldigheidsduur	37
6.10.1 Ontwikkelingen rondom de databank	37
6.11 Concluderende samenvatting	38
Hoofdstuk 7. Deelvraag 4; Wat zijn bevorderende en belemmerende factoren in het erkenningstraject volgens medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen die hun interventie op de criteria van het NJi hebben getoetst?	40
7.1 Inleiding.....	40
7.2 Definitie bevorderende en belemmerende factoren.....	40
7.3 Aanleiding van toetsen interventie.....	40
7.4 Aanmelding en voorbereiding van interventie	41
7.4.1 Aanleiding toetsen interventie	41
7.4.2 Praktijkonderzoek als voorwaarde	42
7.5 Onderbouwing & onderzoek.....	42
7.5.1 Groeiende vraag naar professionele hulpverlening	42
7.6 Begeleiding.....	43
7.6.1 Profiel begeleider.....	43
7.7 Feedback	44
7.8 Beoordeling.....	44
7.8.1 Lange wachtlijsten	44
7.8.2 Erkend worden doen we wel even	44
7.9 Criteria & beschrijving interventie	45

7.9.1 Effectiviteit laat zich moeilijk eenduidig vaststellen.....	45
7.9.2 Beschrijving interventie	45
7.9.3 Wie zorgt voor het kostenplaatje?	46
7.10 Tips	46
7.11 Concluderende samenvatting	47
Hoofdstuk 8. Deelvraag 5: In hoeverre voldoet de OpvoedParty aan de criteria van het NJi en waarin zijn nog aanvullingen nodig?	48
8.1 Inleiding.....	48
8.2 Inclusiecriteria.....	48
8.3 Doelgroep van de interventie	49
8.3.1 Wie is de uiteindelijke doelgroep?	49
8.3.2 Te brede doelgroep.....	49
8.4 Hoofd en subdoelen van de interventie.....	49
8.4.1 Hoofd en subdoelen van de interventie	49
8.4.2 Waarom SMART?.....	50
8.4.3 Doelen van de OpvoedParty	50
8.4.4 Meetinstrumenten als vorm van evaluatie	50
8.5 Onderbouwing van de interventie	50
8.5.1 Problemen die de interventie aanpakt	51
8.5.2 Voorbeelden theoretische onderbouwing	51
8.5.3 Oorzaken van het probleem die de interventie aanpakt.....	52
8.6 Concreet en to the point schrijven	52
8.7 Concluderende samenvatting	52
Hoofdstuk 9. Conclusie.....	54
9.1 Conclusie	54
9.1.1 Hoe wordt het werken met de OpvoedParty ervaren?	54
9.1.2 Wat heeft de OpvoedParty nodig voor optimalisering van de onderbouwing, om aan de criteria van het NJi te voldoen?	55
Hoofdstuk 10. Aanbevelingen en eindproduct.....	56
10.1 Aanbevelingen.....	56
10.2 Aanbevelingen optimalisering	56
10.2.1 Werving.....	56
10.3 Aanbevelingen Erkenningstraject	57
10.4 Productverantwoording.....	58

10.4.1 Checklist.....	58
10.4.2 Plan van Aanpak.....	58
Hoofdstuk 11. Discussie en evaluatie	59
11.1 Beperkingen onderzoek	59
11.2 Beperkingen onderzoeksmethode.....	59
11.2.1 Literatuurstudie en deskresearch.....	59
11.2.2 Praktijkonderzoek.....	59
11.3 Maatschappelijke betekenis	60
11.3.1 Bijdrage aan maatschappelijk probleem en relevantie voor de doelgroep	60
11.4 Evaluatie.....	60
11.4.1 Productevaluatie.....	60
11.4.2 Procesevaluatie.....	62
11.5 Suggesties voor vervolgonderzoek	62
11.5.1 Suggestie 1: Vervolgonderzoek naar theoretische onderbouwing	63
11.5.2 Suggestie 2: Vervolgonderzoek werving beroepsopvoeders.....	63
Hoofdstuk 12. Bibliografie	64
Hoofdstuk 13. Bijlagen	69

Voorwoord

Met gepaste trots presenteren wij u het afstudeeronderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie!'. Dit onderzoek is tot stand gekomen in samenwerking met Lunamare en met ons als vierdejaarsstudenten Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Christelijke Hogeschool Ede. Enkele maanden geleden zijn wij in contact gekomen met Lunamare. De vraag vanuit Lunamare was of de OpvoedParty een erkende interventie kan worden en wat daarvoor nodig is. Van hieruit zijn wij op weg gegaan om te onderzoeken hoe de OpvoedParty een **bewezen en erkende** interventie kan **worden, zoals** in de titel van dit onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie!' te zien. Dit onderzoek, in opdracht van Lunamare, heeft ons de mogelijkheid gegeven om meer zicht te krijgen in de kwaliteitsverbetering **binnen** de jeugdzorgsector en **met** medewerkers hierover te spreken.

In dit onderzoek nemen wij u allereerst mee in de werkwijze van en de ervaringen over de OpvoedParty. Daarna leert u de criteria van het NJi kennen en **leest u** over de praktijk van het erkenningstraject, waarin de bevorderende en belemmerende factoren uiteengezet worden. Tot slot bieden wij u een aantal aanvullingen en aanbevelingen aan voor het optimaliseren van de onderbouwing van de **erkenning van de** OpvoedParty.

Dankwoord

Tijdens het schrijven van het dankwoord **beseften wij dat we** een lange, intensieve en leerzame periode afsluiten. Wij willen een **ieder bedanken** die heeft bijgedragen aan dit onderzoek. Allereerst willen wij Lunamare, **in het bijzonder mw. Katrien Laane**, bedanken. De organisatie gaf **de mogelijkheid** om dit onderzoek uit te voeren. **Mw. Laane** heeft ons toestemming gegeven voor het uitvoeren van dit onderzoek binnen Lunamare. We bedanken haar voor de geboden begeleiding, het enthousiasme, het geven van feedback en tips. Daarbij zorgde het constante **vertrouwen bij ons voor extra stimulans en motivatie gedurende het onderzoek**. Ook willen wij de geïnterviewde medewerkers van het NJi hartelijk bedanken voor hun input en tijd. **Door** hen gingen wij met vernieuwde inzichten en energie aan de slag. Daarnaast willen we de ervaringsdeskundigen bedanken voor de interviews die wij mochten afnemen. Hun expertise heeft richting gegeven aan ons onderzoek.

Tevens gaat onze dank uit naar de deelnemers en de beroepsopvoeders van de OpvoedParty voor hun inzet en tijd. Eveneens een woord van dank aan onze afstudeerbegeleider **mw. Willemieke van Ginkel**. Het **was** fijn om iemand op de achtergrond te hebben die ons van adviezen voorzag, ons ondersteunde en actief mee dacht. **Zij** heeft ons als docent aan de Christelijke Hogeschool Ede menigmaal voorzien van feedback. Haar kritische blik scherpte ons en zorgde dat er geen belangrijke aspecten vergeten werden.

Zonder de medewerking van al deze personen was het ons niet gelukt om de randvoorwaarden voor erkenning bij het NJi te onderzoeken en tot gefundeerde aanbevelingen te komen. Tot slot willen wij familie en vrienden bedanken voor de mentale steun, het medeleven en meedenken.

Wij hopen dat de OpvoedParty middels dit onderzoek een stap dichterbij een bewezen **en erkende** interventie komt. Daarnaast hopen wij **de** indieners en **de** praktijkorganisaties, die hun interventie willen plaatsen op de databank van het NJi, door dit onderzoek te informeren en inspireren over belangrijke aspecten van het erkenningstraject.

Wij wensen u veel leesplezier.

Kirsten Haaksema
Lotte van de Peppel

Ede, mei 2017

Leeswijzer

De hoofdstukken 1, 2 en 3 in dit onderzoeksrapport vormen de inleiding. Waarin de achtergrond en de methodologie van dit onderzoek uitgewerkt zijn. **In hoofdstuk 1** wordt naast de achtergrond van het onderzoek, tevens de probleemstelling, vraagstelling en de doelstellingen beschreven. **In hoofdstuk 2** komt de verantwoording van de toegepaste methode aan bod. **Hoofdstuk 3** bevat de begrippenlijst.

Hoofdstuk 4 bevat de beantwoording van deelvraag één en richt zich op methodiekbeschrijving van de OpvoedParty en de theoretische kant van opvoedingsondersteuning.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de gebruikerservaringen van de OpvoedParty. Dit hoofdstuk is de beantwoording van deelvraag twee.

Hoofdstuk 6 is gekoppeld aan deelvraag drie en geeft een overzicht op de uitwerking en de theoretische kant van de criteria van het NJi.

Hoofdstuk 7 is de beantwoording van deelvraag vier waarin de bevorderende en belemmerende factoren **van het erkenningstraject** uiteengezet worden. Dit hoofdstuk bevat de ervaringen van ervaringsdeskundigen die hun interventie **aan** de criteria van het NJi getoetst hebben en medewerkers van het NJi die aangeven hoe het erkenningstraject wordt ervaren door indieners.

Hoofdstuk 8 biedt een overzicht **van de mate** waarin de OpvoedParty al aan de criteria van het NJi voldoet en waar nog aanvullingen nodig zijn. Dit is de beantwoording van deelvraag vijf.

Hoofdstuk 9 bevat de eindconclusie die antwoord **geeft** op de hoofdvraag in dit onderzoek.

Hoofdstuk 10 bevat de aanbevelingen voor Lunamare en de productverantwoording.

Hoofdstuk 11 bevat de discussie en de evaluatie van dit onderzoek.

Aan het einde van deze hoofdstukken worden er bijlagen toegevoegd. Deze bijlagen bevatten een uitleg en weergave van het eindproduct, topiclijst van de afgenomen interviews en een bronvermelding.

In de tekst wordt verwezen naar het nummer van het interview (zoals 1.), daarachter staat het **bijbehorende** nummer (zoals .1). Dit is samengevoegd met het interview nummer (zoals 1.1,) en wordt fragmentnummer ⁶genoemd. Wanneer er gebruik is gemaakt van het fragment, staat het fragmentnummer achter de zin vermeld.

Legenda voor de fragmentnummers in de kernlabels.

Interview 1: ervaringsdeskundige, interventie niet erkend
Interview 2: ervaringsdeskundige, interventie niet erkend
Interview 3: beroepsopvoeder
Interview 4: beroepsopvoeder
Interview 5: NJi medewerker
Interview 6: ervaringsdeskundige, interventie wel erkend
Interview 7: beroepsopvoeder

Interview 8: beroepsopvoeder
Interview 9: deelnemer
Interview 10: NJi medewerker
Interview 11: deelnemer
Interview 12: deelnemer
Interview 13: deelnemer
Interview 14: ervaringsdeskundige,
interventie wel erkend

⁶ In bijlage 8 leest u de gehanteerde fragmentnummers en de daarbij behorende kernlabels.

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Het onderwerp

Iedere opvoeder heeft zijn eigen WIJSheid en ervaring. Toch blijven veel opvoeders vragen houden over alledaagse dingen in de opvoeding (Lunamare, z.d.).

“Pedagogisch advies gaat meestal over kinderen. Maar zou dit advies niet eigenlijk over ouders moeten gaan? Inhoudelijke kennis over kinderen en opvoeden is belangrijk bij advies. Belangrijker is dat ouders reflecteren op hun wijze van opvoeden van hun kind en kennis integreren in hun eigen handelen” (PIP, 2016). Wie zegt eigenlijk dat het belangrijk is dat opvoeders blijven reflecteren en de kennis over hun eigen handelen integreren? **Is er al wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de effectiviteit van deze pedagogische interventie? Sluit deze aan? Is de kwaliteit voldoende? Worden de gewenste effecten bereikt?** Dit lijkt logisch, maar in Nederland is het nog niet in alle sectoren standaard dat de hulp die geboden wordt **effectief bewezen** is.

Hulpverleners kunnen onder andere binnen de jeugdzorg een interventie **bedenken, zonder** te onderzoeken **of die ook werkt en het gewenste effect bereikt**. Als een hulpverlener bedenkt dat het goed **is om multiprobleemgezinnen** naar een therapeutisch kamp in de Ardennen te sturen, kan de hulpverlener het gezin daar naartoe sturen. Dit soort interventies kunnen intuïtief aantrekkelijk zijn omdat het inspeelt op urgente problemen. Vaak is er echter weinig bewijs bij aanvang van een interventie of de interventie **daadwerkelijk werkt**. Na afloop is het lastig te bewijzen of de interventie **wel of niet** heeft gewerkt. Door onder ander deze situatie is **er** aandacht gekomen voor het ontwikkelen van databanken waar interventies worden ontwikkeld. Langzaam wordt men zich **ervan** bewust dat interventies niet zomaar bedacht mogen worden, **zonder dat** ze wetenschappelijke grond zijn (Veerman, 2012).

1.1.1 Macroniveau

Overal ter wereld wordt in de hulpverlening gewerkt met erkende en niet erkende interventies. In de afgelopen jaren is **er** een toenemende vraag naar het bewijs of interventies kwalitatief goed zijn. Wereldwijd werden rond het jaar 2000 ongeveer 1500 experimentele onderzoeken gepubliceerd waarin de effecten van jeugdzorginterventies **zijn** onderzocht (Yperen&Veerman, 2008). Ook in Nederland wordt deze vraag gesteld door onder andere zorgverzekeraars, op congressen, op universiteiten, bij lokale overheden, **in** de jeugdzorg en **in** de jeugdgezondheidszorg (Yperen&Veerman, 2008). In 2005 startte het NJi daarom met de ontwikkeling van een systeem om de effectiviteit en kwaliteit van interventies te beoordelen.

Met het erkenningstraject en de criteria waar interventies aan moeten voldoen, wordt gewerkt aan het creëren van beter (**in**)**zicht** op de kwaliteit en **de** effectiviteit van bestaande interventies. Wanneer een interventie positief wordt beoordeeld door de erkenningscommissie wordt **deze** geplaatst op de databank van **de desbetreffende sector**. **Dit laat** aan onder andere professionals, beleidsmakers, financiers en kwaliteitsfunctionarissen zien of een interventie wel of niet werkt en of **deze** uitvoerbaar is. Niet alleen draagt **dit** bij aan een beter zicht op kwaliteit en effectiviteit, ook optimaliseert het de kwaliteit van de interventies in de praktijk. **Het is van belang om te investeren in de theorievorming en het onderzoek van een interventie**. **Om** te voorkomen dat de interventie **als ineffectief** afgewezen wordt. Tijdens het schrijven van de theorie en het onderzoek wordt zichtbaar wat al goed beschreven is en waar nog onderzoek naar moet worden gedaan. Dit draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de interventie en uiteindelijk komt het de kwaliteitsontwikkeling van de hele sector ten goede (Yperen, 2007).

Bij het NJi en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) Centrum Gezond Leven (CGL) zijn er tussen 2008 en 2014, 503 jeugdinterventies aangemeld voor beoordeling. Hiervan zijn er 399 beoordeeld en **in 2014 stonden** er in totaal 205 erkende interventies gepubliceerd op de databanken van het NJi en het RIVM CGL (Nji, 2017b). Wanneer een interventie geplaatst wordt op een databank is de interventie

gemakkelijker te vinden en krijgt deze meer naamsbekendheid. In 2015 werd de databank van het NJi 174.716 keer **bezocht**. In 2013 bezochten individuen 58.354 keer de interventiedatabase Gezond en Actief leven (Dale, Doorduyn, Lanting, Viet & Walle, 2014)⁷. Op de interventiedatabase staan erkende en niet erkende interventies. In november 2014 is onderzoek gedaan naar de bezoekerscijfers van de **interventiedatabase**. **Hieruit** kwam naar voren dat van de top 100 meest bezocht interventies, 90 erkende interventies en 10 niet erkende interventies **waren** (Dale et al., 2014).

1.1.2 Mesoniveau

“Voor de bevordering van de effectiviteit van de jeugdsector geldt: effectieve zorg en dienstverlening zijn niet synoniem aan het werken met bewezen effectieve interventies, ook wel ‘evidence-based practice’ genoemd. Centraal staat altijd het effectief handelen van de professional, en idealiter gebruikt hij bewezen effectieve interventies” (Nji, 2017n⁸). Een interventie is effectief wanneer het bij een bepaalde doelgroep leidt tot een realisatie van gestelde doelen, doeltreffend is, doelmatig werkt en transparant is. Daarnaast moet het een planmatig of systematisch karakter hebben (Yperen, 2010). Wanneer een interventie voldoet aan de omschrijving ‘een planmatige en doelgerichte aanpak’, komt het in aanmerking voor de **beoordeling door de erkenningscommissie**.

Het meten van de effectiviteit **maakt duidelijk** waar verbetering nodig is voor de methodiek om te kunnen optimaliseren; meten is weten (Nji, 2017e). Veel interventies, die in de praktijk worden gebruikt, zijn niet zomaar te duiden als ‘bewezen effectief’.

Dat betekent niet dat **de** kwaliteit van die interventie slecht is of deze niet geplaatst kan worden op de databank, maar dat **deze** onvoldoende onderbouwd is. Volgens het NJi moet het meten van de resultaten op basis van effectiviteit een gewoonte worden (Nji, 2017e). Allereerst moet de kwaliteit van diensten die organisaties aanbieden transparant zijn, waardoor hun expertise duidelijk **wordt**. **Het** handelen van de professionals **dient** zoveel mogelijk gebaseerd zijn op de praktijk **dan wel op** wetenschappelijk bewijs (Yperen, 2010). Daarnaast hebben veel organisaties met kwaliteitskaders een visie op kwaliteit ontwikkeld; hier staan bijvoorbeeld de doelen van een organisatie in. Het concept effectiviteit sluit hierbij aan, omdat iets effectief is wanneer het bijdraagt aan het realiseren van een doel (Yperen, 2010). Middels effectieve interventies kunnen beroepskrachten in het onderwijs, de opvoedingsondersteuning, preventie en jeugdhulp hun resultaten verbeteren door de activiteiten te baseren op kennis over wat het beste werkt in welke situatie (Nji, 2017e).

1.1.3 Microniveau

“De OpvoedParty is een manier om iedere ouder te bevestigen in zijn/haar kwaliteiten en mogelijkheden in plaats van in zijn/haar gebreken of tekortkomingen” (Laane, 2015). Deze ervaringen van ouders en beroepsopvoeders is voor de OpvoedParty belangrijk voor de kwaliteitsverbetering van de methodiek en het bewijzen van de effectiviteit van de methodiek.

Ieder ouder heeft wel eens te maken met alledaagse opvoedvragen, ouders worden vanaf het moment dat een kind geboren wordt geconfronteerd met opvoedvragen. Er komt steeds meer kennis beschikbaar voor ouders over opvoedvragen, door onder andere het internet. Ondanks de vele informatie die beschikbaar is, blijven ouders op zoek naar antwoorden op maat voor hun eigen ‘unieke’ opvoedsituatie. Hierdoor blijft er vraag naar (in)formele opvoedingsondersteuning. Opvoedingsondersteuning is een vorm van empowerment, hierbij staan de kwaliteiten van ouders voorop. Sommige ouders zijn lastig bereikbaar voor hulpverleners of komen niet naar een opvoeddebat in de stad, een ouderavond op school of een spreekuur bij het Centrum voor Jeugd & gezin. Laagdrempelige opvoedingsondersteuning kan hier een oplossing voor bieden.

⁷ De Interventiedatabase Gezond en Actief leven is ontwikkeld door het RIVM CGL, NISB en het Trimbos-instituut.

⁸ In dit onderzoek worden diverse bronnen van het NJi gebruikt. Om de validiteit in dit onderzoek te borgen verwijst de letter achter de bron naar de juiste bronvermelding in de bibliografielijst.

Opvoedingsondersteuning is en blijft maatwerk (Laane, 2015).

Zoals eerder te lezen is, is de OpvoedParty **nog niet effectief bewezen als interventie**. Wanneer de OpvoedParty een effectieve bewezen methodiek wordt, zal deze (nog) interessanter worden om mee te **gaan werken voor** gemeenten en organisaties. Daarnaast zal de kwaliteit van de interventie verbeterd worden. De ervaringen van deelnemers en beroepsopvoeders van de OpvoedParty zijn belangrijk voor de kwaliteitsverbetering van de onderbouwing van de interventie en het bewijzen van de effectiviteit. Het probleem speelt zich af op uitvoerend niveau omdat de OpvoedParty in de praktijk erkenning nodig heeft om te kunnen optimaliseren. Met de status van erkenning vergroot dit de kans dat beroepsopvoeders en professionals eerder de keuze maken **om** zich aan te sluiten bij **deze** erkende interventie. De meerwaarde van dit onderzoek is dat de opdrachtgever inzicht krijgt in hoe zij haar onderbouwing kan optimaliseren om aan de criteria van het NJi te voldoen.

1.2 Probleemstelling

De OpvoedParty is een pedagogische interventie die nog niet **erkend** is. Lunamare heeft onvoldoende zicht op wat de OpvoedParty nodig heeft voor optimalisering om aan de criteria van het NJi te voldoen. Daarnaast is het voor Lunamare onbekend wat de **(recente) gebruikerservaringen** zijn. Wanneer dit **onduidelijk** blijft voor Lunamare, stagneert dit de aanmelding bij de databank van het NJi.

1.3 Vraagstelling

1.3.1 Hoofdvraag

Hoe wordt het werken met de OpvoedParty ervaren door deelnemers en beroepsopvoeders en wat heeft de OpvoedParty nodig voor optimalisering van de onderbouwing, om aan de criteria van het NJi te voldoen?

1.3.2 Deelvragen

1. Wat houdt de methodiek van de OpvoedParty in?
2. Hoe wordt de OpvoedParty ervaren door de deelnemers en beroepsopvoeders?
3. Wat zegt de literatuur over de (basis)criteria van het NJi?
4. Wat zijn bevorderende en belemmerende factoren in het erkenningstraject volgens medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen die hun interventie **aan** de criteria van het NJi hebben getoetst?
5. In hoeverre voldoet de OpvoedParty aan de criteria van het NJi en waarin zijn nog aanvullingen nodig?

1.4. Beoogde lezer(s)

De beoogde lezers van dit onderzoek zijn Katrien Laane (**opdrachtgever en eigenaar van Lunamare en initiatiefneemster van de OpvoedParty**), de beoordelaars van de Christelijke Hogeschool Ede, de bezoekers van de website www.opvoedparty.nl en **een ieder die belangstelling heeft in de OpvoedParty**. Daarnaast zal dit onderzoek, met toestemming van de onderzoekers, gepubliceerd worden op de website van de OpvoedParty. Deze website is toegankelijk voor een ieder die interesse heeft in de OpvoedParty, **zoals** ouders, beroepsopvoeders, organisaties en medewerkers van gemeenten.

1.5 Beoogde resultaten

De resultaten die uit dit onderzoek zijn gekomen, **zijn opgenomen in dit** onderzoeksrapport met **inbegrip van de beschrijving** van de uitkomsten van de deelvragen. Hierin worden **ook** aanbevelingen gedaan die leiden tot het vormgeven van het erkenningsverslag voor het NJi. De uitkomsten uit de deelvragen **zijn** gedeeltelijk gegevens die in het erkenningsverslag moeten worden vormgegeven conform de criteria van het NJi. Uit de aanbevelingen vloeit een eindproduct voort voor Lunamare waarin beschreven staat wat de OpvoedParty nodig heeft om te optimaliseren om aan de criteria van het NJi te voldoen.

1.6 Doelstellingen

1.6.1 Micro - de OpvoedParty en ouders

De opvoeders die de OpvoedParty bezoeken, behoren niet tot de doelgroep aan wie dit onderzoeksrapport gericht is. Deze opvoeders zijn echter wel de belangrijkste groep als het gaat om het eindproduct. Wanneer de opdrachtgever zich bewust is van **de ervaringen met de methodiek** door deelnemers en beroepsopvoeders zou dit een positief effect kunnen hebben op de kwaliteitsverbetering van de methodiek en kwaliteit van hulpverlening aan ouders.

Doelstelling 1: Aan het eind van het onderzoek heeft de opdrachtgever een actueel overzicht van de gebruikerservaringen van deelnemers en beroepsopvoeders over de OpvoedParty, zodat de kwaliteit van hulpverlening aan ouders verbeterd kan worden.

1.6.2 Meso - Lunamare, de opdrachtgever

Het kan voor de opdrachtgever helpend en ondersteunend zijn **om zicht te hebben op de bevorderende en belemmerende factoren voor de toetsing van het erkenningstraject**. Dit wordt vormgegeven middels een overzicht, zodat zij hier rekening mee kan houden gedurende het erkenningstraject. Dit overzicht wordt geschreven **aan de hand van de ervaringen van de** medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen, die hun interventie **aan** de criteria van het NJi hebben getoetst.

*Doelstelling 2: Aan het van einde van dit onderzoek heeft de opdrachtgever een overzicht van de bevorderende en belemmerende factoren **gedurende** het erkenningstraject van het NJi. **Dit overzicht kan voor de opdrachtgever helpend en ondersteunend zijn in het erkenningstraject en bij de toetsing van de OpvoedParty aan de criteria van het NJi.***

Om zicht te krijgen op wat de opdrachtgever nodig heeft voor de onderbouwing en optimalisering van de interventie voor het NJi, is het van belang dat de OpvoedParty **inzicht** krijgt in hoeverre zij voldoet aan de criteria van het NJi en op **welke onderdelen** nog aanvullingen nodig zijn.

*Doelstelling 3: Aan het einde van het onderzoek heeft de opdrachtgever **inzicht** aan welke criteria van het NJi de OpvoedParty **nu** al voldoet en waar nog aanvullingen nodig zijn.*

1.6.3 Macro - Lunamare en Jeugdsector

Het is mogelijk om andere lezers en instellingen, die een interventie willen plaatsen op de databank van het NJi, te informeren over belangrijke aspecten van het erkenningstraject. De duur van het erkenningstraject **is** gemiddeld een half jaar. **Het is mede** daardoor niet haalbaar om **tijdens** deze onderzoeksperiode de interventie op de databank van het NJi te plaatsen. Bij de doelstellingen wordt **daarom op macroniveau** de keuze gemaakt om in te zoomen op Lunamare. Dit is op dit moment het uiterst haalbare niveau waar een doel voor gesteld kan worden. Het is van belang dat Lunamare (nog) meer bekendheid krijgt bij andere organisaties en gemeenten. Die bekendheid draagt bij aan de kennis en verbetering van de opvoedingsondersteuning in de jeugdsector.

*Doelstelling 4: Aan het einde van dit onderzoek heeft de opdrachtgever de mogelijkheid om met het onderzoeksrapport en **het** eindproduct het erkenningsverslag vorm te geven. Met het vormgeven en publiceren van het erkenningsverslag verbetert de kwaliteit van de OpvoedParty. **Deze** krijgt meer bekendheid bij andere organisaties en **levert naar verwachting een bijdrage aan** de kennis en verbetering van de opvoedingsondersteuning in de jeugdsector.*

Hoofdstuk 2. Verantwoording onderzoeksmethoden

Dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek. Middels het bestuderen van de verkregen data is een compleet beeld ontstaan van de benodigdheden om de onderbouwing te optimaliseren. Hierdoor konden de onderzoekers dicht bij de werkelijkheid blijven wat de validiteit van dit onderzoek vergroot (Baarda, Bakker, Fischer, Julsing, Goede, Peters & Velden, 2013).

2.1 Onderzoeksopzet

Om antwoord te **geven** op de hoofdvraag heeft Lunamare de onderzoekers de opdracht gegeven om middels deelvragen praktijkonderzoek en literatuurstudie uit te voeren. In de literatuurstudie zijn diverse bronnen geraadpleegd om antwoord te kunnen geven op de deelvragen één en drie. In het **gedeelte** praktijkonderzoek staan de ervaringen van de respondenten centraal; het geeft antwoord op de deelvragen twee, vier en vijf. In de onderstaande paragrafen kunt u lezen op welke manieren **de data verzameld en geanalyseerd is**.

2.2 Betrouwbaarheid en validiteit

In dit onderzoeksrapport is gepoogd te herleiden waar een stelling of conclusie vanuit de literatuurstudie en praktijkonderzoek vandaan komt. Dit is gedaan door verwijz**ingen** naar fragmenten, boeken en tijdschriften. **Hierdoor is de gevolgde onderzoeksprocedure transparant** en is het voor derden mogelijk om de gemaakte methodische stappen te **controleren**.

Dit bepaalt **in zijn algemeenheid** in belangrijke mate de betrouwbaarheid (Baarda et al., 2013). In dit onderzoek zijn verschillende invalshoeken en methoden gebruikt om data te verzamelen. Dit wordt ook wel de triangulatie genoemd (Baarda et al., 2013). Dit draagt, **zo geeft Baarda aan**, bij aan de betrouwbaarheid van het onderzoek. De gebruikte methoden zijn **hierbij**: deskresearch, literatuuronderzoek, topicinterviews en half gestructureerde interviews. Doordat er gebruik is gemaakt van triangulatie is de validiteit vergroot van dit onderzoek en de kans op systematische afwijkingen verkleind (Baarda et al., 2013). De samenwerking van de onderzoekers verhoogde ook de validiteit, aangezien het de kans op tunnelvisie voorkomt. De achterliggende gedachte **hiervan** was om te voorkomen dat er vanuit één persoon werd gekeken, **gedacht, geconcludeerd** en werd geformuleerd. **Verkokerd denken werd hierdoor voorkomen**. Daarnaast zijn de geschreven stukken regelmatig geanalyseerd en voorzien van feedback door medestudenten, familie en vrienden.

2.3 Literatuurstudie

De onderzoekers zijn het onderzoek begonnen met literatuurstudies naar opvoedingsondersteuning en de criteria van het NJi. Deze literatuurstudies zijn gestart met dataverzameling door middel van uiteenlopende bronnen. Er is gebruik gemaakt van verschillende kennisinstellingen waaronder het NJi, Movisie, RIVM en **Vilans**. **Er** is gebruik gemaakt van verscheidene databanken, zoals Bolas en Google Scholar. Vanuit deze databronnen is gewerkt om diverse informatie eenheden te verkrijgen, zoals vakliteratuur -en tijdschriften. Daarnaast zijn relevante boeken over opvoedingsondersteuning gebruikt; deze zijn vanuit **de** minor pedagogiek aangereikt.

Voor de criteria van het NJi is, naast de databanken en de website van het NJi, gebruik gemaakt van het boek 'Zicht op effectiviteit'. Dit boek gaat specifiek over de effectladder en de criteria van het NJi.

Tevens zijn diverse tijdschriften geraadpleegd, bijvoorbeeld: 'Nij?' en 'Jeugd&Co'.

Door gebruik te maken van internationale bronnen is dit onderzoek **in een breder kader** getrokken. **Al deze** bronnen hebben voornamelijk te maken met opvoedingsondersteuning en evidence-based werken.

Uiteindelijk bleek deze geraadpleegde informatie **voldoende te zijn voor het verwerken in de deelvragen één en drie**.

Er is een grote hoeveelheid informatie beschikbaar over opvoedingsondersteuning, het toetsen van effectiviteit en het sociale werkveld (zoals WMO en Welzijn Nieuwe Stijl). Dit was een risico bij het doen van

literatuuronderzoek. De onderzoekers hebben **ter vermijding van een zekere overvloedigheid aan informatie** de keuze gemaakt om alleen bronnen te gebruiken die antwoord gaven op de onderzoeksvragen. **Er is gekozen voor het beperken** tot de in de inleiding genoemde ontwikkelingen en de ontwikkelingen die gedurende de interviews zijn benoemd.

Een ander risico **was** het gebruik van niet recente literatuur. Door de voortdurende ontwikkelingen in de maatschappij zijn bronnen snel niet meer actueel, zijn ze minder relevant en/of **onbetrouwbaar**. De onderzoekers hebben om die reden een beperkte publicatieperiode opgelegd van vijftien jaar. Hiermee hebben de onderzoekers voorkomen dat er te veel tijd is besteed aan het verzamelen van irrelevante literatuur **en hadden zij voldoende tijd en de juiste informatie (hierna omschreven als voldoende saturatie)** om de verkregen informatie te verwerken (Baarda et al., 2013).

2.3.1 Deskresearch

Binnen Lunamare zijn er verscheidene interne bronnen beschikbaar over de methodiek van de OpvoedParty. Eén van de interne bronnen is het Handboek OpvoedParty. In dit handboek staat de **methodiek beschrijving**. Deze informatie was uitermate geschikt om deelvraag één te beantwoorden 'Wat houdt de methodiek van de OpvoedParty in?'. **Bovendien** is gebruik gemaakt van intern bronmateriaal waaronder de online basistraining. Naast het Handboek OpvoedParty en de online basistraining zijn er vijf onderzoeken uitgevoerd door meerdere Hogescholen in Nederland naar de OpvoedParty. Deze onderzoeken met uiteenlopende onderwerpen zijn tussen 2011 en 2016 uitgevoerd in opdracht van Lunamare. **Dit bevatte waardevolle informatie voor het schrijven van deelvraag één, twee en vijf**. De informatie was echter niet **precies** beschreven conform de criteria van het NJi, zodat de informatie niet altijd volledig bruikbaar was. **Dat behoort tot de risico's** van deskresearch, **omdat de onderzoekers** via interpretatie de betekenissen moesten zien te achterhalen. Dit omdat het materiaal uit tweede hand komt. De onderzoekers hebben separaat en zeer nauwkeurig alle teksten gelezen, waardoor het risico van interpretatieverschil tot het minimum is gereduceerd.

2.4 Praktijkonderzoek

In deelvraag twee, vier en vijf staat het doen van praktijkonderzoek centraal. Om informatie en ervaringen te verzamelen vanuit het perspectief van deelnemers, beroepsopvoeders, ervaringsdeskundige en medewerkers van het NJi hebben er ontmoetingen **met hen** plaatsgevonden. Middels digitale-, telefonische- en face-to-face interviews is informatie verzameld. De uitgevoerde interviews zijn topicinterviews en half gestructureerde interviews. Een bezwaar bij praktijkonderzoek is de reisafstand van de woon- en werklocatie en de **schaarse** tijd van respondenten. De onderzoekers hadden dit wel ingecalculeerd en zijn zo efficiënt en tijdsgericht als mogelijk omgegaan met de **beschikbare** tijd. De onderzoekers hebben **om die reden** een limiet **gesteld**, met betrekking tot de reistijd, van maximaal één uur **OV reistijd**. De interviews die meer dan één uur reistijd zouden innemen, zijn telefonisch of per e-mail afgenomen.

2.4.1 Topicinterview

Er zijn topicinterviews afgenomen bij de medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen. De vraagmethode van een topicinterview **was** 'open'. Dit wil zeggen dat voornamelijk de ervaringen van de respondent gedurende het interview voorop stonden. Deze ervaringen zijn voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zeer belangrijk (Baarda et al., 2013). Er was ruimte om door te vragen en dieper op onderwerpen in te gaan. Om gedurende de interviews **bruikbare** antwoorden te krijgen, was een lijst met vaststaande topics opgesteld. **Deze lijst is opgenomen in de bijlagen zeven bij dit onderzoeksrapport**. Hierdoor werden er relevante onderwerpen van het onderzoek besproken, maar stonden **vooral** de ervaringen van de respondenten centraal.

Tijdens de voorbereiding van de interviews zijn er verschillende topics opgesteld. De topics zijn vormgegeven middels grondig vooronderzoek naar onder andere het erkenningstraject van het NJi en de OpvoedParty. Er is gekozen voor het afnemen van een topicinterview bij de ervaringsdeskundigen en de medewerkers van het

NJi, omdat er minder voorkennis aanwezig was bij de onderzoekers met betrekking tot de ervaringen en belevingen van het erkenningstraject. Om deze reden **hebben** de onderzoekers vooral gericht op een zo'n open mogelijke vraagstelling maar wel met vaste thema's (Baarda et al., 2013). Het gevolg van deze open vraagstelling was dat de geïnterviewden zaken noemden, **die de onderzoekers hielpen bij de verdere ontwikkeling in hun denken en de voortgang van dit onderzoek.**

2.4.2 Half gestructureerde interviews

Naast topicinterviews zijn er **zogeheten** half gestructureerde interviews uitgevoerd. Deze interviews zijn afgenomen met vier deelnemers en vier beroepsopvoeders van de OpvoedParty. Baarda zegt hierover dat bij halfgestructureerde interviews de belangrijkste onderwerpen en enkele vragen vastliggen (Baarda et al., 2013). Gedurende het opstellen van de topics en **de** belangrijkste vragen is de procesevaluatie als leidraad gebruikt (zie bijlage 1). Voorafgaand aan de half gestructureerde interviews hebben de onderzoekers de topics gemaakt met daarbij open vragen, zodat de geïnterviewde de ruimte had om de eigen antwoorden te geven. De ervaringen en belevingen van de respondenten stonden hierbij centraal en gaven richting aan het gesprek. De onderzoekers stuurden het gesprek **door** de vooraf vastgestelde onderwerpen. Dit heeft kansen geboden op doorvragen (Baarda, et al., 2013). De interviews zijn individueel afgenomen, omdat een persoonlijk gesprek over ervaringen en belevingen ervoor heeft gezorgd dat iemand echt vertelt hoe hij/zij het onderwerp beleeft. Door een individueel interview wordt het risico weggenomen dat respondenten zich laten beïnvloeden door wat andere vinden en zeggen. Een risico van deze onderzoeksmethode is dat het meer tijd kost dan een groepsgesprek, voor zowel de geïnterviewden als voor de onderzoekers (Baarda et al., 2013). **De onderzoekers hebben daarom voor het afnemen van de interviews de tijd extra ruim ingepland.**

Een risico bij een halfgestructureerd interview is dat het doorvragen soms moeilijk is, omdat de onderzoekers niet kunnen terugvallen op een (totale) vaste formulering. Dit hebben de onderzoekers voorkomen door voorafgaand zich te verdiepen en te oefenen in het stellen van open vragen. Doordat beide onderzoekers **aanwezig waren bij de afgenomen interviews konden zij in gezamenlijkheid de vraagstelling** bewaken (Baarda et al., 2013).

2.4.3 Respondenten

Voor deelvraag twee zijn er interviews gevoerd met deelnemers en gecertificeerde beroepsopvoeders van de OpvoedParty. Voor deelvraag drie en vier zijn ervaringsdeskundigen, die hun interventie in de praktijk op de criteria van het NJi hebben laten toetsen en deskundigen van het NJi die ervaring hebben met het erkenningstraject, geïnterviewd. De onderzoekers hebben ervoor open gestaan om de interviews op locatie bij de respondenten af te nemen. Enkele interviews **zijn dan ook** op locatie afgenomen, voornamelijk bij ervaringsdeskundigen en medewerkers van het NJi. Het houden van de interviews is voornamelijk bij de deelnemers en beroepsopvoeders telefonisch, via skype of de e-mail uitgevoerd omdat deze respondenten verspreid door heel Nederland wonen. Om de anonimiteit te waarborgen werden de ervaringen en belevingen, in dit onderzoek, onzijdig geformuleerd. De deelnemers en beroepsopvoeders zijn allen opvoeder van één of meerdere kinderen.

2.4.4 Selectie respondenten

Gedurende de selectie van de respondenten is er geen rekening gehouden met de positieve of negatieve ervaring met betrekking tot de OpvoedParty, het erkenningstraject en de criteria van het NJi. Echter wel is gekeken welke deskundigen, die werkzaam zijn binnen het NJi, direct betrokken zijn bij het erkenningstraject, waar gevraagd kon worden naar de **opgedane** ervaringen en belevingen. **Bij de keuze** van de ervaringsdeskundigen is een selectie gemaakt voor twee mensen waarbij het wél en twee personen waarbij het níet gelukt is om een erkenning te krijgen.

Op deze manier kon er vanuit een breed perspectief naar de ervaringen en belevingen gevraagd worden. Om de respondenten tegemoet **te komen** hebben de onderzoekers (voor eigen rekening) degenen **waarmee** live gesprekken zijn gevoerd, een bedankje **aangeboden als blijk van waardering voor hun tijd en aandacht.**

Voorafgaand aan dit onderzoek waren de onderzoekers zich al bewust van de mogelijkheid dat er onvoldoende personen wilden meewerken aan een interview. Hierdoor zou de validiteit van het onderzoek in gevaar **hebben kunnen** komen. Het werven van medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen ging echter zonder 'grote' problemen. De werving van beroepsopvoeders en deelnemers daarentegen verliep stroef.

Als eerste stap was er een bericht op de Facebook-pagina geplaatst van de OpvoedParty en een e-mail verstuurd onder de beroepsopvoeders. De reden hiervoor was om geen selectie te maken, maar alle beroepsopvoeders en deelnemers te bereiken.

Uit de literatuur komt naar voren dat wanneer het werven van respondenten lastig is, gebruik kan worden gemaakt van een steekproefkader. Daarbij is het van belang dat de onderzoekers **zichzelf** introduceren om een veilige omgeving en omstandigheden te creëren (Baarda et al., 2013). Om de validiteit niet in gevaar te brengen, hebben de onderzoekers het bestand, waarin de gegevens genoteerd staan van beroepsopvoeders, gebruikt. De onderzoekers hebben **op basis van willekeurigheid personen van deze lijst** gebeld en hebben daarbij zichzelf en **de opzet en doelstelling van dit** onderzoek toegelicht. Het aantal **van tevoren** gestelde beroepsopvoeders werd bereikt, waardoor bleek dat het steekproefkader goed heeft gewerkt.

Tijdens de OpvoedParty's introduceerden de onderzoekers zichzelf of werden de onderzoekers geïntroduceerd en werd een oproep gedaan tot uitnodigen voor een interview. Naar aanleiding van deze oproep konden de deelnemers aangeven of zij mee wilden werken aan dit onderzoek. Indien zij mee wilden werken konden zij contact opnemen met de onderzoekers voor het maken van een afspraak. Om de laagdrempeligheid te vergroten konden de deelnemers zelf aangeven of zij de interviews wilden uitvoeren in de eigen leefomgeving of op een 'openbare' locatie. Door uiteindelijk gebruik te maken van een niet-gerichte selecte steekproef hebben de onderzoekers voldoende respondenten kunnen interviewen, waardoor de validiteit behouden is (Baarda et al., 2013).

2.5. Verzadiging

Gedurende het uitvoeren van de interviews bemerkten de onderzoekers dat het perspectief van de deskundigen, naarmate de interviews verstreken, steeds meer door de overige respondenten bevestigd werd. Hierdoor leverden de laatste interviews **minder dan bij de eerste respondenten** nieuwe gegevens op, er was dus sprake van verzadiging, ook wel saturatie genoemd (Baarda et al., 2013). Gedurende de interviews met de deelnemers bemerkten de onderzoekers dat de ervaringen met het werken met de OpvoedParty elkaar overlaptten en de deelnemers en beroepsopvoeders vergelijkbare voorbeelden benoemden, waardoor deze saturatie ontstond.

2.6 Labelen

De interviews zijn opgenomen en volledig getranscribeerd, waarna de interviews zijn geanalyseerd. Nadat het materiaal was gelezen, zijn de irrelevante teksten doorgehaald zodat de relevante tekst overbleef. Het materiaal is vervolgens nogmaals gelezen en getypeerd middels open codering. De codes leggen hierbij een verband tussen het empirische gedeelte (de woorden van de respondent) en het conceptuele kader (het interpretatiekader van de onderzoeker) (Baarda et al., 2013). Op deze manier verkregen de onderzoekers een goed overzicht van de bruikbare informatie. De bruikbare informatie (tekst van de respondenten) is opgedeeld in fragmenten en verwerkt in tabellen (Baarda et al., 2013). Ieder fragment is opgedeeld in één of meerdere steekwoorden, die de samenvatting van het fragment vormden, ook wel labels genoemd. Labelen wil zeggen, het van een naam omschrijving of andere code voorzien van de tekstfragmenten (Baarda et al., 2009).

Tijdens de open codering zijn er verschillende fragmenten ontstaan met verschillende codes. Door middel van het axiaal coderen zijn alle losse codes weer tot een onderliggende structuur gebracht (Baarda, et al., 2013). Vanuit de losse fragmenten ontstonden categorieën, die tot labels zijn benoemd in het labelsysteem. Vervolgens zijn de labels teruggebracht middels axiaal coderen naar kernlabels. Deze zijn weergegeven in het kernlabel systeem (zie bijlage 8). De manier van transcriberen, coderen en het verzamelen van de labels is

voorafgaand aan dit onderzoek door beide onderzoekers vastgesteld en **door beiden** op **identieke** wijze uitgevoerd. De gegevens hieruit zijn uiteindelijk gebruikt om antwoord te kunnen geven op deelvragen twee, drie en vier van dit onderzoek. Een risico dat coderen met zich mee kan brengen, is dat alles interessant lijkt en daardoor meegenomen wordt als code. De onderzoekers waren zich bewust van dit risico en hebben om die reden zich constant afgevraagd, of wat zij lezen **wel echt** bijdroeg aan de beantwoording van de onderzoeksvragen.

Hoofdstuk 3 Begrippenlijst

EigenWIJSheid	Eigen deskundigheid en ervaringsdeskundigheid van opvoeders (Laane, 2015)
Erkenningsverslag	Het erkenningsverslag betreft een verslag met daarin een samenvatting en een uitgebreide omschrijving van de interventie. Dit verslag wordt geschreven aan de hand van de 'Werkblad beschrijving interventie' (Nji et al., 2015).
Empirische kennis	Onderzoek dat gebaseerd is op de eigen ervaring (Baarda et al., 2013).
Empowerment	Het vergroten van het zelfvertrouwen en het versterken van krachten, wensen en ambities (Engels&Lelle, 2010).
Evidence-based	Werken met behulp van kennis over wat werkt in de praktijk. Deze kennis is gebaseerd op gegevens uit kwalitatief en- of kwantitatief wetenschappelijke onderzoeken (Yperen, 2010).
Interventie	Een interventie is een methode of techniek die gebruikt wordt om het gedrag van de cliënt te veranderen en hun omstandigheden te beïnvloeden. Dit heeft als doel om de kwaliteit van het leven van de cliënt/samenleving te veranderen (Annie, 2017).
Monitoring	Monitoring is een stand-van-zakenonderzoek door het herhaald verzamelen, opnemen en terugkoppelen van informatie op een zodanige manier dat gewenste acties worden gestart of voortgezet om een bepaalde ontwikkeling of trends te kunnen volgen of veranderingen in de omgeving, in de leefsituatie of de gezondheidstoestand van een bepaalde leeftijds- of bevolkingsgroep op te sporen (Thesaurus Zorg en Welzijn, z.d.).
SWOT(-analyse)	SWOT staat voor Strengths (sterkte), Weaknesses (zwakte), Opportunities (kansen) en Threats (bedreigingen). De SWOT analyse is een instrument om op een rij te zetten wat de sterke en zwakke punten zijn van een organisatie of methodiek en wat de kansen en bedreiging zijn (Creatief Denken, 2017).
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning, waarin gemeenten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en blijven participeren in de samenleving (Rijksoverheid, 2015).
Transitie	De transitie houdt in dat de verantwoordelijkheden van de provinciale en landelijke overheden overgedragen worden naar de gemeenten. De betere afstemming en efficiency gaan omhoog vanuit de overtuiging dat de zorg en dienstverlening allemaal op gemeentelijk niveau georganiseerd wordt (Lizet, 2013).

Hoofdstuk 4. Deelvraag 1: Wat houdt de methodiek van de OpvoedParty in?

4.1 Inleiding

Opvoeden lijkt één van de gewoonste en meest alledaagse zaken van de wereld. Gezinnen in Nederland doen het goed dat blijkt uit de cijfers van de jeugdmonitor 2016 (Jeugdmonitor, z.j.).

In dit hoofdstuk is de OpvoedParty vanuit de literatuur belicht, uitgaande van het model dat gebruikt wordt in het erkenningstraject/de criteria van het NJi. Dit model wordt **in deze deelvraag** als leidraad **gebruikt**. **Het geeft een duidelijk beeld van de mate waarin de methodiek** van de OpvoedParty voldoende onderbouwd is (Nji, 2015). Daarnaast **staat** de visie van de initiatiefneemster van de OpvoedParty op opvoedingsondersteuning beschreven. De OpvoedParty is een vorm van opvoedingsondersteuning. Vanuit de literatuur worden er verschillende waarden van opvoedingsondersteuning belicht. Voor de beantwoording van deze deelvraag is gebruik gemaakt van diverse literatuur. Daarnaast **heeft** de initiatiefneemster van de OpvoedParty als sleutelinformant geïnformeerd over de methodiek van de OpvoedParty. **Dit hoofdstuk sluit** af met een korte concluderende samenvatting die antwoord geeft op de gestelde deelvraag.

4.2 Oorsprong van de OpvoedParty

De initiatiefneemster van de OpvoedParty is Katrien Laane. In de jaren '90 werkte zij in een **achterstandswijk**, op dat moment was haar missie: opvoedondersteuning op maat te bieden en het mooiste uit iedere opvoeder te halen. Bij voorkeur aan groepen opvoeders die lastig te bereiken zijn (Laane, 2015). Na een bekend gezicht te zijn geworden in de wijk, is er een bijeenkomst georganiseerd in de huiskamer van een Turkse vrouw. **Hier is een inspirerend gesprek gevoerd, met lastig bereikbare jonge moeders, over de opvoeding van kinderen**. Door lotgenoten en gelijkgestemden bij elkaar te brengen **in een besloten sfeer van de huiskamer, de kennis over de opvoeding vermenigvuldigd**. Lang na de bijeenkomst spraken de moeders onderling nog na over het opvoeden van kinderen en er werd ook steun gezocht bij elkaar als dat nodig was. Voor de initiatiefneemster was dit het moment waarop ze dacht 'dit werkt!' (Laane, 2015). De bijeenkomst werd lotgenotenbijeenkomst genoemd, maar in die tijd was dat niet declarabel. In de online introductie van de OpvoedParty (Laane, 2015) vertelt de initiatiefneemster dat zij een aantal jaren en honderden vragen verder, lotgenotenbijeenkomst heeft omgedoopt tot OpvoedParty. In 2010 is zij begonnen met haar ideeën over de OpvoedParty uit te werken tot materiaal waarmee opvoedingsondersteuning voor iedereen praktisch toepasbaar werd.

4.3 Doel, doelgroep en visie

De OpvoedParty heeft als doel opvoeders met elkaar in contact te brengen voor een goed gesprek over opvoeden. Onder opvoeders worden alle ouders, grootouders, pleegouders, adoptieouders en verzorgers die de Nederlandse taal enigszins beheersen, verstaan. Iedereen is welkom bij een OpvoedParty ongeacht leeftijd, sekse, sociaaleconomische status, religie of land van herkomst. Een OpvoedParty vindt plaats in een huiskamersetting en duurt ongeveer twee uur. Tijdens de bijeenkomst wordt in klein gezelschap (vier tot tien deelnemers) onder leiding van een deskundige met elkaar gediscussieerd over één of meerdere opvoedingsthema's of -dilemma's naar keuze (Laane, 2015). Voor deelname hoeven deelnemers geen **specifieke** opvoedingsvragen of -problemen te hebben.

Aan deelnemers van de OpvoedParty kan een **financiële** bijdrage worden gevraagd, maar **dit** is niet verplicht. Het uiteindelijke doel is alle deelnemende opvoeders van een OpvoedParty, een veilige plek te bieden, waar zij hun opvoedingsvragen kunnen delen met andere opvoeders in een vergelijkbare situatie. **De onderzoekers kunnen opmaken dat het een belangrijke randvoorwaarde is** om hierbij een veilige plek en een prettige omgeving te creëren. Uit eerder gedane onderzoeken (Bovenkamp&Zwart, 2016; Broek&Kamp, 2015) is naar voren gekomen dat een huiskamer het meest geschikt is, omdat het een informele setting is. Wanneer het

niet mogelijk is om een OpvoedParty te laten plaatsvinden in een huiskamer, kan **deze** ook op plaatsen gegeven worden waar opvoeders al vaker samenkomen, zoals een buurthuis, de kerk of op de crèche. Het informele karakter van de locatie maakt dat deelnemers zich sneller op hun gemak voelen. Het gesprek leidt voor deelnemers tot nieuwe inzichten en handelingsalternatieven in het opvoeden van hun kind(eren).

De visie van de OpvoedParty luidt: *"Iedere opvoedsituatie en -vraag is uniek en vraagt om antwoord op maat"* (Laane, 2015, p. 49). Daarnaast zijn andere bouwstenen: het delen van **eigenWIJSheid**, samen opvoeden is leuker dan alleen en het stimuleren en vergroten van de empowerment en zelfredzaamheid van opvoeders. De missie van de OpvoedParty is dat in het jaar 2025 het de normaalste zaak van de wereld is dat opvoeders af en toe een OpvoedParty bezoeken. Vooral omdat uiteindelijk kinderen ervan profiteren als hun opvoeders hen groot kunnen brengen op ontspannen wijze (Laane, 2015).

De OpvoedParty is een vorm van licht preventieve opvoedingsondersteuning (hierover is meer te lezen in paragraaf 4.7). De visie van de initiatiefneemster over de OpvoedParty hierop is dat opvoedingsondersteuning een vorm van empowerment is. Waarbij nadruk wordt gelegd op de **eigen** kwaliteiten van opvoeders, omdat iedereen immers opvoedkwaliteiten heeft net zoals waardevolle en unieke kennis van het eigen kind. Aansluitend op haar visie vindt zij dat opvoeders gezien moeten worden als een bron van eigenWIJSheid (Laane, 2015). Deze visie zien de onderzoekers ook terug in de OpvoedParty. **Tijdens** de kennismaking wordt er aan elke deelnemer gevraagd wat zijn of haar opvoedkwaliteiten zijn en tijdens een OpvoedParty staan de ervaringen van de opvoeders centraal.

4.4 Wat houdt de OpvoedParty in?

De inhoud van een OpvoedParty wordt in het handboek (Laane, 2015) gekenmerkt door drie verschillende fasen.

De eerste fase is de wervingsfase. Via een open inschrijving of het netwerk van de beroepsopvoeder, gastheer/-vrouw en/of deelnemers kan de werving van opvoeders plaatsvinden. Het is mogelijk om een uitnodiging te verzenden naar deelnemers middels een ansichtkaart met het logo van de OpvoedParty, deze kan de beroepsopvoeder uitdelen op locaties waar opvoeders elkaar treffen. Er kan gestart worden met het voorbereiden van de OpvoedParty wanneer er minimaal vier deelnemers zich hebben aangemeld.

In de tweede fase, de voorbereidingsfase, overlegt de beroepsopvoeder voorafgaand met de gastheer/ -vrouw over de praktische zaken zoals bijvoorbeeld de tijd, datum, ruimte et cetera, deze mag gratis deelnemen aan de OpvoedParty. En dan is het zo ver, de OpvoedParty begint! Na het welkom heten van de deelnemers, volgt er een korte introductie waarin in ieder geval iets verteld wordt over de spelregels en de privacy. Het blijkt dat respectvol met elkaar omgaan, de privacy, aandacht voor alle deelnemers en het Niet Invullen Voor Een Ander (de NIVEA regel) de belangrijkste uitgangspunten van een OpvoedParty zijn. Na de korte introductie zullen de deelnemers kennis met elkaar maken door te benoemen wat hun eigen kwaliteiten als opvoeder zijn.

In de derde fase kan het gesprek van start gaan. Tijdens de bijeenkomst wordt er gediscussieerd over één of meerdere opvoedthema's of dilemma's naar keuze. Het is van belang voor een beroepsopvoeder dat de deelnemers hierbij niet geforceerd worden. Er kan tussentijds een pauze plaatsvinden en na twee uur wordt de bijeenkomst afgesloten met een korte evaluatieronde, waarbij een evaluatieformulier ingevuld kan worden. In dit evaluatieformulier wordt gevraagd de ervaring van de deelnemers met betrekking tot de OpvoedParty en de begeleiding. Dit heeft als doel om de kwaliteit van de OpvoedParty te verbeteren. Tot slot wordt aan de deelnemers gevraagd wie er bij een volgende bijeenkomst de gastheer/-vrouw wil zijn en of **iedereen een introduc e** mee wil nemen.

4.5 Materialen

Tijdens een OpvoedParty kan er gebruik worden gemaakt van verschillende ondersteunende materialen. De ontworpen spellen hiervoor zijn: het **Basis-OpvoedPartySpel**, MultiCulti-OpvoedPartySpel en het AltijdWat-OpvoedPartySpel. In de materialen komen verschillende overeenkomsten naar voren: het zijn speelkaarten met prikkelende stellingen en situatieschetsen bevatten. Daarnaast zijn zij ingedeeld in drie leeftijdsgroepen

(0-6 jaar, 6-12 jaar, 12-18 jaar) en wordt verwezen naar drie thema's in verschillende kleuren (communicatie met kinderen, zelfbeeld en zelfvertrouwen en grensoverschrijdend gedrag), zodat het gesprek tot meer (h)erkenning kan leiden bij deelnemers (Laane, 2015).

In 2010 is het OpvoedPartySpel uitgebracht, voor opvoeders die alledaagse opvoedingsvragen hebben. In 2012 is het MultiCulti-OpvoedPartySpel ontwikkeld voor opvoeders die opvoeden in twee culturen. In 2014 is het AltijdWat-OpvoedPartySpel uitgebracht, ook wel het AltijdWatSpel genoemd. Dit spel is speciaal bedoeld voor opvoeders van (ernstig) chronisch zieke of zorgintensieve kinderen, er is 'altijd wat' met hun kind(eren). Daarnaast zijn er nog de OpvoedKikkertjes. Dit zijn veertig kleine kaartjes met spreuken voor iedereen die van kinderen houdt. De Opvoedkikkertjes kunnen gebruikt worden als ijsbreker of opwarmer tijdens een OpvoedParty (Laane, 2015).

Vanaf april 2017 is het alleen mogelijk om een OpvoedPartySpel aan te schaffen in combinatie met het volgen van de basistraining; dit wordt aangeboden middels een OpvoedPartyPakket. Dit pakket bevat daarnaast nog een online introductie, set uitnodigingen, een terugkombijeenkomst en een button op de website van de organisatie van de beroepsopvoeder. Het gevolg van het nieuwe pakket is dat er meer zicht is op wie het materiaal gebruikt en dat deze alleen wordt gebruikt door personen die de kennis hebben hoe zij het spelmateriaal kunnen inzetten. Door het verplichten van een basistraining en een terugkombijeenkomst komt er meer zicht op de uitvoering en kwaliteit van de uitvoering.

4.6 Opleiding en competenties beroepsopvoeder

Het blijkt dat een OpvoedParty gegeven kan worden door een ieder die iets te maken heeft met de opvoeding van kinderen. Opvallend hierbij is dat de enige eis die wordt gesteld het bezitten van minimaal een MBO diploma is en dat de opleidingsachtergrond niet relevant is (C.M. Laane, persoonlijke communicatie, 13 februari 2017). In drie uur wordt tijdens de basistraining de basis van een OpvoedParty uitgelegd en worden de begeleiders individueel getraind, middels rollenspellen en feedback. De training vindt plaats in de huiskamer, omdat het blijkt dat daar de werkelijkheid zo goed mogelijk nagebootst kan worden van hoe het er bij een 'echte' OpvoedParty aan toe gaat. Na afloop krijgen de deelnemers een certificaat van deelname.

Na de training zijn de deelnemers (beroepsopvoeders) in staat om vanuit de juiste houding (niet belerend) het gesprek aan tafel aan te gaan met de opvoeders. Middels de training hebben zij (in)zicht gekregen op het groepsproces en hoe dat met eenvoudige ingrepen (bijvoorbeeld lichaamstaal) te beïnvloeden is. Iedere deelnemer leert hier te oefenen met het geven van een stukje van de OpvoedParty, onderwerpen die hier naar voren komen zijn bijvoorbeeld weerstand en heftige discussies van opvoeders. Daarnaast worden er ook enkele competenties van een beroepsopvoeder gevraagd.

Na de training kan de deelnemer aan de slag als gecertificeerd begeleider van de OpvoedParty en voldoet hij/zij aan de profielschets (zie bijlage 2). Wanneer het beroepsopvoeders niet lukt om een OpvoedParty te organiseren blijkt dat het mogelijk is om een verdiepingstraining te volgen. Bij het niet kunnen geven van een OpvoedParty kunnen verschillende praktische redenen in de weg staan zoals tijdgebrek, tussenliggende feestdagen of vakanties of spanning om een party te organiseren. In deze plenaire training, op persoonlijk niveau, kunnen deze spanningen of belemmeringen weggenomen worden. Daarnaast wordt er naar een passende oplossing gestreefd (Laane, 2015). Het blijkt dat bij de beroepsopvoeder, na de verdiepingstraining, vragen of praktische belemmeringen verholpen zijn of een mogelijke oplossing voor heeft gevonden (Laane, 2015).

4.7 Waarom is opvoedingsondersteuning nog belangrijk?

Volgens cijfers van Peiling Jeugd en Gezondheid (Zeijl, Crone, Wiefferink, Keuzenkamp & Reijneveld, 2005) kampt circa 15 procent van de ouders met opvoedvragen (Nji, 2017j). Er is in Nederland een verandering gaande in de maatschappij van verzorgingsstaat naar een waarborgstaat, waarin de zorg voor mensen die dat

echt nodig hebben, geborgd, maar de lichtere zorg en hulp steeds meer **wordt** overgelaten aan particuliere initiatieven (Nieuwboer, 2015). Daar tussenin zit een groep beroepskrachten die dagelijks met kinderen en gezinnen werken. Op hen wordt hierdoor een toenemend beroep gedaan (Nieuwboer, 2015). In het geval van de OpvoedParty zijn dit de beroepsopvoeders.

4.7.1 Doel van opvoedingsondersteuning

De definitie en het doel van opvoedingsondersteuning is het ondersteunen van opvoeders bij de opvoeding om een optimale ontwikkeling van kinderen te bevorderen. Dit omvat alle soorten ondersteuning van opvoeders met een opvoedvraag of opvoedprobleem (Nji, 2017i). Het richt zich dus niet direct op het kind zelf maar vooral op de context waarbinnen de opvoeding plaatsvindt (Bakker e.a., 2014). Het wordt geplaatst in een bredere sociale en maatschappelijke context. Dit betekent dat er geen specifieke oorzaken voor opvoedingsproblemen zijn, maar dat ze te maken hebben met allerlei op elkaar inwerkende factoren (Burggraaff, 2013). Dit is ook terug te zien in de OpvoedParty, de deelnemers hoeven geen specifieke opvoedingsvragen te hebben maar er kunnen door verschillende oorzaken wel lastige opvoedsituaties voor hen ontstaan.

Opvoedingsondersteuning is niet nieuw, sinds de vorige eeuw (1926) zijn er in Nederland moeder cursussen waar opvoeders allerlei psycho-educatie krijgen. Door de tijd heen is het groepswork verandert van vorm en inhoud, maar telkens weer blijkt dat uitwisseling van ervaringen in een cursus of groep voor opvoeders een belangrijke vorm van ondersteuning is, ook al leren de opvoeders nu andere dingen doordat er meer kennis over de opvoeding beschikbaar is (Bakker, Blokland & Wijnen, 2014). Ook in het geval van de OpvoedParty blijkt dit een belangrijke factor te zijn, hierbij wordt de ervaringsdeskundigheid van opvoeders ingezet. Opvoedingsondersteuning kent dus een lange traditie met verschillende verschijningsvormen en trends. **Het** is als ondersteuningsaanbod nog even relevant als aan het begin van deze eeuw (Bakker, et al., 2014). Er is niets nieuws onder de zon; opvoeden kun je leren en in groepsverband blijkt dat vaak het best te verlopen komt uit de theorie **en de praktijk** naar voren.

Het 'samen delen' is belangrijk voor een ieder die dagelijks met de zorg voor kinderen is belast (Bakker et al., 2014). Opvoedingsondersteuning is activerend in plaats van compenserend. **Opvoeders** worden hierbij gestimuleerd in hun zelfstandigheid en in het vergroten van hun vaardigheid als opvoeder (Bakker et al., 2014). De OpvoedParty richt zich hierbij op de opvoedkwaliteiten van ouders. De draagkracht van de opvoeder wordt daardoor groter en de draaglast wordt kleiner. Het ontbreken van sociale steun uit de omgeving kan de draagkracht van opvoeders verzwakken en heeft geregeld tot gevolg dat opvoeders zich hierdoor minder competent voelen en juist meer problemen ervaren in de opvoeding van hun kinderen.

De meeste opvoeders zoeken en vinden deze steun in hun eigen directe omgeving bij een partner, familie of vrienden (Bakker et al., 2014). Samen vormen zij een pedagogisch civil society (Nieuwboer, 2015). Het eigen netwerk functioneert niet voor iedere opvoeder even optimaal. Dit wordt lastiger door de tijd waarin we **leven**, waarin het minder vanzelfsprekend is geworden om klaar te staan voor elkaar of deel uit te maken van een grotere familiekring, kerkgemeenschap of verenigingsverband. Om het werken aan de eigen kracht van opvoeders te stimuleren, komt vanuit de literatuur naar voren dat het van belang is dat er partnerschap ontstaat tussen de ouders en groepsbegeleider. Daarbij is een gelijkwaardige samenwerking nodig (Prinsen, L'Hoir, Ruiters, Oudhof, Kamphuis, Wolff & Alpay, 2012). Dit is het punt waarom de OpvoedParty streeft naar gelijkwaardigheid. **De** eigen deskundigheid van opvoeders moet worden erkend en het is belangrijk om als begeleider te kijken naar de mogelijkheden van opvoeders (Watson, White, Taplin & Huntsman, 2005).

4.7.2 Een interventie is werkzaam met een duidelijke theorie

Vanuit de literatuur komt naar voren dat het werkzaam is wanneer een interventie gebaseerd is op een duidelijke theorie, omdat dit de effectiviteit verhoogt (Ince, 2013). In deelvraag drie wordt hierop teruggekomen, daar wordt ingezoomd op de criteria van het Nji en het belang van een duidelijke theorie. Uit onderzoek naar de kwaliteitsverbetering van methodieken blijkt dat een (activiteit) die geleid wordt door een theoretisch fundament meer kans heeft op effect dan een (activiteit) die dat niet is (Bakker et al., 2014). Tot

nu toe is de OpvoedParty nog niet theoretisch onderbouwd. De OpvoedParty is een losstaande **interventie en zij streeft niemand na**. Wel wordt in de interventie gebruik gemaakt van verschillende elementen uit methoden zoals bijvoorbeeld het oplossingsgericht werken en eigen kracht. Een belangrijk uitgangspunt bij opvoedingsondersteuning is het preventieve karakter, **wat** de OpvoedParty na streeft. Het hierboven genoemde **element is** terug te zien in de methodiek van de OpvoedParty. Dit is te zien doordat ouders worden gestimuleerd in hun zelfstandigheid en het vergroten van hun eigen vaardigheden. Er wordt een balans gezocht tussen de draagkracht en draaglast. De sociale steun is een belangrijk element in de bijeenkomst. Daarbij wordt een beroep gedaan op hun eigen netwerk en door de bijeenkomst groeit hun draagkracht (Laane, 2015). Door het geven van passende opvoedingsadviezen moeten ernstige problemen voorkomen worden. Voor de optimalisering van de onderbouwing van de OpvoedParty is het van belang dat hierbij passende theoretische onderbouwingen bij gezocht worden. Het aansluiten bij de eigen deskundigheid en positieve inzet van opvoeders is een belangrijk uitgangspunt (Bakker et al., 2014). De OpvoedParty biedt met haar bijeenkomsten emotionele en praktische/informele steun (Bakker et al., 2014). Opvoeders kunnen een beroep doen op anderen, steunen, maar kunnen ook met hun eigen WIJSheid zelf iets voor opvoeders betekenen.

Het doel van de initiatiefneemster met de OpvoedParty is om een erkende interventie te worden. Middels het gebruik van literatuur bij het onderbouwen van de OpvoedParty worden factoren die bij een bepaalde vraagstelling horen, in kaart gebracht. Op deze manier kan er een beschrijving worden gegeven van de aard en omvang van het probleem. Dat is belangrijk voor de onderbouwing van de OpvoedParty, om **zo** de uiteindelijke erkenning te behalen.

4.8 Concluderende samenvatting

Antwoord gevend op de deelvraag 'Wat houdt de methodiek van de OpvoedParty in?' kunnen de onderzoekers concluderen dat de methodiek van de OpvoedParty getypeerd kan worden in de volgende vier kenmerken: *'het licht preventieve karakter', 'op laagdrempelige manier opvoeders bij elkaar brengen en verbinden', 'kan door eenieder worden gegeven worden' en 'ondersteunende materialen voor het gesprek'.*

De kracht van de OpvoedParty ligt **bij uitstek** in de laagdrempeligheid. Dit kenmerkt zich in het feit dat opvoeders geen opvoedingsvraagstukken dienen te hebben om deel te mogen nemen aan een OpvoedParty. Hierdoor zijn alle opvoeders welkom, ongeacht opvoedingsachtergrond en de leeftijd van kinderen. Dit resulteert in een (zeer) diverse doelgroep. Het werken met de OpvoedParty kan hierdoor echter **ook** worden bemoeilijkt, omdat de ervaringen en belevingen van opvoeders onvoldoende bij elkaar aansluiten. Deze (te) brede doelgroep leidt ertoe dat er gedurende een OpvoedParty op verschillende behoeften en kenmerken ingespeeld dient te worden door de beroepsopvoeders. Een OpvoedParty kan door een ieder gegeven worden, die minimaal in het bezit is van een MBO-diploma. Hierdoor is de drempel om een beroepsopvoeder te worden laag, waardoor er door het hele land beroepsopvoeders werkzaam zijn. Opvallend is dat zij ongeacht opleiding en ervaringsdeskundigheid een gecertificeerde beroepsopvoeder kunnen worden. Het gevolg hiervan is dat beroepsopvoeders verschillen in deskundigheid, wat ten koste kan gaan van de kwaliteit **en** begeleiding tijdens een OpvoedParty. Om dit punt enigszins te tackelen heeft Lunamare een nieuw pakket (OpvoedPartyPakket) ontwikkeld, die het verplicht maakt een basistraining en een vervolstraining bij te wonen. Dit is bevorderend voor de kwaliteitsbewaking van de OpvoedParty.

Tot slot kunnen OpvoedPartySpellen houvast geven en een basis vormen van waaruit een gesprek ontstaat met opvoeders. Er is veel tijd en aandacht besteed aan het vormgeven van de ondersteunende materialen, zodat ze voor elke doelgroep en zorgvraag **aansluiten**. **Bijzonder** is dat niet verplicht wordt gesteld vanuit de richtlijnen van de OpvoedParty om met **deze** materialen in de bijeenkomst te werken.

Hoofdstuk 5. Deelvraag 2: Hoe wordt de OpvoedParty ervaren door de deelnemers en beroepsopvoeders?

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt er gekeken naar de ervaringen van deelnemers en beroepsopvoeders, over de OpvoedParty. Door deze gebruikerservaringen in kaart te brengen, komt er zicht op wat de positieve en negatieve ervaringen zijn, waar er gebreken worden ondervonden en wat de behoeften zijn tijdens een OpvoedParty. Deze ervaringen geven zicht op waar er nog ruimte is voor optimalisering van de OpvoedParty. Vanuit de respondenten komen diverse thema's met regelmaat naar voren zoals de werving, vaardigheden van de beroepsopvoeders, materiaal, ervaringen en waardering. Deze thema's vormen de leidraad voor deze deelvraag. Er is gebruik gemaakt van de vijf eerder gedane onderzoeken naar de OpvoedParty om te vergelijken op overeenkomsten en verschillen. De reden hiervoor is om een completer beeld te krijgen waar ruimte is voor optimalisering.

5.2 Vaardigheden beroepsopvoeders

5.2.1 Basistraining

Voordat een beroepsopvoeder OpvoedParty's kan geven, is het verplicht om deel te nemen aan de basistraining. De beroepsopvoeders hebben de bijeenkomst overwegend positief ervaren, doordat er op een actieve manier geoefend wordt en het leerrendement hoog is (3.11;7.3). De leerwinst zit, volgens de beroepsopvoeders, in het feit dat duidelijk wordt wat de basishouding van een beroepsopvoeder moet zijn, wat men wel of niet mag zeggen, hoe men overkomt en waar men op moet letten tijdens een OpvoedParty (3.38;4.4). Als er naar de inhoud van deze leerwinst wordt gekeken, kan er gezegd worden dat de basishouding van een beroepsopvoeder luisterend, ondersteunend en begripvol is. Daarbij is het van belang dat de beroepsopvoeder alle deelnemers voldoende aan het woord laat komen en de veiligheid in de groep gewaarborgd wordt (Laane, 2015). Het effect van deze kennis is, dat tijdens een OpvoedParty openheid en vertrouwen ontstaat om een goed gesprek te voeren (3.39).

5.2.2 Werkzame vaardigheden beroepsopvoeders

Uit de interviews blijkt dat de beroepsopvoeder gezien wordt als gespreksleider in de bijeenkomst (7.11;8.31;9.35;13⁹.12). Volgens Bakker, Blokland en Wijnen (2014) horen bij deze functie verschillende gespreksvaardigheden, die zijn gebaseerd op communicatieprincipes zoals observeren, luisteren (en dit laten zien), het communicatieproces uitlokken middels het geven van beurten en de 'boodschap' van deelnemers ontvangen (Bakker et al., 2014). Om dit te kunnen doen, is het van belang dat de beroepsopvoeder alle deelnemers goed kan zien. Dit kan bereikt worden door op een centrale plaats te gaan zitten als beroepsopvoeder. Als een beroepsopvoeder aan de hoek van een tafel plaatsneemt, zijn niet alle deelnemers zichtbaar waardoor het observeren en iedereen aan het woord laten bemoeilijkt worden (8.38;8.39).

De gespreksvaardigheden die hierboven zijn benoemd, worden (h)erkend door de respondenten. Er wordt aangegeven dat de beroepsopvoeder zorgt dat iedereen aan het woord komt, luistert (ook tussen de regels door), observeert, samenvat, doorvraagt en open vragen stelt. Deze gespreksvaardigheden worden door de deelnemers als bevorderlijk ervaren (3.30;3.33;4.11;4.12;7.6;7.11;7.12;8.31;9.41;9.43;11.12). Dit is bevorderlijk voor de groepscohesie, de veiligheid en de sfeer tijdens de OpvoedParty. De respondenten vullen aan dat **niet-oordelend**, niet 'te' sturend en open zijn, zwaarwegende voorwaarden zijn waaraan een beroepsopvoeder moet voldoen om een vertrouwensrelatie op te kunnen bouwen (3.31; 3.32;4.10;7.12;8.25). Een belangrijk kenmerk hierbij is dat de beroepsopvoeder zich als een gelijke opstelt

---

⁹ Deze respondent is ouder, maar zat tijdens de OpvoedParty in een andere rol dan opvoeder. De stichting waar deze respondent werkzaam is heeft gevraagd om deze ontmoeting met opvoeders te organiseren, omdat zij willen weten welke vragen er bij ouders leven rondom het thema huilen baby.

met de deelnemers. In het boek *Prevention and Early Intervention* (2005) wordt dit ook als belangrijk kenmerk gezien voor een vertrouwensband. In het boek wordt ervoor gepleit dat er gestreefd wordt naar gelijkwaardigheid, waarbij de eigen deskundigheid van deelnemers erkend wordt. Dit betekent voor de OpvoedParty dat een begeleider zich tijdens een bijeenkomst richt op de eigen WIJSheid van opvoeders en dat de begeleider niet de deskundige is. Dit maakt een verschil in de bijeenkomsten omdat opvoeders zich hierdoor meer deskundig voelen over hun opvoedingsaanpak en er gelijkwaardigheid ontstaat.

Van de beroepsopvoeder wordt verwacht dat deze niet in de deskundige en professionele rol gaat zitten door tips en adviezen te geven (3.27; Laane, 2015). In de praktijk blijkt dat beroepsopvoeders dit niet altijd (kunnen) handhaven. De meerderheid van de beroepsopvoeders die geïnterviewd zijn, indiceert dat zij psycho-educatie, tips en oplossingen aanreiken wanneer hierom gevraagd wordt. Zij doen dit echter nadat deelnemers oplossingen hebben benoemd (3.36;4.13;7.17;8.29). Om de gelijkwaardigheid te vergroten worden beroepsopvoeders geadviseerd om geen tips en adviezen te forceren bij opvoeders. Hierdoor wordt de interactie en de eigendeskundigheid van de deelnemers bevorderd.

5.2.3 Valkuilen beroepsopvoeders

Naast de vaardigheden die positief zijn ondervonden, zijn er ook vaardigheden in de begeleiding die als valkuil ervaren worden door deelnemers en beroepsopvoeders. Voorbeelden die hierbij worden genoemd zijn: te afwachtend zijn, te veel ruimte bieden, stiltes laten vallen en geen afbakening geven (4.8;8.25;9.33;9.47;9.48). Dat deze aspecten als belemmerend worden ervaren, wordt ondersteund vanuit de literatuur. Van een gespreksleider wordt verwacht dat deze een duidelijke voorzittersrol op zich neemt, een agenda opstelt en een tijdsindeling maakt. Wanneer (één van) deze vaardigheden ontbreken, heeft dit een negatieve invloed op het groepsproces (Bakker et al., 2014; Burggraaff, 2016). Geen afbakening geven heeft bijvoorbeeld als effect dat de deelnemers in onzekerheid blijven zitten, wat er wanneer gedaan wordt. Een gevolg hiervan kan zijn dat de concentratieboog van deelnemers opraakt. Daarom is het van belang dat er een duidelijke structuur wordt aangeboden, met onder andere een pauze (7.18). De pauze zorgt ervoor dat de informatie verwerkt kan worden, er aandacht besteed kan worden aan de meegenomen kinderen en dat een OpvoedParty van twee uur qua tijd voldoende is (9.50;12.13).

5.3 Werving

Als het om de werving gaat, kan er gezegd worden dat dit een moeizaam proces is. Respondenten geven aan dat het lastig is om mensen aan tafel te krijgen (11.11;11.20;12.14;13.5). Dit is geen nieuw gegeven wanneer er gekeken wordt naar eerdere gedane onderzoeken naar de OpvoedParty. In drie van de vijf onderzoeken komt, vanuit de geïnterviewden, naar voren dat het werven van deelnemers lastig is (Bovenkamp&Zwart, 2016; Broek&Kamp, 2015; Möhlmann, 2014). Uit dit onderzoek komt naar voren dat de manier van werven en de naam 'OpvoedParty' hier de voornaamste redenen voor zijn. Het gevolg hiervan is dat een groot aantal beroepsopvoeders nog geen OpvoedParty heeft kunnen geven. De redenen worden hieronder uiteengezet in ervaringen.

5.3.1 Manier van werven

Iedereen pakt de werving voor een OpvoedParty anders aan. De OpvoedParty geeft tijdens de basistraining en in het handboek tips over de werving die (te) veel omvattend zijn. Het blijkt dat beroepsopvoeders hier onvoldoende concreet mee aan de slag kunnen gaan en de werver (te) vrij is in de manier van rekruteren.

Deelnemers en beroepsopvoeders verklaren dat de werving voornamelijk verloopt via Facebook, Twitter, LinkedIn, schoolkrantjes en brieven (3.14;4.16;11.4;12.3). Volgens de literatuur is de persoonlijke benadering, netwerk en mond-tot-mondreclame echter het meest efficiënt (Bakker et al., 2014; Burggraaff, 2016). Het is van belang dat deelnemers vertrouwen krijgen in de instelling en mensen die de bijeenkomst organiseren, voordat zij een stap zetten om in contact te komen met andere ouders (Bakker et al., 2014). Om dit vertrouwen te winnen is het bevorderend om op mensen af te stappen (13.14; Burggraaff, 2016). Daarnaast bevestigt eerder gedaan onderzoek naar de OpvoedParty dat deelnemers voornamelijk komen via het netwerk en niet via algemene uitnodigingen. Het kennen van een mede deelnemer of de beroepsopvoeder geeft mensen extra motivatie om naar een OpvoedParty te gaan (Broek&Kamp, 2015).

Tevens geven respondenten in dit onderzoek aan minimaal één andere deelnemer of de beroepsopvoeder te kennen. Voor een deel van hen was dit de reden om deel te nemen aan een OpvoedParty (3.15;8.32). Andere redenen voor het deelnemen aan de OpvoedParty zijn volgens respondenten dat het thema aanspreekt en aansluit bij de opvoedingsvragen, de laagdrempeligheid, betaalbaarheid, de vraag naar erkenning en bevestiging en dat opvoeders wel vragen hebben maar geen zware hulp willen (3.20;3.21;4.17;9.4; (Bakker, et al., 2014).

Uit de literatuur komt naar voren dat, om de werving te vergroten, een eigen bijdrage een motivatie voor opvoeders kan zijn om te (blijven) komen. De reden hiervoor is dat een bijeenkomst waar men voor dient te betalen meer serieus wordt genomen (Bakker, et al., 2014).

5.3.2 Naam 'OpvoedParty'

Naast de manier van werven komt ook uit de interviews naar voren dat de naam 'OpvoedParty' als hinder wordt ervaren om naar een OpvoedParty te komen. *"Goede en breed verspreide informatie over de inhoud van het aanbod en wat ouders eraan zouden kunnen hebben is belangrijk"* (Burggraaff, 2016). Dit citaat is een belangrijk uitgangspunt voor het wervingsproces. De naam 'OpvoedParty' geeft echter geen duidelijkheid over de inhoud, waardoor het voor mensen vaag is wat ze er aan zouden kunnen hebben. Het gevolg hiervan is dat mensen niet naar een OpvoedParty komen en de mensen die wel een OpvoedParty bijwonen, geen of onjuiste verwachtingen hebben (3.5;3.6;8.19;9.12; Bovenkamp&Zwart, 2016; Broek&Kamp, 2015; Möhlmann, 2014). **Deelnemers die wel verwachtingen hebben, denken meer aan een spel of iets prikkelends en creatiefs** (8.21;8.22;9.55;9.56). De vraag die centraal staat is of de naam 'OpvoedParty' de lading dekt. *"De basis, hoe het is opgezet, vind ik mooi en zou ik graag willen gaan gebruiken, maar wellicht dat ik het dan met andere elementen dan toch een eigen naam kan gaan geven (3.7)"*. Deze respondent is niet de enige die hierover nadenkt, ook uit het onderzoek van Broek en Kamp (2015) komt naar voren, in de aanbevelingen, dat het een optie is om de naam te veranderen.

5.3.3 Bereik doelgroep

Wanneer gekeken wordt naar de hoeveelheid deelnemers die wél op een OpvoedParty afkomen, zit dit tussen de twee en dertien deelnemers (3.12;4.15;7.4;8.6;9.36;11.5;12.9). Opmerkelijk is dat dit niet voldoet aan het minimum en het maximum aantal deelnemers dat de OpvoedParty voorschrijft, zij adviseert namelijk vier tot tien deelnemers (Laane, 2015). Vanuit de literatuur wordt dit aantal als gering gezien, omdat het uitwisselen van ervaringen, bij een te klein aantal deelnemers, beperkt is (Bakker et al., 2014). Respondenten vullen aan dat er bij 'te' weinig deelnemers de discussie **Slechts in geringe mate** op gang komt en men al snel in een bepaalde hoek wordt gezet (4.6;9.38). Tussen de acht en twaalf deelnemers wordt ervaren als meest **werkbaar** (Bakker et al., 2014). Het blijkt uit de literatuur dat wanneer er minder dan acht deelnemers zijn, er sprake is van te weinig ervaringen om de bijeenkomst te vullen. Wanneer er meer dan twaalf deelnemers aanwezig zijn wordt de spanningsboog te groot en er kan aan een ieder te weinig persoonlijk contact geboden worden (Bakker et al., 2014).

5.4 Gebruik en ervaring materialen

De OpvoedParty kan volgens de initiatiefneemster zowel zonder, als met een OpvoedPartySpel vormgegeven worden (Laane, 2015). Opvallend is dat afgaande op de respondenten, er merendeels tijdens een OpvoedParty geen gebruik gemaakt wordt van een OpvoedPartySpel (3.28;8.5). De geïnterviewde deelnemers zijn alle niet bij machte om een mening te geven, omdat zij geen ervaring hebben met een OpvoedPartySpel (9.6;11.6;13.4). De reden hiervoor is dat er over het algemeen voorafgaand aan OpvoedParty aan de deelnemers gevraagd wordt of er vanuit hen vragen, thema's of onderwerpen zijn (4.9;13.3; Laane, 2015). Wanneer dit het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed, waardoor er doorgaans geen tijd meer is voor een OpvoedPartySpel. De OpvoedPartySpellen worden door de beroepsopvoeders voornamelijk gezien als hulpmiddel om achter de hand te hebben. Door een OpvoedPartySpel achter de hand te hebben bestaat er de zekerheid dat het gesprek niet **echt** stil hoeft te vallen (3.29;8.14;8.23;8.24;13.3;13.11).

5.5 Waarderingen en ervaringen

Deelnemers is gevraagd om een cijfer te geven naar aanleiding van hun ervaringen met de OpvoedParty. Twee van de vier deelnemers geven de OpvoedParty een tien, omdat deze respondenten het hebben ervaren als een hele leuke en goede bijeenkomst waarin veel besproken is (11.9;12.5;12.10). De andere respondenten geven beide een zes (9.23;13.22). Deze respondenten hebben zowel positieve- als negatieve momenten ervaren. Als positieve punten geven deze respondenten aan dat het fijn is dat er een mogelijkheid is om met (on)bekende in gesprek te gaan en daarbij om verschillende zienswijzen te horen (9.27;13.16).

Andere positieve ervaringen die de deelnemers en beroepsopvoeders geven zijn: gezellig, informeel, positief, ontspannen en prettig (3.18;7.14;7.15;7.19;8.15;8.35;8.36;9.28;9.29;9.43;12.8;13.19). Daarnaast worden ook de niet belerende rol van een professional, de openheid en het vertrouwen om persoonlijke ervaringen te bespreken, genoemd (3.19;3.23;3.26;3.34;4.18;13.16). Uit de interviews zijn drie hoofdpunten naar voren gekomen als het gaat om de positieve ervaringen met de OpvoedParty: laagdrempeligheid, (h)erkenning en veiligheid & vertrouwen.

5.5.1 Laagdrempeligheid

De laagdrempeligheid van de OpvoedParty komt regelmatig terug als een positieve ervaring. Door de laagdrempeligheid komt het niet als dwingend over en is het gemakkelijker om over de opvoeding te praten (3.4;4.18;7.16;8.20;8.35). In een eerder gedaan onderzoek is er gericht gekeken naar de laagdrempeligheid van de OpvoedParty. Hier komt als conclusie uit dat de laagdrempeligheid met name in de bereikbaarheid, betaalbaarheid en bejegening zit. De laagdrempeligheid vindt minder basis in de bekendheid en bruikbaarheid. Wanneer deze punten naast dit onderzoek worden gelegd, kan er gezegd worden dat de bekendheid een probleem is, waardoor ook de bruikbaarheid lastig is. Onder de volgende twee punten wordt beschreven waarom de bejegening als positief wordt ervaren.

5.5.2 Veiligheid en vertrouwen

Eén van de gespreksvaardigheden die een beroepsopvoeder moet bezitten, is de veiligheid in de groep bewaken (7.8; Laane, 2015), dit is tevens een belangrijke voorwaarde voor effectieve groepsgerichte ouderprogramma's zoals de OpvoedParty. Wanneer er een gevoel van veiligheid ontstaat, bevordert dit de openheid, de durf om andere gedragsmogelijkheden te onderzoeken en kritisch te kijken naar het eigen gedrag (Crucq-Lokhorst et al., 2014). Door de veilige sfeer in de groep is het bespreken van persoonlijke problemen makkelijker (Bakker et al., 2014). In de praktijk blijkt dit ook zo te werken: "Dat een moeder haar probleem inbracht, los van de kaarten. Dit was voor mij het bewijs dat er veiligheid in de groep was" (7.9). Om veiligheid in de groep te creëren, is het tonen van respect erg belangrijk. Het blijkt vanuit de literatuur dat opvoeders het belangrijk vinden om in hun waarde gelaten te worden, het is hierbij van belang dat deelnemers en de beroepsopvoeder sensitief, zonder vooroordelen en met respect reageren (Bakker et al., 2014). Door de veiligheid en het respect ontstaat het gevoel van vertrouwen, waardoor er openheid ontstaat (3.39;8.16;11.8;11.10;13.17).

5.5.3 (H)erkenning en bevestiging

Dat er tijdens de OpvoedParty (h)erkenning en bevestiging ontstaat is volgens de respondenten een succesfactor van de OpvoedParty. Doordat de OpvoedParty 'lotgenoten' bij elkaar brengt, ervaren deelnemers dat er connectie, saamhorigheid en aha-momentjes ontstaan. Meerdere deelnemers geven aan dat ze er achter kwamen niet de enige te zijn met een probleem, maar dat diverse deelnemers rondlopen met andere opvoedvragen en dat ze niet zo afwijkend zijn als ze aanvankelijk dachten. (3.35;8.11;9.21;9.22;9.45;9.46;11.15;11.18;13.16;13.17). De ervaring dat andere opvoeders ook opvoedvragen hebben, kan aangenaam zijn blijkt uit de literatuur. Opvoeders hebben behoefte om andere opvoeders te ontmoeten die in hetzelfde schuitje zitten (Bakker et al., 2014). Dat opvoeders deze punten erg fijn en belangrijk vinden, is niet vreemd. Opvoeders hebben behoefte om te ontdekken dat er iemand hetzelfde voelt; hierbij is voelen belangrijker dan de feitelijke informatie. Door (h)erkenning en bevestiging wordt het zelfgevoel vergroot en het inzicht in de eigen situatie (E-quality, 2009), daarnaast durven

opvoeders hierdoor hun problemen of vragen makkelijker bespreekbaar te maken (Bakker et al., 2014). Door een beter zelfgevoel kan angst verminderen en kan er zelfaanvaarding en acceptatie ontstaan (Distelbrink, Gruijter, Oudenampsen, 2008).

5.5.4 Moeilijke momenten en obstakels tijdens het verloop

Naast de positieve ervaringen met het werken met de OpvoedParty zijn er ook diverse negatieve punten te benoemen. Het blijkt dat de duur in de bijeenkomsten van de OpvoedParty als (te) kort wordt ondervonden, waardoor de vraag ontstaat hoe de informatie beklijft en het als lastig wordt ervaren om de diepte in te gaan (9.17;13.18;13.20;13.21). De duur van een OpvoedParty duurt gemiddeld anderhalf á twee uur, vanuit de gesprekken met de respondenten blijkt dat zij de spanningsboog en de diepgang **misten** door onder andere het bijzijn van kinderen en opvoeders in verschillende leeftijdsklasse. Enkele bijeenkomsten zijn eerder gestopt omdat de kinderen het niet zo lang volhielden. Hieruit blijkt dat opvoeders behoefte hebben aan een bijeenkomst zonder kinderen, die langer dan anderhalf uur duurt en wordt afgestemd op leeftijdscategorieën. Daardoor worden de ervaren obstakels verholpen. Bovendien is het van belang dat de OpvoedParty plaatsvindt in een uitnodigende omgeving: *"...met een paar stoeltjes tussen de kledingrekken gepropt. Ja dat is gewoon niet helemaal een uitnodigende omgeving vind ik om nou ja even, want ja opvoeden is toch wel een belangrijk onderwerp"* (9.19). Een toegankelijke locatie is zeer belangrijk en draagt bij aan de positieve of negatieve beeldvorming van de activiteit (Burggraaff, 2016).

Andere moeilijke momenten die de respondenten hebben ervaren zijn: stiltes, geen kennisoverdracht, beurtelings gesprek, deelnemers die de boventoon voeren en het allemaal zo goed weten (7.5;7.10;7.20; 9.26). Daarbij wordt ook de laagdrempeligheid genoemd met betrekking tot de vrijheid om iets in te brengen. Er is soms **ook** ervaren dat bij sommige deelnemers deze drempel net te hoog ligt (9.10).

5.5.5 Meenemen van kinderen

Over het meenemen van kinderen naar een OpvoedParty wordt zowel positief als negatief ervaren. De positieve kant is dat het een dynamisch geheel is, dat als 'gewoon' aanvoelt (13.7). *"Het leuke vond ik ook wel dat de ouders hun kinderen hadden meegenomen. Katrien gaf wel aan dat daardoor het wat rommeliger is, waardoor je soms de verdiepingsslag in het gesprek met de ouders wat minder makkelijk kunt doen"* (13.7). Uit dit citaat en uit persoonlijke communicatie (13 februari 2017) met de initiatiefneemster komt naar voren zij het **als** belemmerend ervaart voor de groepsdynamiek van de OpvoedParty, wanneer er kinderen mee worden genomen. Naast de initiatiefneemster geven ook respondenten aan dat door de aanwezigheid van kinderen er afleiding en onrust ontstaat. Het gevolg is dat mensen af en toe het gesprek niet goed kunnen volgen (8.5;9.49;13.7; Persoonlijke communicatie, 13 februari 2017).

5.6 Vervolg OpvoedParty en contact achteraf

De OpvoedParty is bij alle vier de beroepsopvoeders ervaren als iets waarmee men door wil gaan. Hoe die vormgeving er uit zal zien, is nog niet bij alle beroepsopvoeders duidelijk. Bij sommige zal het voornamelijk worden gebruikt in de eigen praktijk en anderen willen het gaan geven op scholen, mamacafés, kinderopvangcentra en bij het CJG (4.19;5.16;3.40;8.9;8.33).

Uit de interviews valt **het** de onderzoekers op dat er achteraf weinig tot geen onderling contact is. Enkele beroepsopvoeders geven aan dat deelnemers die elkaar goed kennen of die elkaar bij de koffieochtend op school zien, er nog wel met elkaar over praten maar dat het niet verder naar buiten komt. Deelnemers zelf geven aan geen nieuwe contacten op te hebben gedaan (8.17;8.18;9.16;12.11). Opvallend is dat de insteek van de OpvoedParty is dat deelnemers nieuwe contacten opdoen en werken aan het vergroten van het netwerk (Laane, 2015). Doordat de OpvoedParty, voor deelnemers, over het algemeen éénmalig is en de opvoeders elkaar (vaak) niet kennen, blijkt uit de literatuur dat opvoeders hierdoor niet tot nauwelijks achteraf contact houden. De groep ontwikkelt zich hierdoor minder snel tot een sociaal netwerk (Bakker et

al., 2014).

5.7 Concluderende samenvatting

Samenvattend op de deelvraag 'Hoe wordt de OpvoedParty ervaren door deelnemers en beroepsopvoeders?' kunnen de onderzoekers stellen dat de ervaringen over de het werken met de OpvoedParty uiteenlopen.

Beroepsopvoeders ervaren de werving als een moeilijk onderdeel van de OpvoedParty. De naam 'OpvoedParty' is een belangrijke belemmerende factor in de werving. Dit geeft voor deelnemers onduidelijkheid over de inhoud en daardoor twijfel om deel te nemen aan een OpvoedParty. Daardoor stagneert de werving voor de beroepsopvoeders. Het komt geregeld voor dat er **slechts** een gering aantal deelnemers wordt bereikt, waardoor er weinig discussie op gang komt. Een ander moeilijk onderdeel in het **werven**, is dat er tijdens de basistraining volgens de respondenten onvoldoende ingespeeld wordt op de werving. Hierdoor blijft het onduidelijk hoe de werving vormgegeven kan worden. Dit heeft erin geresulteerd dat een groot aantal beroepsopvoeders nog geen OpvoedParty heeft gegeven. Geconcludeerd kan worden dat beroepsopvoeders behoefte hebben aan richtlijnen hoe zij deelnemers kunnen werven.

Vanuit deelvraag één wordt het als bijzonder beschouwd dat het ondersteunende materiaal (spellen) niet als verplicht wordt gesteld. Het gevolg hiervan is dat beroepsopvoeders niet tot nauwelijks gebruik maken van de ondersteunende materialen. Hiervoor worden twee argumenten aangedragen; **ten** eerste krijgen de algemene opvoedingsvragen voorrang op het gebruik van de spellen. Alleen wanneer het gesprek vastloopt, worden de **spelkaarten** geïntegreerd in het gesprek. Ten tweede worden, doordat het gebruik hiervan niet verplicht wordt gesteld, de spellen niet opgenomen in de structuur van de OpvoedParty tijdens een bijeenkomst. Hieruit blijkt dat de spellen gebrekkig geïntegreerd worden in de OpvoedParty's en deze onvoldoende tot hun recht komen.

Gesteld kan worden dat laagdrempeligheid, veiligheid en (h)erkenning de meest aangename ervaringen zijn gedurende een OpvoedParty. Karakteriserend voor de OpvoedParty is het niet-dwingende karakter, dit maakt het voor een opvoeder **minder** gecompliceerd om over opvoedingsvraagstukken te causeren. Veiligheid wordt hierin ervaren als een prominente voorwaarde. Opvoeders voelen dit als bevorderend voor de durf om opvoedingsproblemen te delen en op de eigen situatie te reflecteren. Opvoeders **ervaren** dat zij in hun waarde worden gelaten. Dit komt doordat beroepsopvoeders en deelnemers **sensitief en** zonder vooroordelen op **elkaar** reageren. Dit zorgt voor openheid in het gesprek. Gedurende de OpvoedParty's ondervinden de deelnemers dat zij niet de enige zijn met opvoedingsvragen- en problemen. Dit wordt als belangrijkste kernelement ervaren en dit maakt dat er saamhorigheid en verbinding ontstaat.

Hoofdstuk 6. Deelvraag 3: Wat zeggen de literatuurstudies en deskundigen van het NJi over het erkenningstraject en de (basis)criteria van het NJi?

6.1 Inleiding

De vraag die centraal staat in dit hoofdstuk luidt: wat zeggen de literatuurstudies en deskundigen van het NJi over het erkenningstraject en de (basis)criteria van het NJi? In deze deelvraag wordt beschreven hoe de databank van het NJi ontstaan is, wat de aspecten van het erkenningstraject zijn en inhouden en wat de rol van de effectladder binnen het NJi is. Voor de algemene informatie over het NJi hebben de onderzoekers twee respondenten gesproken die werkzaam zijn bij het NJi. De respondenten waren gemakkelijk te benaderen doordat de gegevens over de werknemers openbaar op de website van het NJi gepubliceerd staan. De interviews zijn met een open vraagstelling, wat betekent dat er zowel informatie voor deelvraag twee als voor vier gebruikt kan worden.

De data over de criteria van het NJi hebben de onderzoekers geraadpleegd uit het document 'Gezamenlijke kwaliteitsbeoordeling 2015-2018' (2015). Als hulpmiddel is hierbij is het boek 'Zicht op Effectiviteit' van Tom van Yperen en Jan Willem Veerman gebruikt, omdat hierin de effectladder uitgebreid wordt beschreven. Literatuur om de deelvragen te beantwoorden was gemakkelijk te vinden op de databank van het NJi en in het boek 'Zicht op Effectiviteit'. De onderzoekers liepen er echter wel tegenaan dat er buiten deze bronnen weinig informatie beschikbaar is over de criteria van het NJi.

Aansluitend op de actuele ontwikkelingen die in de aanleiding staan beschreven, wordt op de werkvloer van instellingen, bij lokale en provinciale overheden steeds meer beseft dat zicht op effectiviteit belangrijk is om de zorg intern verder te ontwikkelen en extern beter te verantwoorden. Dat roept verschillende vragen op, zoals: Wat moet een interventie doen om effectief te worden en wat is er al bekend over de effectiviteit van interventies in de jeugdzorg? Wat wordt er eigenlijk verstaan onder effectiviteit en hoe kan effectiviteit vastgesteld worden? Hoe kunnen de gegevens over effectiviteit benut worden voor de verdere ontwikkeling en verantwoording van de zorg? (Yperen&Veerman, 2008). In dit hoofdstuk wordt ingegaan op deze vragen.

6.2 Gezamenlijke criteria

Verschillende kennisinstituten, zoals Movisie, Vilans, het RIVM en het NJi, hebben een samenwerkingsverband rondom effectiviteit van interventies. Hiervoor is een gezamenlijke kwaliteitsbeoordeling opgesteld (Nji et al, 2015). Deze gezamenlijke kwaliteitsbeoordeling komt grotendeels overeen met de criteria van het NJi. Het belangrijkste verschil met de criteria van het NJi is dat de gezamenlijke criteria en de effectladder beginnen met niveau 'goed beschreven'. Dat heeft het NJi niet, zij begint met het niveau 'goed onderbouwd' (5.5;5.6). Eén van de redenen dat het niveau 'goed beschreven' niet opgenomen wordt in de criteria van het NJi is dat er bij de criteria van het NJi, voor het eerste niveau, meer onderzoek verplicht is en dus automatisch een niveau hoger kan komen (5.7;5.8). In bijlage 3 leest u een overzicht van de opbouw van de criteria.

Vanuit de literatuur komt naar voren dat er gemeenschappelijke belangen zijn bij de kennisinstituten om te streven naar het werken aan een betere kwaliteit in de jeugdsector. Daarnaast spelen ook vakinhoudelijke en maatschappelijke motieven een rol bij mensen die hun interventie toetsen aan de criteria van het NJi. Vakinhoudelijk voelen zij de noodzaak om te streven naar zorg van zo hoog mogelijke kwaliteit. Die kwaliteit blijkt onder andere uit het wetenschappelijk verantwoord (effect)onderzoek. De indieners zijn maatschappelijk de overheid en de zorg verschuldigd om te laten zien dat het geld goed besteed wordt en indirect moeten zij dat ook aan de 'belastingbetaler' laten zien. (Effect)onderzoek kan ook hier een goede dienst bewijzen, door (effect)onderzoek kan de jeugdzorg zich namelijk intern verder professionaliseren en extern nog beter profileren (Yperen&Veerman, 2008).

6.3 Wat is het NJi?

Het NJi is een kennisnetwerk organisatie voor jeugd- en opvoedingsvraagstukken. Het NJi ontwikkelt, beheert en implementeert voor de jeugd-, onderwijs-, en opvoedingssector de kennis waarmee de kwaliteit verbeterd kan worden (NJi, 2017h). Het NJi streeft ernaar dat ieder kind in Nederland veilig en gezond opgroeit en de ondersteuning krijgt die het nodig heeft. Dit doet zij door kennis, advies en praktische hulpmiddelen aan te bieden (NJi, 2017p). De rol van het NJi in de samenleving is dat zij niet alleen voor, maar vooral samen met de jeugdsector werken. Dit betreft de samenwerking met gemeenten en zorgorganisaties tot onderwijs en landelijke koepelorganisaties. Het NJi biedt advies op maat, projectbegeleiding en bijvoorbeeld trainingen. Het uitgangspunt van het NJi is dat de activiteiten het maatschappelijk belang dienen en de jeugd in Nederland er iets aan heeft (NJi, 2017p). Daarbij is een van de grootste projecten de databank Effectieve Jeugdinterventies.

6.4 De databank van het NJi

Het NJi verstaat onder de 'databank Effectieve Jeugdinterventies', een database die 224 programma's bevat voor hulp bij opgroeien en opvoeden. De leeftijd waar de interventies zich in de databank op richten, is min 9 maanden tot 24 jaar oud (NJi, 2017c).

6.4.1 Doeleinden databank / criteria

De databank heeft twee verschillende doeleinden: het biedt aan de ene kant een heel actueel overzicht van wat er op dit moment bekend is over de effectiviteit van interventies en welke interventies er daadwerkelijk erkend zijn. Aan de andere kant prikkelt de databank iedereen die met jeugd werkt en probeert hen te stimuleren om hun werk te verbeteren, met als uiteindelijk doel dat zij ook in de databank terecht komen. De databank is bedoeld voor mensen die zich beroepsmatig met jeugd bezighouden (NJi, 2013a). De rol van het NJi in het erkenningstraject is het begeleiden van indieners in de voorbereiding van de erkenningscommissie interventies. Daarbij helpen zij de indieners bij de beschrijving van de interventie (NJi, 2013b). Het NJi wil middels de databank de beschikbare kennis over veelbelovende en effectieve interventies meer bekendheid laten geven in Nederland. In het jaar 2007 zijn verschillende zorgaanbieders in de Jeugdzorg, in de vorm van een databank, gestart met de invoering van een registratie om de resultaten van de hulpverlening landelijk vast te stellen (Yperen&Veerman, 2008; Interprovinciaal Overleg, 2006).

6.4.2 Waarom is de databank Effectieve Jeugdinterventies ontstaan?

De databank Effectieve Jeugdinterventies van het NJi bestaat sinds 2004, de grondlegger daarvan is Tom van Yperen. Tom van Yperen is orthopedagoog en is vooral gericht op de kwaliteit van de hulp- en dienstverlening voor jeugdigen en hun opvoeders. Hij is als hoofd van het NJi kenniscentrum verbonden aan het NJi (Yperen&Veerman 2008). Zijn rol bij het NJi is het ondersteunen van effectiviteitsonderzoek en het bijdragen aan de vernieuwing van de opleiding van professionals in het jeugddomein (NJi, 2017m). Tom van Yperen zette in het jaar 2002 de eerste stap tot het toegankelijk maken van informatie over effectiviteit van interventies en om deze informatie te bundelen in een databank voor de jeugdsector. Het traject waarin de interventie wordt beschreven en getoetst aan de criteria van het NJi heet het erkenningstraject. De voorloper van de criteria van het NJi is de effectladder, deze is gebaseerd op het gedachtegoed van Tom van Yperen en Jan Willem Veerman. Dit beschrijven zij in hun boek 'Zicht op Effectiviteit' (dit wordt verder toegelicht in 5.4) (NJi, 2017a). De reden waarom de effectladder zo'n belangrijke rol heeft bij het NJi is dat het een belangrijk meetinstrument is om de kwaliteit van interventies te meten en te toetsen.

6.5 De rol van de effectladder in de criteria van het NJi

6.5.1 Grondleggers van de effectladder

Voor dit meetinstrument hebben Tom van Yperen en Jan Willem Veerman een kader opgesteld waarin de effectiviteit is opgedeeld in verschillende niveaus; dit heet de effectladder en het overzicht hiervan is terug te lezen in bijlage 3 (NJi, 2017d). De effectladder is een trappenmodel dat aangeeft dat onderzoek naar de effectiviteit in stappen gebeurt. In deze stappen geeft de effectladder aan hoe een interventie van het

laagste niveau naar 'effectief bewezen' kan klimmen. Bij iedere stap hebben Van Yperen en Veerman verschillende soorten onderzoek aangegeven die passen bij het ontwikkelingsstadium van de interventie. In de databank van het NJi is aan deze soorten onderzoek een mate van bewijskracht toegekend: van zeer laag (onderzoek dat past bij niveau 1) tot zeer hoog (onderzoek dat een uitspraak geeft over de werkzaamheid van een interventie - niveau 4). Het resultaat van deze stappen is dat een indiener een stapsgewijze weg voor zich heeft om de kwaliteit van de interventie verder te ontwikkelen. Interventies die stap twee goed hebben doorlopen, komen in aanmerking voor een opname in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het NJi (Yperen, 2010).

Tom van Yperen en Jan Willem Veerman zijn begonnen met het benadrukken van de noodzaak om interventies te toetsen om te kijken wat nou eigenlijk werkt in de praktijk (5.10; Yperen&Veerman, 2008). Dat is de reden dat hij, samen met de effectladder, een grote rol heeft bij het NJi. Hij is gericht op het stimuleren van het veld om te zorgen dat men gericht kijkt naar wat werkt en wat verbeterd kan worden (5.11). De effectladder was eerder dan de criteria van het NJi. Deze eerste stappen van Tom van Yperen zijn de aanleiding geweest om de criteria van het NJi te ontwikkelen. Hij is daar de drijvende kracht van (5.89). Jan Willem Veerman vervult geen functie binnen het NJi maar is bijzonder hoogleraar Speciale Kinder- en Jeugdzorg aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Hij is werkzaam bij Praktikon, een organisatie voor onderzoek en ontwikkeling in de jeugdzorg (Gerris, Veerman&Tellings, 2010). Tevens houdt Jan Willem Veerman zich bezig met evaluatie- en effectonderzoek in de praktijk van de jeugdzorg (Yperen & Veerman, 2008). Verschillende kennisinstituten maken gebruik van de effectladder. Het blijkt dat de effectladder niet specifiek bij het NJi gebruikt wordt, maar door een ieder gebruikt wordt die te maken heeft met effectonderzoek. De effectladder deelt net als de criteria van het NJi de interventies in op verschillende niveaus, bij de criteria van het NJi worden hier wel andere benamingen aan gekoppeld (Yperen&Veerman, 2008).

6.5.2 *Waarom is de effectladder zo belangrijk in de criteria van het NJi?*

Zoals hierboven te lezen is, blijkt dat de effectladder dus een belangrijke rol speelt in de criteria van het NJi en overlapt hij ook ten dele. Veel interventies, die gebruikt worden in de praktijk, zijn niet direct aan te duiden als 'bewezen effectief'. Dit betekent niet dat de kwaliteit van de interventie direct slecht is, maar het bewijs voor de effectiviteit ontbreekt. De hulpverlening draait immers steeds om verandering en vernieuwing. Verandering in de zin van verbetering (Yperen&Veerman, 2008). Zekerheid of de interventie effectief is, hangt af van de mate waarin de onderzoeker alternatieve verklaringen voor de gemeten veranderingen teniet kan doen.

6.6 **Aanmelding en eerste selectie**

Voordat een interventie (in dit geval de OpvoedParty) aangemeld kan worden, moet het eerst voldoen aan een aantal criteria, ook wel inclusiecriteria genoemd. Ten eerste moet er een doelgerichte en planmatige aanpak zijn voor kinderen en jongeren tussen de min 9 maanden en 24 jaar, hun opvoedingsomgeving of hun opvoeders (NJi, 2017c). Indien een interventie niet gericht is op deze doelgroep, is het niet mogelijk om de interventie in te dienen bij het NJi. Wanneer een interventie wel op deze doelgroep gericht is, is het van belang dat er verder wordt voldaan aan de resterende inclusiecriteria. Deze resterende inclusiecriteria luiden:

1. de interventie moet in Nederland uitgevoerd zijn
2. de indiener van de interventie moet de auteur of licentiehouder zijn van de interventie, er moet een handleiding beschikbaar zijn
3. er moet een (beperkt praktijkonderzoek beschikbaar zijn (NJi, 2017c).

Uit de gesprekken met de respondenten komt naar voren dat het praktijkonderzoek op een vrij eenvoudige manier kan worden vormgegeven. Het is volgens de respondenten voldoende als aan deelnemers na afloop van een cursus gevraagd wordt of de doelen behaald zijn en vervolgens de resultaten op een A4 zijn weergegeven (5.86;5.87). Wanneer een interventie voldoet aan de inclusiecriteria, kan deze de interventie

ingediend worden bij de databank van het NJi.

Als een interventie binnenkomt bij de databank van het NJi, wordt het materiaal door een projectmedewerker gescand. Hierbij wordt aan de hand van een aantal voorwaarden beoordeeld of er voldaan is aan de inclusiecriteria (5.1;5.2). Mits de interventie voldoet aan de voorwaarden, draagt de projectmedewerker de interventie en het materiaal over aan een collega. Deze doet de eerste selectie, waarbij er verder gekeken wordt naar de inclusiecriteria en de daarbij behorende eisen. Het is afhankelijk van de wachtlijst hoe snel een interventie door de eerste selectie komt.

6.7 Begeleiding

Indien de interventie voldoet aan de criteria van de eerste selectie, wordt de interventie bij een begeleider gelegd en kan er begonnen worden met het schrijven van het 'Werkblad beschrijving interventie'. Het NJi biedt hierbij gratis begeleiding aan (5.49;10.44). Tijdens het toekennen van een begeleider wordt er gekeken hoeveel kennis en affiniteit deze heeft met de richting van de interventie (5.56). De taak van de begeleider is om de indiener zo goed mogelijk voor te bereiden op de beoordeling door de erkenningscommissie en daarbij de kans op erkenning zo groot mogelijk te maken. De begeleiding die geboden wordt betreft in grote lijnen een kennismakingsgesprek en drie feedback momenten. Het kennismakingsgesprek kan plaats vinden bij het NJi in Utrecht, telefonisch of via de mail. Dit verschilt per begeleider en hangt af van de afstand en beschikbaarheid. Tijdens een kennismakingsgesprek wordt er uitleg gegeven over het gehele proces en het werkblad die ingevuld moet worden (5.48). Het werkblad vormt in principe een samenvatting van de interventie. Gemiddeld duurt het gehele erkenningstraject een half jaar. Het is afhankelijk van de kwaliteit en de schrijfstijl van de indiener hoeveel tijd het erkenningstraject kost (5.45). Wanneer een begeleider van mening is dat de interventie duidelijk op het werkblad staat beschreven, komt de interventie op de agenda van de erkenningscommissie.

6.8 Erkenningscommissie Interventies

De Erkenningscommissie Interventies¹⁰ is een onafhankelijke commissie die bestaat uit mensen uit de praktijk en wetenschap. De belangrijkste taak van deze commissie is om de kwaliteit en effectiviteit van de voorgelegde interventies vast te stellen. De erkenningscommissie bestaat uit negen deelcommissies die elk hun eigen expertise op een specifiek werkkerrein hebben. Het NJi verzorgt van twee deelcommissies de verslaglegging en de agenda (5.4; NJi, 2017b). Dit zijn de deelcommissie 'Jeugdzorg en psychosociale/pedagogische preventie' en de deelcommissie 'Ontwikkelingsstimulering onderwijs-gerelateerd aanbod en jeugdwelzijn' (Nji, 2015). Bij de samenstelling van een deelcommissie wordt er nagegaan wat voor soort interventies op de agenda staan en welke expertises er dan nog missen om de interventies goed te kunnen beoordelen. Aan personen die willen deelnemen in de deelcommissie worden verschillende eisen gesteld: een commissielid moet discussies kunnen volgen, kennis van zaken hebben en over-all kennis hebben. Deze voorwaarden zijn van belang, aangezien er interventies van verschillende vakgebieden worden besproken (5.34). Het is niet de bedoeling, maar het kan voorkomen dat een indiener ook in een deelcommissie zit. In dat geval verlaat deze de vergadering als zijn of haar interventie besproken wordt (5.20). Uit de gesprekken met de respondenten komt naar voren dat de functie van commissielid vaak wordt aangenomen vanwege de wil het veld te verbeteren, **bijna** uit een soort idealisme (5.15). Dit terwijl het best **veel** werk kan zijn en commissieleden het naast hun werk **moeten** doen (5.16).

Een deelcommissie komt gemiddeld vier à vijf keer per jaar bij elkaar en bespreekt maximaal zeven interventies per vergadering (5.18;5.19). Drie of vier commissieleden bereiden afzonderlijk de beoordeling op een interventie inhoudelijk voor en geven een voorbeoordeling. Voorafgaand aan de vergadering wordt de voorbeoordeling verzonden naar de gehele deelcommissie. Tijdens de vergadering worden per criteria de

---

¹⁰ In het vervolg van dit document afgekort tot erkenningscommissie.

voorbeoordelingen besproken, wordt er waar nodig gediscussieerd en in overeenstemming wordt de definitieve beoordeling gegeven (Nji et al., 2015).

6.9 Niveaus van beoordeling

De deelcommissies van het Nji kunnen een interventie beoordelen op vier niveaus: goed onderbouwd, eerste aanwijzing voor effectiviteit, goede aanwijzing voor effectiviteit of sterke aanwijzing voor effectiviteit (Nji et al., 2015). Het niveau 'goed onderbouwd' is verplicht, de andere drie niveaus zijn optioneel.

6.9.1 Niveau 1: goed onderbouwd

De naam 'goed onderbouwd' geeft aan dat het op dit niveau gaat om de onderbouwing van de interventie. Het is daarom ook niet van belang dat er naast het praktijkonderzoek (verplicht bij de inclusiecriteria) ander onderzoek is verricht naar de effectiviteit van een interventie. Om een interventie te onderbouwen bestaat er een speciaal daarvoor bestemd werkblad 'Werkblad beschrijving interventie'. Dit werkblad gaat uit van de erkenningscriteria die de erkenningscommissie hanteert. In de beschrijving van een interventie moeten de volgende punten helder beschreven zijn: doelen (SMART geformuleerd), doelgroep, aanpak, uitvoering en theoretische onderbouwing. In de theoretische onderbouwing is het van belang dat de werkzaamheid van de interventie aannemelijk wordt gemaakt door theorieën en empirische kennis (op waarnemingen/ ervaringen gebaseerd). Een belangrijk aandachtspunt is dat de onderbouwing van de interventie duidelijk, concreet en 'to the point' wordt beschreven (Nji et al., 2015).

6.9.2 Niveaus van effectiviteit

Om een beoordeling op één van de niveaus van effectiviteit te behalen, gelden de criteria voor 'goed onderbouwd' en de criteria voor het uitgevoerde effectonderzoek. Op welk niveau van effectief een interventie beoordeeld wordt, **hangt af** van de hoeveelheid en soorten onderzoek dat is gedaan naar de effectiviteit van een interventie en de mate van bewijskracht van de effectonderzoeken. Niveau twee vraagt twee onderzoeken met een lichte (indicatieve) mate van bewijskracht, dat betekent dat de effectiviteit van een interventie moet aangetoond worden middels een voor- en nameting. Welke effectonderzoeken per niveau geschikt zijn, is te lezen in bijlage 3. Om op niveau drie te komen, is het van belang dat er twee effectonderzoeken zijn gedaan met een redelijke bewijskracht (nog niet in praktijk of hebben nog geen follow-up), dan wel één effectonderzoek met sterke bewijskracht. Effectonderzoek met een redelijke bewijskracht hoeft niet uitgevoerd te zijn in de praktijk en heeft ook geen follow-up (meten van effecten in een periode na het beëindigen van een interventie, om waar te nemen of de resultaten beklijven). Effectonderzoek met een sterke bewijskracht vraagt echter wel om een follow-up van minimaal zes maanden en dient uitgevoerd te zijn in de praktijk. Op niveau vier moet de effectiviteit van een interventie aangetoond zijn met minimaal twee effectonderzoeken met een sterke bewijskracht. **Op die wijze** volstaat één Nederlands effectonderzoek in combinatie met een soortgelijk effectonderzoek uit het buitenland (Nji et al., 2015).

6.9.3 Wie mag effectonderzoek uitvoeren?

Vanuit het Nji wordt er geen eis gesteld dat effectonderzoek uitgevoerd moet worden door een strikt onafhankelijke onderzoeker (Voormolen, 2017). Uit een onderzoek dat het Trimbos-instituut heeft uitgevoerd, (Bakker et al., 2016; Winter, Verhagen & Goossens, 2016) blijkt 85% van de effectonderzoeken wordt uitgevoerd door 'partijdige onderzoekers'. In het onderzoek wordt onder partijdige onderzoekers verstaan: mensen die de interventie hebben ontwikkeld of personen die een interventie uitvoeren. Tussen het Nji en het Trimbos-instituut zijn de meningen verdeeld over het laten doen van effectonderzoek door 'partijdige onderzoekers'. Het Trimbos-instituut levert hierop kritiek, in het onderzoek wordt verwezen naar internationale literatuur. Hieruit komt naar voren dat onafhankelijk onderzoek minder vaak tot positieve uitkomsten leidt dan niet-onafhankelijke onderzoeken (Vermeulen, 2016). Daarnaast blijkt uit acht

van de tien studies dat 'partijdige onderzoekers' hun dubbelrol hebben verzwegen of incorrect zijn omgegaan met hun verstrengelde belangen.

Het NJi vindt de kritiek wel erg wetenschappelijk beredeneerd (Bakker, Brinckman, Groeneveld, Prakken, 2016). De essentie van de databank is kwaliteits- en effectiviteitsverbetering en door als onderzoeker en ontwikkelaar samen te werken, kan de interventie tussentijds bijgesteld worden, om de effectiviteit en kwaliteit te vergroten, aldus Machteld Zwikker (projectleider effectiviteit bij het NJi). In een interview met Machteld Zwikker blijkt dat dit één van de redenen is dat er bewust gekozen is om geen criterium te maken van strikte onafhankelijkheid bij effectonderzoek (Trouw, 2016). Daarnaast is het volgens Bram Oribio de Castro (hoogleraar ontwikkelingspsychologie te Utrecht) een zeer moeilijke opgave om een onafhankelijke onderzoeker te vinden, omdat er maar een beperkt aantal mensen zich aanbiedt als onafhankelijke onderzoeker (Trouw, 2016).

Hier is Bart Riet (directeur van Stichting Kanjertraining) tegenaan gelopen, vertelt hij in het artikel 'Acht op tien studies naar effect jeugdtherapieën partijdig' in de Volkskrant. Het is niet optimaal "maar we konden geen buitenstaander vinden" (Vermeulen, 2016).

Naast het beperkt aantal onafhankelijke onderzoekers spelen ook hoge kosten een rol. Volgens Tom van Yperen (expert kwaliteit jeugdinstel binnen het NJi) en Machteld Zwikker kost het laten doen van effectonderzoek door onafhankelijke onderzoekers veel geld, veel organisaties hebben dit geld niet en kunnen een onafhankelijke onderzoeker niet betalen (Bakker et al., 2016). Machteld Zwikker en Tom van Yperen zijn beiden wel van mening dat er een duidelijke scheiding van rollen in effectonderzoek nodig is en dat de ontwikkelaar wel kritisch naar zijn eigen product moet kijken en daarbij ook tegenspraak moet organiseren (Bakker et al., 2016).

6.9.4 Wat zijn de overeenkomsten tussen de effectladder en de criteria van het NJi?

De overeenkomsten tussen de effectladder en de criteria van het NJi zijn dat ze beiden streven naar kwaliteitsgericht werken in de jeugdsector er naar streven dat indieners zo uitgebreid mogelijk onderzoek doen naar hun interventie. Een andere overeenkomst is dat zij beide gebruik maken van- en streven naar wetenschappelijk onderzoek en effectonderzoek. Een verschil is dat de effectladder begint op het niveau van 'potentieel' en de criteria van het NJi op 'goed onderbouwd'. Tot slot is het hoogste niveau van de effectladder 'werkzaam' en bevat de criteria van het NJi twee verschillende niveaus, namelijk van één met goede en één met sterke aanwijzingen.

6.10 Beoordeling en geldigheidsduur

Nadat een interventie naast de beoordelingscriteria is gelegd door de erkenningscommissie, kan er uit de beoordeling komen dat de interventie nog niet voldoet aan de criteria. In dit geval krijgt de indiener een rapport met daarin de beweegreden en de verbeterpunten (5.44). De interventie wordt in het mapje 'niet erkend' op de databank van het NJi geplaatst (Nji, 2017f). Wanneer de erkenningscommissie van mening is dat de er nog een aantal eenvoudige aanvullingen of wijzigingen aangebracht moeten worden om volledig aan de criteria te voldoen, komt het voor dat een interventie 'onder voorbehoud' wordt erkend. In dat geval krijgt de indiener een half jaar de tijd om de aanpassingen te verrichten en vervolgens de interventie daarna opnieuw in te dienen (Nji et al., 2015). Wanneer een interventie (uiteindelijk) een positieve beoordeling krijgt, wordt deze meteen opgenomen als erkende interventie in de databank van het NJi (5.46). Deze beoordeling van de erkende interventie is echter vijf jaar geldig. Om zicht te houden op de kwaliteit en om doorontwikkeling te stimuleren, vindt er in principe na vijf jaar een herbeoordeling plaats. De indiener kan er zelf voor kiezen om de interventie te laten herbeoordelen. Wanneer de indiener daar niet voor kiest, wordt de interventie in het mapje 'verwijderd' geplaatst (Nji, 2017o). Dit gebeurt tevens ook wanneer de interventie niet meer in Nederland wordt uitgevoerd (5.82). Als er wel een herbeoordeling plaatsvindt, wordt er gekeken of er geen cruciale veranderingen ten nadele van de interventie naar voren komen. Indien dit niet het geval is, kan de interventie op hetzelfde niveau behouden worden. Echter, wat al eerder benoemd is, gaat de voorkeur er naar uit dat een interventie doorontwikkeld is naar een ander niveau van effectiviteit

(Nji et al., 2015).

6.10.1 Ontwikkelingen rondom de databank

Door de loop van de jaren heen zijn er een aantal zaken veranderd rondom de databank. Het blijkt dat de databank een heel groot onderdeel van het Nederlands Jeugdinstituut is, zelfs **één** van de grootste projecten. Daarnaast heeft het Nji met nog veel andere, ook zeer belangrijke grote projecten te maken, zoals de transitie en de monitoring (5.68;5.69;5.78;10.34;10.35;10.36). Uit het interview met de deskundige komt naar voren dat in het jaar 2008 de documenten van de interventie door de databank zelf werden beschreven en niet door de indieners (5.9). Men werd bij de opstart van de databank gemotiveerd om in de databank te komen omdat de databank moest worden **gevuld**. Destijds had men als kennisinstituut ook veel meer geld beschikbaar dan nu; **op dit moment** komt het op de indieners aan (5.32). Nu is dat niet meer het geval, hierbij komt de vraag steeds naar boven of een indiener dat zelf kan doen en of een indiener daar tijd voor vrij kan maken.

Vandaag de dag worden indieners meer zelf gestimuleerd om de eigen interventie te beschrijven omdat blijkt dat de ontwikkelaar het dichtst bij de kern van de interventie blijft (6.59). Naar aanleiding van het gesprek met de respondent zien de onderzoekers dat er een nieuwe trend is ontstaan rondom de databank. Er zijn in de markt allerlei bewegingen gaande en kennisinstellingen vragen zich af of ze nog wel met erkende interventies **willen** werken of dat ze alleen maar werkzame elementen wil benoemen (5.65). De databank is met deze beweging dus langzaam aan het hervormen en verder aan het **door** ontwikkelen. Volgens Tom van Yperen is de databank van Effectieve Jeugdinterventies gemaakt om een goed overzicht te krijgen van de vragen en discussiepunten die er zijn rondom de effectiviteit van de jeugdzorg (Nji, 2011). Tom van Yperen geeft een actueel voorbeeld over een discussie van beleidsmakers en politici of financiers die zeggen dat er straks alleen nog maar met interventies gewerkt mag worden waarbij met wetenschappelijk onderzoek is aangetoond dat ze ook echt werken (Nji, 2011).

Dat levert een discussie op omdat nog **lang** niet iedere interventie wetenschappelijk is onderbouwd en in de toekomst **zelfs** misschien niet eens meer gebruikt mag worden. In het geval van de OpvoedParty blijkt en **blijft** dit een punt van zorg, omdat zij nog niet wetenschappelijk onderbouwd is.

Daarnaast is de databank bezig met een onderzoek hoe de databank overkomt (5.64), of het bekend is bij verschillende gemeenten en of de indieners kunnen vinden wat ze er trachten te vinden (5.70). Dit onderzoek is ontstaan door de beweging in de markt, omdat het Nji zich onder andere afvraagt of **men** wil dat er zoveel van dezelfde **soort** interventies in de databank zijn. Het Nji vraagt zich af of dit niet beter **kan worden gebundeld** met elkaar. Het nadeel is volgens de **betreffende** respondent **dat** hierbij belangenverstrengeling in het spel komt. De grote vraag daarbij is of een organisatie dan wil samenwerken met een andere organisatie en of **deze** dan nog wel hetzelfde rendement **haalt** (5.3;5.70). Daarom is het voor een interventie zo belangrijk zich te onderscheiden van andere interventies en een geconcretiseerde **en nauwkeurige** beschrijving te hebben.

6.11 Concluderende samenvatting

Samenvattend op de deelvraag 'Wat zeggen de literatuurstudies en deskundigen van het Nji over het erkenningstraject en de (basis)criteria van het Nji?' kunnen de onderzoekers allereerst concluderen dat de criteria niet zouden zijn ontstaan zonder de effectladder. De effectladder is ontwikkeld door Veerman en van Yperen en betreft een hiërarchische opbouw in trappen van niveaus, met betrekking tot de bewijskracht van effectiviteit. Dit heeft het Nji overgenomen en doorgewerkt in **de** criteria. Dit heeft als doel om de effectiviteit te meten en daarmee het kwaliteitsgericht werken in de jeugdzorg te bevorderen en dus kritisch te kijken naar wat werkt in de praktijk. Wanneer er geen toetsing plaatsvindt, is er geen zicht op effectiviteit. Daardoor is het bevorderend dat een interventie niet zomaar aangemeld kan worden bij de databank van het Nji. Gesteld kan worden dat binnen het erkenningstraject twee clusters een belangrijke rol spelen voor een indiener: de begeleider en de erkenningscommissie.

De persoonlijke begeleiding, via drie feedbackmomenten, draagt bij aan het optimaliseren van de

interventie. De begeleider en de indiener beogen gezamenlijk het doel om een interventie van waarde af te leveren bij de erkenningscommissie en daarmee streven zij samen naar erkenning. Binnen de erkenningscommissie zijn er verschillende deelcommissies samengesteld, ieder gericht op hun eigen werkterrein. Dit zorgt ervoor dat iedere deelcommissie zijn kennis, deskundigheid en expertise richt op de interventie die wordt ingediend. Het is bevorderend voor de kwaliteit van de interventie dat een erkenningscommissie grondig naar ieder facet van de interventie kijkt en daar een analyse oplevert. Dit vergroot het zicht op effectiviteit. De toetsing richting effectiviteit begint bij de inclusiecriteria. Deze inclusiecriteria dwingen tot nadenken en het concretiseren van de interventie.

Daarbij is het praktijkonderzoek alvast een stimulans om een begin te maken met het meten van de effectiviteit. Naast de inclusiecriteria maken het werkblad en de effectonderzoeken de criteria van het NJI compleet. Wanneer een interventie zich aandient bij de erkenningscommissie, kan het getoetst en beoordeeld worden aan de volgende vier niveaus: *'Goed onderbouwd', 'eerste-, goede-, sterke aanwijzing voor effectiviteit'*. Elk niveau van de criteria streeft een ander doel na, waardoor een indiener zijn eigen voornemen van de interventie kan nastreven. Om op het hoogste niveau van effectiviteit te komen, worden er hoge eisen aan een interventie gesteld. Om de kwaliteit in leven te houden wordt er van de interventies verwacht dat deze iedere vijf jaar opnieuw ingediend worden. Hierdoor wordt de kwaliteit en het zicht op de effectiviteit in stand gehouden en waar nodig aangepast.

Hoofdstuk 7. Deelvraag 4: Wat zijn bevorderende en belemmerende factoren in het erkenningstraject volgens medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen die hun interventie aan de criteria van het NJi hebben getoetst?

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de bevorderende en belemmerende factoren van het erkenningstraject belicht vanuit ervaringen van medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen die hun interventie op de criteria van het NJi hebben getoetst. Deze ervaringen worden verzameld om inzicht te krijgen in hoe het traject voor de OpvoedParty kan verlopen. Door de ervaringen over het erkenningstraject in kaart te brengen kan een indiener rekening houden met bevorderende en belemmerende factoren en weet een indiener wat hem te wachten staat. Dit is bevorderend voor de voorbereiding.

Voor het beantwoorden van deze deelvraag zijn zes respondenten geïnterviewd. De onderzoekers hebben twee medewerkers van het NJi gesproken, één projectmedewerker en één begeleider die de indieners **begeleiden** tijdens het erkenningstraject. De medewerkers van het NJi, vanaf nu deskundigen genoemd, geven in dit hoofdstuk aan hoe het erkenningstraject wordt ervaren door indieners. De ervaringen van de ervaringsdeskundigen die hun interventie aan de criteria van het NJi hebben getoetst, (vanaf nu ervaringsdeskundigen genoemd,) worden in dit hoofdstuk uiteengezet in **zowel** bevorderende als belemmerende factoren.

Voorbeelden waarin deze factoren naar voren kwamen zijn weergegeven in de voorbereiding, onderbouwing, begeleiding, feedback, beoordeling en de criteria. Deze worden per thema toegelicht en onderbouwd met de ervaringen van de respondenten. In dit hoofdstuk wordt onderscheid gemaakt tussen een ontwikkelaar en indiener. Een ontwikkelaar is de bedenker van een interventie, een indiener is **vanzelfsprekend** degene die de interventie indient. Een indiener kan verschillende personen zijn, zowel een ontwikkelaar, collega of methodiek ontwikkelaar. Tenslotte sluit dit hoofdstuk af met een concluderende samenvatting over wat volgens de respondenten bevorderende en belemmerende factoren zijn in het erkenningstraject.

7.2 Definitie bevorderende en belemmerende factoren

Het voorbereiden van het erkenningstraject bevat belangrijke aandachtspunten voor indienaars. Weten waar men aan begint en wat men moet doen, is essentieel voor een goede start van de beschrijving van een interventie. Vanuit de interviews met deskundigen en de ervaringsdeskundigen komen velerlei kwesties naar voren, die zij als bevorderend of juist belemmerend hebben ervaren in het erkenningstraject. Van Dale (2017) definieert belemmerend als *'bemoeilijken'* of *'hinderen'*.

Kijkend naar de belemmerende factoren wordt er gesproken over obstakels die deskundigen en ervaringsdeskundigen **als bemoeilijkend hebben ervaren** in het erkenningstraject. Bevorderend wordt door van Dale (2017) gedefinieerd als *'vooruit helpen'*, hiermee worden de factoren bedoeld die de indieners helpen om het erkenningstraject zo spoedig mogelijk te laten verlopen.

7.3 Aanleiding van toetsen interventie

De interviews zijn afgenomen met als doel om uit te vinden wat ervaringsdeskundigen beweegt om hun interventies te laten toetsen. In dit hoofdstuk is gebleken dat de aanleiding waarom een interventie wordt ingediend, verschillend is. Het blijkt dat de meest voorkomende redenen hiervoor zijn: het bewaken van de kwaliteit, de naamsbekendheid en de groei van de interventie. Sinds de transitie houdt de gemeente zich meer bezig met het regelen van de inkoop van de zorg. Hieruit blijkt dat gemeenten hiervoor steeds vaker naar de databanken, van onder andere het NJi kijken, omdat zij het belangrijk vinden om met erkende interventies te werken. De belangrijkste aandachtspunten binnen de Welzijn Nieuwe Stijl zijn

professionaliteit en effectiviteit. Het blijkt dat gemeenten en welzijnsinstellingen hier belangrijke spelers in zijn (5.83;14.9; Bool,Mateman,Bijker,Meij, 2015). Een aanleiding om interventies te toetsen blijkt hierdoor steeds meer om subsidie te verkrijgen, want uitvoeringsorganisaties zijn afhankelijk van de financiering van de gemeente (Sneller, 2016). Door de transitie stellen sommige gemeenten erkenning als voorwaarde voor financiering, dit heeft te maken met het regelen van inkopen (5.84;14.26). Daarnaast blijkt het kwaliteitskeurmerk en het commercieel gebied een aanleiding te zijn om een interventie te toetsen (5.85;14.8).

Kijkend naar de veranderingen in de samenleving ervaren sommige indieners dat zij niet meer zonder erkenning kunnen om op de kaart te komen van gemeenten en financiers. Gebleken is dat redenen hiervoor zijn dat er een toenemende vraag is naar de bewijskracht van kwalitatief goede interventies (6.5;6.9; Yperen&Veerman, 2008). Er is steeds meer aandacht voor het vergroten van de effectiviteit van het hulpaanbod (Lange&Chênevert, 2009). Het krijgen van erkenning optimaliseert de kwaliteit van interventies in de praktijk en komt de sector ten goede (Yperen, 2007). Op dit moment worden er discussies gevoerd over de vraag of er niet alleen gewerkt moet worden met wetenschappelijk onderbouwde interventies die bewezen effectief zijn (NJI, 2011). Dit maakt dat er meer druk ontstaat voor indieners om erkend te worden. De databank wordt ook steeds meer door gemeenten, financiers en professionals bekeken vanwege de transitie en de inkoop van de zorg. Dit blijkt alleen al uit de bezoekerscijfers van de databank die de afgelopen jaren fors gestegen zijn, in totaal is de databank tussen 2013 en 2015, 116.362 keer **vaker** bekeken. Dit zijn redenen waardoor de urgentie van erkenning wordt verhoogd.

'Ik denk in het bewaken van die kwaliteit van interventies is het gewoon een heel belangrijke stap om te zeggen van we hebben ook de erkenning van het NJi, we zijn goed onderbouwd' (6.21). Er zijn indieners die zich gericht aanmelden om hun kwaliteit van de interventie te optimaliseren, zij zijn bewust bezig met de kwaliteitsverbetering en gaan vrijwillig met het erkenningstraject aan de slag. Niet iedere respondent deelt **echter** deze mening. Uit de informatie van de respondenten komt naar voren dat er gemeenten zijn die het als een eis stellen dat een interventie erkend is om de nodige subsidie te verkrijgen (Bool, 2015). Het gevolg hiervan is dat deze indieners geen oog hebben voor de kwaliteitsverbetering, maar door de urgentie van erkenning zo snel mogelijk het erkenningstraject willen doorlopen om uiteindelijk subsidie te ontvangen (1.2;1.20; Haes&Saan, 2005).

De OpvoedParty wil haar onderbouwing optimaliseren **en** daarbij komt vanuit de literatuur naar voren dat het van belang is dat er gericht wordt op deskundigheidsbevordering, implementatie van theoretische onderbouwing en het legitimeren van de kwaliteit van de hulpverlening (Berkers, 2000).

7.4 Aanmelding en voorbereiding van interventie

7.4.1 Aanleiding toetsen interventie

Iedere indiener stapt vanuit zijn eigen perspectief van de interventie in het erkenningstraject. Een goede voorbereiding is hierin noodzakelijk, waarbij het bevorderlijk is dat door het beschrijven van het handboek (inclusiecriteria), een ontwikkelaar vaak al heeft nagedacht over de aanpak en de materialen van de interventie (2.22;14.22; Booijink,Kuiper,Lammersen, 2012). Wanneer professionals in het sociaal domein hun interventies zelf monitoren en beschrijven in een handboek, dragen ze daarmee niet alleen bij aan de ontwikkeling van kennis, maar zetten zij zich daarbij ook in om kennis te delen met anderen. Ook nieuwe ervaringen, methodes en innovaties, die zijn ontwikkeld, worden via deze weg verspreid. Het delen van succesvolle interventies door en voor professionals, draagt op deze wijze bij aan de professionalisering en optimalisering van het werk (Booijink et al., 2012). In diverse databanken zijn interventie beschrijvingen opgenomen; **hierin** is alle informatie beschikbaar over de effectiviteit en de interventie zelf. Op basis daarvan kan een uitvoerder bepalen of een interventie geschikt is voor de eigen praktijk. Maar het blijkt dat met een interventiebeschrijving in de **hand**, er nog niet gewerkt kan worden met de interventie. Hiervoor is een achterliggend handboek nodig, want de schriftelijke overdraagbaarheid van de interventie via een handboek blijkt bij de meeste databanken een voorwaarde te zijn voor de opname van

een interventie. Een uitvoerder wordt verwezen naar het handboek van de interventie wanneer deze met de interventie aan de slag wil (Booijink et al., 2012).

Uit de gesprekken met de deskundigen wordt duidelijk dat men zich eerst moet aanmelden bij het NJi, alvorens men begint te schrijven. Hiermee wordt voorkomen dat er niet geschreven wordt volgens de richtlijnen van het NJi. Het werkblad kan hierbij helpen, het wordt een indiener zo duidelijk wat er van hem verwacht wordt (2.33;5.52;5.58;10.7;10.42;10.43). Tijdens de aanmelding wordt het als **een** belemmerende factor gezien dat interventies die hun handleiding/ informatie niet conform de criteria van het NJi hebben beschreven, moeizaam in de mal van de criteria van het NJi passen (6.41;10.19): *'Maar als je al een interventie hebt die al jaren loopt en je moet die nog in die mal proberen te proppen, dat is een hele krappe mal (1.20)'*.

7.4.2 Praktijkonderzoek als voorwaarde

Zoals in deelvraag twee te lezen is, moet het praktijkonderzoek aan bepaalde criteria voldoen. Dit blijkt in de praktijk een stimulans te zijn om onderzoek te gaan doen (10.37). Het is gebleken dat het een bevorderende factor is dat een indiener vrij is hoe hij/zij het praktijkonderzoek wil uitvoeren, een instrument als een evaluatieformulier van een bijeenkomst is hierbij al voldoende. De voorkeur hiervoor is wel om het geheel op één A-viertje te houden/beperken (5.86;5.87;10.31;10.33). Dit praktijkonderzoek is belangrijk omdat het sinds vorig jaar niet meer mogelijk is om een interventie in te dienen zonder praktijkonderzoek (5.77;5.78;10.30;10.34; NJi, 2016). Het praktijkonderzoek is ontstaan om een duidelijk onderscheid te maken tussen praktijkonderzoek en effectonderzoek (10.32;10.33). In dit onderzoek komt naar voren dat ieder onderzoek naar de interventie een vorm van effectonderzoek is, het verschil met het praktijkonderzoek is dat dit de meest laagdrempelige vorm van onderzoek is (Persoonlijke communicatie, 20 maart 2017).

In de voorbereiding is het voor indieners gunstig dat er op dit moment geen wachtlijst is waardoor zij zich **direct** kunnen aanmelden. Verder is gebleken dat het voor de indiener in de voorbereidingsfase **belangrijk is** dat hij/zij een helder beeld heeft van de doelgroep en dat de doelen concreet zijn. Dit vergt veel voorbereiding, het blijkt bevorderend te zijn wanneer men hier voorafgaand concrete gedachten over heeft (5.76;10.20;10.23;10.27).

7.5 Onderbouwing & onderzoek

'Het creëert ook die hele databank een soort van schijn of een beeld ontstaat er door dat alle mensen die zeggen ik voer een methode x y z uit en dan krijg je zo'n beeld van al de mensen die methode x uitvoeren die werken allemaal op dezelfde manier (14.5).' Hieruit blijkt dat dit een soort illusie schept alsof de databank helemaal in beeld heeft wat er allemaal aan effectiviteit in Nederland gebeurt (14.35). Terwijl uit dit onderzoek naar voren komt dat er veel effectieve interventies bestaan maar dat deze nog niet allemaal als effectief bewezen zijn door een kennisinstituut. Gebleken is dat het aantal methoden **dat** hoger dan goed onderbouwd is, heel klein is op de databank van het NJi, van de 224 interventies in de databank van het NJi zijn er 6 interventies die hoogste niveau hebben bereikt (14.13; NJi,2017c). De oorzaak hiervoor is dat de onderbouwing en het doen van onderzoek een grote hinder blijken in het erkenningstraject, dat maakt de drempel extra hoog voor praktijk organisaties om hun interventie te toetsen aan de criteria van het NJi.

7.5.1 Groeiende vraag naar professionele hulpverlening

Uit de literatuur komt naar voren dat kwaliteitsverbetering gekoppeld is aan de effectiviteit van hulpverlening. De maatschappij vraagt steeds meer om professionele hulpverlening die een professioneel imago heeft en kwaliteit levert. Het is van belang dat de hulpverlening zich wetenschappelijk legitimeert, in het geval van de OpvoedParty is de theoretische onderbouwing hierbij van groot belang. Want door het wetenschappelijk onderbouwen van de methodiek kan de effectiviteit ervan aangetoond worden (Berkers, 2000).

Bij het onderwerp onderbouwing staat de beschrijving van het werkblad centraal, dit is het eerste niveau van de criteria van het NJi. De onderbouwing betreft een samenhangend verhaal dat toelicht waarom het beoogde doel te bereiken is met de aanpak van de interventie bij de doelgroep, ondersteunt vanuit de literatuur (10.21;10.22;10.23; Yperen, 2007).

Het blijkt dat het daarbij helpend is om te kijken welke referenties er zijn gedaan bij andere interventies, om ideeën voor de onderbouwing op te doen en te kijken hoe andere interventies beknopt zijn beschreven. In het werkblad zijn hier aanwijzingen bij gegeven om de onderbouwing zo concreet mogelijk te **maken**. Dit helpt bij de onderbouwing en verhoogt de kans op erkenning (6.46;6.49;10.24;10.25). Per sociaal domein wordt hier actuele of gedetailleerde informatie bij gegeven middels internet bronnen of bijvoorbeeld de GGD.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat het als nadelig wordt **ervaren** dat het onderbouwen van de interventie lastig is en veel tijd in beslag neemt (10.21;10.26). Wanneer een indiener al jaren werkt in de **praktijk**, dan is het zoeken naar literatuur vaak **uit beeld geraakt**, dan wordt het moeizaam om ieder facet van de interventie te onderbouwen.

Uit de gesprekken met de ervaringsdeskundigen blijkt **dat het daarom** als positief wordt ervaren als een ontwikkelaar of indiener nog studeert, omdat deze nog in een bepaalde leermodus zit (1.28;3.24). Aandachtspunt hierbij is wel dat er helder geschreven moet worden en niet **al te wetenschappelijk**; het moet leesbaar voor derden zijn (5.66;10.2;10.3;10.4;10.19). Door het schrijven van de onderbouwing, wordt de indiener preciezer in de omschrijving van de interventie, waardoor de kwaliteit van de interventie verbeterd wordt. Het gevolg is dat het duidelijker is waar de interventie voor staat (2.17;2.19;10.15;10.17). Gebleken is dat niet alle respondenten het NJi als een 'innovatieve' organisatie ervaren.

Middels het optimaliseren van de onderbouwing van de OpvoedParty, draagt de interventie bij aan het doel de kwaliteit van hulpverlening te verbeteren. Om hier handvaten aan te geven, is een eindproduct gemaakt met daarin een plan van aanpak om stapsgewijs de onderbouwing te optimaliseren. Vanuit de literatuur komt naar voren dat kwaliteitsverbetering een meerwaarde is. Wanneer de kwaliteit van de interventie aannemelijk wordt gemaakt in het erkenningstraject, verhoogt dit de kans op erkenning en financiering van gemeenten (6.18; Berkers, 2000).

7.6 Begeleiding

De begeleider heeft een essentiële rol in het erkenningstraject voor de indieners. De respondenten zijn bevraagd naar hun ervaringen met de begeleiders. Het blijkt dat de respondenten als bevorderende factoren aangeven dat er goede, prettige en adequate begeleiding is. De begeleiding helpt vaart in het erkenningstraject te maken, is laagdrempelig en is gemakkelijk om contact mee te maken. Dit is bevorderend voor het erkenningstraject omdat het erkenningstraject daardoor gemakkelijker verloopt (1.22;2.28;6.29;6.61). In dit onderzoek komt naar voren dat de beschrijving van de interventie heel concreet wordt doordat er iemand is die meeleeft (6.24;6.26), feedback geeft en vanuit een ander perspectief naar de interventie kijkt (6.36). De begeleiding zorgt dat de indiener scherp blijft op de juiste elementen (5.57). Voortvloeiend uit de interventies wordt het als gunstig ervaren dat zo'n deskundige coach gratis is (1.10;5.49;10.44). Er is een vaste groep begeleiders; een indiener wordt door één iemand verder in het proces begeleid (5.54;5.55). De begeleiding wordt regelmatig door het NJi geëvalueerd en aangescherpt zodat men **kundig blijft**. De begeleiding helpt een indiener niet om zomaar wat op te schrijven, maar om de jeugdhulp een stapje verder te verdiepen (10.45; Yperen&Veerman, 2008).

7.6.1 Profiel begeleider

Het blijkt dat de begeleiders dit vaak naast hun eigen werkzaamheden doen bij het NJi, het is dus geen losstaande functie. Dit betekent dat er geen bijscholing plaatsvindt voor begeleiders in dit traject. Wel wordt er van een begeleider verwacht dat zij wetenschappelijk geschoold zijn, met een achtergrond in de pedagogiek of de psychologie. De begeleider dient na een begeleidingstraject een evaluatieformulier **in te**

vullen over hoe de begeleiding, de interventie en het werkblad zijn ervaren. Jaarlijks wordt er een evaluatie **gehouden** bij alle begeleiders van het erkenningstraject. **Vanuit** deze ervaringen worden er eventuele aanpassingen gedaan in het werkblad. Het blijkt dat er ondanks de achtergrond van de begeleiders in het erkenningstraject **toch wel** enige expertise wordt verwacht. Een begeleider dient goed te weten hoe een interventiebeschrijving in elkaar zit, **hij** dient goed te kunnen communiceren, dient in staat te zijn om onderzoeken te kunnen lezen en **ook zijn** schrijfvaardigheid daarbij is een pré.

Het wordt als zowel belemmerend als bevorderend ervaren dat de begeleiding wisselt qua deskundigheid. Als belemmerende factor wordt hierin gezien dat men de feedback vanuit de begeleider niet altijd als meedenkend heeft ervaren en vanuit andere perspectieven (van de begeleider) geïnspireerd is tot schrijven. Deze factoren worden als extra frustrerend ervaren (1.4;1.5;1.6;1.7;2.12;2.14;2.15). Het is een hinder dat een indiener aan het eind van het traject hoop krijgt dat de interventie erkend wordt, omdat er zoveel begeleiding heeft plaatsgevonden. Het resultaat kan dan anders zijn (6.22;6.56;6.57). Begeleiders mogen en kunnen helaas niet garanderen dat de interventie goedgekeurd of afgekeurd wordt (10.46;10.47).

7.7 Feedback

De respondenten **is** gevraagd hoe zij de feedback gekregen hebben. Hieruit komt naar voren dat er drie vaste feedbackmomenten tussen indieners en begeleiders zijn (10.13). Tijdens deze momenten wordt er door de begeleider kritisch naar de beschrijving van de interventie gekeken. Hieruit blijkt **voorts** dat het helpt om de feedback goed te begrijpen **en het van belang is** om als indiener bij de begeleider na te gaan wat er met de feedback bedoeld wordt (6.62; Koopmans, 2009). Het is daarna mogelijk, buiten de drie feedback momenten om, feedback te vragen (5.51). Hiermee wordt voorkomen dat een indiener de feedback naar '**goedheid**' aanpast en dat achteraf blijkt dat er iets anders mee bedoeld wordt (6.23). Het blijkt dat de feedback tekstueel als positief, concreet, kritisch en feitelijk wordt ervaren, wat bevorderend is in het erkenningstraject (2.13;2.35;5.43;5.62;6.39;6.55). Het blijkt dat de feedback er aan bijdraagt dat de beschrijving van de interventie beter wordt. Het is gunstig voor een indiener als hij deze feedback met andere collega's **overlegt** en **dat men** elkaars expertise benut. **Zo** krijgt de interventie een groot draagvlak (6.40;6.43;6.44;10.51). De begeleider doet wel suggesties/feedback van 'hoe het op te schrijven', **maar dat hij dicht bij de ontwikkelaar blijft is** belangrijk (6.40;6.59;10.7;).

7.8 Beoordeling

De ervaringsdeskundigen ervaren **het** in het erkenningstraject als bevorderend dat bij de uitslag van de eindbeoordeling altijd een terugkoppeling wordt gegeven (5.59; 6.35). De begeleiders van het erkenningstraject vatten de analyse samen in een voorlopig kwaliteitsoordeel. Dit doen zij in dialoog met de indieners en geven meteen een suggestie over de aspecten waarop de interventie nog verbeterd kan worden en wat de reden is **of** de interventie wel of niet erkend is (5.43;6.27; Yperen, 2007). Wanneer een ontwikkelaar voor de indiening al een duidelijke methodiekbeschrijving heeft, is de kans groot dat deze opnieuw moet worden beschreven omdat de standaard van de criteria hoger ligt (6.48; Yperen, 2010).

7.8.1 Lange wachtlijsten

In tegenstelling tot wat in paragraaf 7.4.2. bij de voorbereiding is beschreven, dat er bij de aanmelding geen wachtlijst is, is er bij de beoordeling wél een lange wachtlijst **voor** de erkenningscommissie (5.28;6.34). Het blijkt dat dit komt doordat er maximaal vier à vijf keer per jaar vergaderd wordt, dat het veel werk is om het verhaal van de interventie door te nemen en voor te dragen aan de commissie (5.16;5.17;5.18). Doordat er zoveel jeugdinterventies worden ingediend, is er in een vergadering **slechts** plaats voor maximaal zeven interventies (5.19). Het gevolg hiervan is dat een interventie soms tot een half jaar moet wachten totdat deze besproken wordt als interventie. **Dit** zorgt voor vertraging in het erkenningstraject (5.28;6.34).

7.8.2 Erkend worden doen we wel even

Erkend worden blijkt **dus** niet zo gemakkelijk te zijn als het **op het eerste oog** lijkt. Het erkenningstraject en het indienen van een interventie wordt vaak onderschat door indieners. Er wordt volgens deskundigen te makkelijk over gedacht: ik geef me op en ik heb over een paar maanden mijn erkenning binnen. Het is niet alleen de inhoud maar ook de schrijfstijl die bepaalt of een interventie helder en bruikbaar is. Voor een indiener is dit een blijvend punt van aandacht (5.29;5.63;10.14;10.52).

7.9 Criteria & beschrijving interventie

Gedurende de interviews is de respondenten gevraagd naar hun mening over de criteria van het NJi. Het blijkt dat de criteria een houvast bieden om de interventie zo concreet mogelijk te beschrijven (2.20). De indiener hanteert de criteria om te beoordelen wat hij doet en waarom hij iets doet (1.17;1.19;2.7;2.17). Daarnaast is het gunstig dat de kwaliteit verbetert door de beschrijving (Yperen&Veerman, 2008). *“Niet je handleiding na schrijven maar echt zorgen dat de vragen die gesteld worden in het werkblad ook goed beantwoord worden”* (5.58). De reden hiervoor is dat de vragen uit het werkblad voornamelijk gericht zijn op de effectiviteit. Hierbij wordt verwacht dat de indiener op een formele wijze de interventie expliciteert, terwijl de handleiding van de interventie een informele schrijfstijl bevat die meer gericht is op het informeren van de beoogde lezer.

7.9.1 Effectiviteit laat zich moeilijk eenduidig vaststellen

Het is handig voor een indiener dat de criteria zijn uitgewerkt in werkbladen in 'Microsoft Word' waarmee zij in principe – met ondersteuning van het NJi – hun interventie kunnen beschrijven en analyseren (Yperen, 2007). Dit maakt het mogelijk om via de kantlijn opmerkingen te plaatsen **of in** de tekst te verwerken (5.60). De onderzoekers zien een verband, in tegenstelling tot wat in paragraaf 6.4.5 bij de onderbouwing als belemmerend naar voren komt, **worden** hier de criteria van het NJi door de deskundige juist als een bevorderende factor **gezien**. Het hanteren van de criteria voor een interventie, sluit persoonlijke voorkeuren ten aanzien van het beoordelen van de interventie uit. Het is daarom belangrijk dat de gestelde criteria op zichzelf staan en onafhankelijk zijn. Wat de één effectief noemt, vindt de ander **juist** niet effectief. Hieruit blijkt dat de effectiviteit zich moeilijk éénduidig laat vaststellen (Caluwé&Stoppelenburg, z.d.) Daarnaast doen onafhankelijke commissieleden definitieve uitspraken over de kwalificatie van de beschreven interventies (Yperen, 2007).

Uit de interviews komt **verder** naar voren dat indieners de criteria als streng en te gedetailleerd ervaren in verschillende opzichten. Voorbeelden hiervan zijn dat sommigen het niet goed vinden aansluiten bij de praktijk, indieners niet zelf hun indiening kunnen vormgeven, te strikt voor interventies in de praktijk vinden en **dat** het betogend en concreet schrijven als moeilijk wordt ervaren. Het schrijven ligt vaak ver van de dagelijkse praktijk vandaan, waardoor indieners het als streng ervaren om ieder facet van de interventie te onderbouwen. Vooral **om** vanuit het werkblad compact en to-the-point schrijven wordt als lastig ervaren (1.8;1.22;5.27; 5.61;14.3;14.23;14.30).

Het opschrijven van de criteria wordt als belemmerend ervaren (10.36). Men ervaart hierdoor het NJi als te bepalend, waardoor de indiener zijn indiening te weinig zelf kan vormgeven (1.11). Het consequent hanteren van de criteria zorgt er wel voor dat de interventie goed beschreven en onderbouwd wordt. Gebleken is dat een aantal respondenten het erkenningstraject als zeer ingewikkeld ervaren om de kwaliteit van een interventie goed te toetsen. Tijd en arbeidsintensiviteit worden hierin als grote obstakels ervaren, daardoor wordt het een soort **bijenschrapen** van de **benodigde uren** (1.9;1.26;2.8;2.29;6.31). Dit terwijl het volgens de respondenten het beste werkt als de indiener zich twee of drie dagen zich hier volledig op **zou kunnen focussen**. De eigen agenda en de tijd van de indieners is een valkuil die vaak wordt onderschat in het traject (1.26;2.18;10.14).

7.9.2 Beschrijving interventie

Het beschrijven van een interventie blijkt een groot obstakel te zijn voor een indiener, zeker als je het niet (meer) gewend bent om teksten te schrijven. Enkele elementen worden in het bijzonder als hinder ervaren (6.30). Het is een hinder voor een indiener om zijn gedachtengoed over de interventie op papier goed over te brengen; dit wordt als moeilijk ervaren en zorgt voor frustratie (1.7;5.61). Daarnaast zit een indiener soms zo in zijn interventie dat hij blind wordt voor bepaalde zaken, dat maakt het moeilijk om van een afstand naar de interventie te kunnen kijken (6.25;10.8;10.10). Een valkuil hiervan is dat de indiener verwacht dat de beoordelaar de beschreven interventie vanuit zijn zienswijze leest.

Het blijkt dat hierbij vaak wordt geschreven vanuit het oogpunt van de indiener, in plaats vanuit de richtlijnen van het werkblad. Het gevolg hiervan is dat er toch vaak elementen nog concreter beschreven moeten worden (6.27;10.5). Uit de gesprekken met de deskundigen blijkt dat, wanneer het een indiener niet lukt om zijn interventie concreet te beschrijven, er tegen betaling een interventie beschreven kan worden volgens het werkblad beschrijving interventie (5.31;5.74;10.12).

Daarnaast is het van essentieel belang dat de doelgroep goed omschreven wordt (6.13). De deskundigen geven daarnaar gevraagd aan dat de doelgroepbeschrijving, de doelstellingen en het onderzoek het zwaarst worden beoordeeld. Als dit goed beschreven wordt, zal dit de interventie alleen maar ten goede komen (6.8;10.17; Yperen&Veerman, 2008). Juist hierin kan het een risico zijn dat een ontwikkelaar vaak een bevlogen iemand is die hart voor de zaak heeft maar minder let op 'hoe kan ik de doelgroep goed beschrijven?'. Dit maakt het soms moeilijker om het op papier te krijgen (6.60;10.11). Een extra valkuil volgens de deskundige van het NJi is dat de meeste indieners beginnen met het schrijven in procestermen in plaats van eindtermen en SMART, de doelen worden vaak te algemeen gesteld (6.15;10.16;10.18; Booijink, 2016).

7.9.3 Wie zorgt voor het kostenplaatje?

Uit dit onderzoek komt naar voren dat naast tijd ook geld een belemmerende factor vormt in het erkenningstraject. Niet in iedere organisatie wordt het erkenningstraject gefinancierd en ondersteund, wat tot gevolg heeft dat sommige organisaties dit zich niet kunnen veroorloven. Voor kleine interventies of organisaties die tijd en het geld niet hebben, betekent dit allemaal vrijwilligerswerk (2.9;2.30). Het kost veel geld om onderzoeken uit te laten voeren naar de interventie, of om dat zelf te doen, veel indieners hebben dit niet (1.18;2.31;10.38; Caluwé&Stoppelenburg, z.d.) Vanuit de literatuur wordt dit bevestigd; er komt naar voren dat het doen van onderzoek niet altijd haalbaar is voor praktijkorganisaties. De reden hiervoor is dat het niet altijd mogelijk is om personen willekeurig toe te wijzen aan een interventie. Er is een grotere onderzoeksgroep nodig om effect onderzoek te doen (Witvliet&Timmermans, 2015).

7.10 Tips

Uit de gesprekken met de respondenten komen diverse tips naar voren voor toekomstige indieners, om het erkenningstraject zo voorspoedig mogelijk te doorlopen. Het blijkt dat het voor de onderbouwing van de methodiek van belang is om goede doelstellingen en meetinstrumenten te hebben. Dit zorgt ervoor dat de doelen gemeten kunnen worden en er dus sneller vastgesteld kan worden of de interventie effectief is. Strakke deadlines hanteren in het erkenningstraject blijkt een indiener te helpen om de interventie 'levend' te houden, waardoor de interventie onder de aandacht blijft (6.19;6.33). Tevens is het hierbij gewenst om een indiener te helpen om de juiste mensen om de tafel te hebben, het netwerk van een indiener kan gebruikt worden voor feedback of inspiratie (1.23;6.58).

Dit zorgt ervoor dat het erkenningstraject vlotter verloopt. Uit dit onderzoek komt naar voren dat wanneer een interventie erkend is, dit zichtbaar bevorderend is voor de naamsbekendheid (6.18;14.39). Het lijkt een goede manier om breed bekend te maken dat een interventie erkend is (5.42;6.51;6.52). Dat is een kroon op het werk (6.53;14.10). Het gevolg daarvan is dat een interventie zich daardoor goed kan differentiëren van andere interventies die (nog) niet erkend zijn. Dit maakt het aantrekkelijker voor gemeenten, financiers en maatschappelijke organisaties om naar de interventie te gebruiken (6.50;6.53;14.37; Bool et al., 2015)

7.11 Concluderende samenvatting

In dit hoofdstuk stond de deelvraag centraal: 'Wat zijn bevorderende en belemmerende factoren in het erkenningstraject volgens medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen die hun interventie **aan** de criteria van het NJi hebben getoetst?'. Antwoord gevend op deze deelvraag concluderen de onderzoekers dat er twee belangrijke bevorderende en belemmerende factoren zijn die met elkaar in verband staan. De bevorderende factoren zijn 'Persoonlijke begeleiding' en de 'Beschrijving werkblad interventie', belemmerende factoren zijn 'Onderbouwing' en de 'Beoordeling op de criteria'.

Er zijn twee bevorderende factoren van begeleiding: het werkblad en de persoonlijke begeleiding. De begeleiding wordt als een grote bevorderende factor in het erkenningstraject ervaren. Doordat deze begeleider feedback geeft en vanuit een ander perspectief met de interventie meekijkt, blijft de indiener scherp op de juiste elementen en maakt dit de beschrijving concreter. Hieruit **valt op te maken** dat een begeleider niet zomaar **geholpen is** om wat op te schrijven, maar wel om te helpen de interventie te laten leiden tot erkenning en **op die manier** de jeugdhulp een stapje verder helpt. Een grote meerwaarde van de begeleiding is dat deze gratis wordt aangeboden. Dit maakt het laagdrempelig en toegankelijk voor praktijkorganisaties.

Evenzeer is het 'Beschrijving werkblad interventie' een belangrijke bevorderende factor in het erkenningstraject. Het werkblad is een duidelijke ingang voor het beschrijven van de interventie conform de criteria van het NJi. Het biedt een overzichtelijk stappenplan waarin per onderdeel stapsgewijs aangegeven wordt, wat en waar ieder facet van de interventie beschreven dient te worden.

De onderbouwing van de interventie wordt als belemmerende factor ervaren omdat dit veel vraagt van een indiener. Het kost veel tijd, het is arbeidsintensief en daarbij wordt het niet altijd gefinancierd door praktijkorganisaties. Waardoor het voor een indiener uitloopt **op** vrijwilligerswerk. De respondenten ervaren de theoretische onderbouwing als meest belemmerende factor in het erkenningstraject. De achterliggende reden hiervoor is dat een indiener al jaren in de praktijk werkt, waardoor deze niet meer in de materie van het zoeken naar literatuur zit en daardoor het niet meer gewend is. Hierin geven zij als aanbeveling aan toekomstige indieners om **meer** gebruik te maken van mensen die in de leermodus zitten, zoals studenten.

Tot slot wordt de beoordeling op de criteria als tweede grote belemmerende factor van het erkenningstraject ervaren. De criteria van het NJi worden als (te) hoog ondervonden door de respondenten. Obstakels die hieruit **volgen, zijn dat** de criteria streng, gedetailleerd en onvoldoende aansluiten bij de praktijk. Dit heeft te maken met het feit dat een indiener zijn indiening niet zelf kan vormgeven. Uit dit alles blijkt dat het NJi als te bepalend wordt ondervonden.

Zonder **die** criteria zou iedereen zijn persoonlijke voorkeur kunnen uitspreken, waardoor de effectiviteit niet eenduidig vast te stellen is. Wat de een effectief noemt, vindt de ander niet. Het is daarom van belang dat er wél criteria zijn om een onafhankelijk kader voor effectiviteit te vormen. In bijlage 6 vindt u een overzichtelijke weergave van de bevorderende en belemmerende factoren in het erkenningstraject.

Hoofdstuk 8. Deelvraag 5: In hoeverre voldoet de OpvoedParty aan de criteria van het NJi en waarin zijn nog aanvullingen nodig?

8.1 Inleiding

De wens van de opdrachtgever is dat zij inzicht krijgt in waar de OpvoedParty al aan de criteria van het NJi voldoet en waarin nog aanvullingen nodig zijn. De opdrachtgever wil graag weten hoe ver zij is met de onderbouwing van interventie om deze in te kunnen dienen bij het NJi.

Deze deelvraag vormt de basis voor de wens van de opdrachtgever en wordt beantwoord middels het eindproduct. Hierin wordt inzichtelijk weergegeven op **welke onderdelen** de OpvoedParty wel en **waar zij nog** niet aan de criteria van het NJi voldoet. Met deze taak, om onderzoek te doen naar de effectiviteit van de OpvoedParty, zijn de onderzoekers aan dit onderzoek begonnen. In deze deelvraag worden de belangrijkste aanvullingen vanuit de respondenten, de literatuur en het werkblad **belicht**, die voor de optimalisering van de onderbouwing van de OpvoedParty nodig zijn. Het werkblad, met daarin de criteria van het NJi, is naast de OpvoedParty gelegd. Dit betekent niet direct dat alles wat de onderzoekers als 'voldaan' betitelen, ook door het NJi als 'voldaan' wordt beoordeeld. De uiteindelijke beoordeling ligt **natuurlijk** bij het NJi.

8.2 Inclusiecriteria

De eerste criteria waar de OpvoedParty aan moet voldoen, **om voor erkenning in aanmerking te komen**, zijn de inclusiecriteria. Door te voldoen aan de inclusiecriteria kan de OpvoedParty worden aangemeld bij de databank van het NJi en in aanmerking komen voor beoordeling door de erkenningscommissie. Uit dit onderzoek blijkt dat de OpvoedParty in de basis voldoet aan de inclusiecriteria, maar dat er nog bepaalde elementen samengevoegd en geconcretiseerd moeten worden (Handboek OpvoedParty en praktijkonderzoek). **Meer concreet:** gezegd kan worden dat de OpvoedParty een **planmatige en doelgerichte aanpak** heeft voor de opvoeders van kinderen en jongeren van **min 9 maanden tot 24 jaar** en dat de **interventie** uitgevoerd wordt **in Nederland** (Laane, 2015). Daarnaast is vast te stellen dat Katrien Laane de eigenaar is van de OpvoedParty. Aan deze drie inclusiecriteria voldoet de OpvoedParty en daarop zijn geen aanvullingen te geven.

Hierboven en in voorgaande deelvragen wordt het Handboek OpvoedParty aangehaald. Hieruit kan opgemaakt worden dat **met dit Handboek** OpvoedParty de OpvoedParty ook aan dit inclusie criterium voldoet. Echter, er zijn in de afgelopen periode verscheidene actuele ontwikkelingen doorgevoerd, die nog niet beschreven zijn in het handboek. De belangrijkste ontwikkeling is dat er een OpvoedPartyPakket is gekomen. Deze verandering heeft invloed op de beschrijving van de doelgroep, materialen, kosten en stappenplan. Voor de concrete aanpassingen kan het eindproduct geraadpleegd worden. Wanneer het handboek van de OpvoedParty zonder de aanpassingen wordt ingeleverd bij de databank van het NJi, krijgt het NJi geen actueel beeld van de OpvoedParty.

Naast het herschrijven van het handboek is het van belang dat deze naast het document 'Hoe schrijf ik een handboek' wordt gelegd. In dit document staat stapsgewijs beschreven wat er in het handboek moet komen te staan. De elementen die in het document beschreven staan, wijken **nu nog** af van wat er in het handboek van de OpvoedParty staat (Booijink et al., 2012).

Ten slotte kan gezegd worden dat de elementen voor het praktijkonderzoek aanwezig zijn. In de eerder gedane onderzoeken **en zo ook** in dit onderzoek hebben interviews plaatsgevonden met beroepsopvoeders en deelnemers over de ervaringen met de OpvoedParty. Wanneer deze resultaten samengevoegd worden kan het **vertaald** worden naar een praktijkonderzoek. Belangrijk hierin is dat meegenomen wordt dat het praktijkonderzoek niet al te groot hoeft te zijn, één A4 kan al volstaan (5.86;5.87). Daarnaast blijkt het format 'Praktijkonderzoek' ondersteunend te zijn (zie bijlage 4).

8.3 Doelgroep van de interventie

8.3.1 Wie is de uiteindelijke doelgroep?

De eerste stap van het beschrijven van de interventie is het concreet verwoorden van de uiteindelijke doelgroep (6.8;10.23). Hierbij staat de vraag centraal: wat is de uiteindelijke doelgroep van de interventie? In het Handboek OpvoedParty staat beschreven dat de uiteindelijke doelgroep van de OpvoedParty 'alle' opvoeders zijn.

Daarentegen is gebleken uit het interview met een NJi medewerker dat het belangrijk is, dat de uiteindelijke doelgroep gericht is op het **kind**; daar ligt de focus bij het NJi ook op (5.36; NJi, 2017c). Volgens de deskundige van het NJi is het belangrijk dat als de interventie gericht is op de opvoeders, er in de beschrijving van de doelgroep moet staan dat het uiteindelijk het kind betreft (5.37). Evenzeer is het van belang om als indiener af te vragen hoe het **jeugdaspect** duidelijk naar voren komt en **dat dit** gedeelte goed geëvalueerd kan worden in de erkenningscommissie (5.67). Daarbij is het voor de OpvoedParty een voordeel dat zij al informatie in het Handboek OpvoedParty heeft beschreven en concreet heeft nagedacht over de doelgroep. Het blijkt dat het dus allemaal al geformuleerd is **maar** niet conform de criteria van het NJi waar gericht gevraagd wordt naar het jeugdstuk (2.22;5.67). Hieruit herleiden de onderzoekers dat het jeugdstuk onvoldoende naar voren komt in de doelgroepbeschrijving van de OpvoedParty.

Opvoeders blijken tijdens de OpvoedParty vaardigheden aan te leren die zij kunnen toepassen in de opvoeding, waardoor dit zijn **positieve** uitwerking heeft op het kind. Uit dit onderzoek komt naar voren dat bij de OpvoedParty de interventie **toch ten goede komt aan de hulp van** het kind (2.6).

De belangrijkste stap bij het beschrijven van de doelgroep is om te kanaliseren wie **de doelgroep is die** op de interventie afkomt en wat ervoor zorgt dat dat voor die doelgroep effectief is (6.13). Daarmee wordt bedoeld dat geëxpliciteerd wordt wat maakt dat juist **dé** doelgroep op de interventie afkomt. In de theoretische onderbouwing wordt beschreven waarom de interventie effectief is voor de doelgroep, in de doelgroepbeschrijving blijkt dat **juist** andersom gevraagd te worden.

8.3.2 Te brede doelgroep

In het geval van de OpvoedParty is dit een brede doelgroep. Het gaat vooral om preventie en daar kan eenieder voor in aanraking komen (6.14). Maar de vraag is hoe **dat gemeten** kan worden?

Wanneer er een concrete doelgroep voor de interventie geselecteerd wordt is het helpend dat bij het onderwerp 'onderbouwing', onderzoek gedaan kan worden en **er** gericht naar literatuur gezocht kan worden. Daar is de databank ook erg op gericht, het moet methodisch vastomlijnd zijn (6.42;14.37).

De doelgroep kan in het geval van de OpvoedParty opvoeders met alledaagse opvoedingsvragen betreffen. Echter is het daarbij wel van belang dat dit **ingekaderd** en geëxpliciteerd wordt om dit duidelijk te kunnen meten. Voorbeelden hiervan die in die in de databank **staan**, zijn gericht op een gekaderde leeftijd van de kinderen, waardoor het **specifieker** wordt.

Een voorbeeld van en ook een aanvulling op de manier hoe de OpvoedParty dit zou kunnen vormgeven is door te beschrijven dat **de OpvoedParty** zich richt op de opvoeders die minimaal één kind in de leeftijd van min 9 maanden tot 24 jaar hebben, die opvoedvragen hebben en behoefte hebben aan ondersteuning.

Daarnaast is het wel goed om te vermelden dat uit de literatuur naar voren komt dat voor korte bijeenkomsten (minder dan tien) het moeilijker is om de effectiviteit daarvan objectief vast te stellen (Bakker et al., 2014). De oorzaak hiervan is omdat er op lange termijn pas gemeten kan worden naar de effectiviteit.

8.4 Hoofd- en subdoelen van de interventie

8.4.1 Hoofd- en subdoelen van de interventie

Uit de gesprekken met respondenten en vanuit het werkblad komt naar voren dat een belangrijk criterium voor de(sub)doelen is, dat ze SMART zijn geformuleerd. SMART staat voor Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch en Tijdgebonden. Vanuit de literatuur komt naar voren dat uit een (hoofd)doel op te maken valt wat concreet het doel is (wat, wie, waar, wanneer?) (Specifiek), hoe en in welke mate het doel bereikt wordt (Meetbaar) en wanneer het doel bereikt is (Tijdgebonden). Daarbij moet rekening gehouden worden **met** voldoende draagvlak voor het doel om **dit** te behalen (Acceptabel) en dat het doel niet te makkelijk, maar ook niet te moeilijk is **om te behalen** (Realistisch) (Booijink et al., 2012).

8.4.2 Waarom SMART?

Vanuit de literatuur komt naar voren dat een SMART **doelstelling voor een interventie richtinggevend is, wanneer deze aangeeft wat je wilt bereiken en met welke resultaten en wanneer die bereikt moeten worden.**

Door een doelstelling SMART te formuleren is de kans groter dat het effect heeft op de praktijk (Nji, 2015). Vanuit gesprekken met respondenten en uit de literatuur komt naar voren dat doelen vaak te algemeen geformuleerd worden (10.16; Booijink, Kuiper & Lammersen, 2012). Dit worden ook wel de ER-doelen genoemd. Deze doelen zijn na te streven als betER, betrokkenER, actiefER, leefbaarER. Dit is meer een **verwoording van dromen en is daarmee wel** geschikt om mensen te enthousiasmeren. Het blijkt **echter** dat, om daadwerkelijk verbeteringen door te voeren, een indiener dit moet vertalen naar concrete doelen (Booijink, et al., 2012). **Het belangrijkste daarbij is om te schrijven** in eindtermen, **namelijk** van wat het leerrendement van de interventie is en of de doelgroep wordt bereikt. Hieruit **komt** dus naar voren dat hoe concreter en SMARTer de doelen **zijn beschreven**, hoe beter er gemeten kan worden of ze aan het eind van het traject zijn behaald (6.19;10.16;10.17).

8.4.3 Doelen van de OpvoedParty

Wanneer er gekeken wordt naar de subdoelen van de OpvoedParty, kan er vanuit bovenstaande geconcludeerd worden dat deze nog niet voldoen aan de criteria van het Nji. Als voorbeeld wordt één van de subdoelen van de OpvoedParty uitgelicht: *Er wordt bij voorkeur jaarlijks deelonderzoek gedaan naar de effectiviteit van de OpvoedParty.* Uit dit subdoel is niet duidelijk op te maken door wie, waar en waarom het **deel**onderzoek uitgevoerd wordt. Het gevolg is dat het doel niet duidelijk en concreet is. Daarbij maken de woorden 'bij voorkeur' en 'onderzoek naar effectiviteit' de doelomschrijving vaag, omdat er niet expliciet beschreven wordt **wat** ermee bedoeld wordt. Aanvullingen hierop zijn dat er grondig gekeken wordt naar het 'wie, waar en waarom', om het subdoel specifiek te maken. Tevens **is van belang** het expliciteren van woorden, om **ook** het subdoel concreet en meetbaar te maken.

8.4.4 Meetinstrumenten als vorm van evaluatie

Enkele subdoelen kunnen alleen gemeten worden aan de hand van gebruikerservaringen. Om gebruikerservaringen te verkrijgen is het van belang dat er gebruik wordt gemaakt van meetinstrumenten. Vanuit de literatuur komt naar voren dat 'goede' meetinstrumenten bijvoorbeeld een interview, overdrachtsformulier, observatie instrument of een gestructureerde vragenlijst **zijn** (Bakker, 2014). De OpvoedParty heeft in theorie een gestructureerde vragenlijst in de vorm van een evaluatieformulier (Laane, 2015). De onderzoekers is opgevallen dat dit evaluatieformulier niet specifiek is gericht op het meten van de subdoelen, omdat er **overwegend** algemene vragen **zijn**, die niet gericht zijn op bijvoorbeeld de bruikbaarheid van de informatie en de verkregen inzichten. Om gerichte informatie te krijgen om **die** subdoelen te meten, kan er onder andere gebruik worden gemaakt van **zogeheten** schaalvragen. Een voorbeeld van een schaalvraag is: Hoe heeft de deelnemer de bruikbaarheid van de OpvoedParty ervaren op een schaal van 0 tot 10? Dit zou een aanvulling kunnen zijn om het evaluatieformulier **meer** gericht te maken op de subdoelen en te werken aan het meten van **die** doelen.

8.5 Onderbouwing van de interventie

Het Nji hanteert, zoals eerder beschreven, zijn criteria alleen vanaf het niveau van 'goed onderbouwd', andere databanken zoals Vilans en Movisie hebben dat niet. Het is voor de initiatiefneemster van de OpvoedParty van belang om zich af te vragen waarom ze persé op de databank van het Nji wil staan, omdat het Nji op een ander niveau begint dan andere databanken en er **een hogere criteria worden gevraagd** van een indiener (5.5;5.26).

8.5.1 Problemen die de interventie aanpakt

De onderbouwing **moet** aannemelijk **maken** dat een interventie zou kunnen werken. Dit betreft **idealiter** een samenhangend verhaal dat uitleg geeft over **hoe** het beoogde doel te bereiken is met de aanpak van de OpvoedParty bij de **betreffende** doelgroep. Het werkblad verwacht van een indiener dat deze beschrijft voor welke problemen of (mogelijke) risico's de **beschreven** interventie is ontwikkeld. De initiatiefneemster van de OpvoedParty schrijft dat náást het feit dat de **bijeenkomsten van de** OpvoedParty ook **ontspannen, leuk en leerzaam zijn en** oplossingen biedt voor een aantal problemen in het veld van opvoedingsondersteuning (Laane, 2015). **Dit is** juist het tegenovergestelde **dan** wat het werkblad van een interventiebeschrijving vraagt (NJi, 2015).

Er worden **in hoofdzaak** motieven en mooie idealen genoemd zoals bijvoorbeeld dat opvoeders antwoorden zoeken, ervaringen en kennis met elkaar kunnen delen en dat daar opvoedvragen vroeg door gesignaleerd worden.

Maar niet voor welk probleem of (mogelijk) risico de interventie is ontwikkeld. Een aanvulling hierbij vanuit het werkblad is dat de aard, ernst, spreiding en gevolgen **van het probleem** omschreven dient te worden, **ondersteund** door literatuur. Uit het Handboek OpvoedParty komt naar voren dat dit oplossingen biedt voor een reeks problemen of (mogelijk) **risico's**.

Dit wetende is de OpvoedParty, volgens de onderzoekers, gericht op de volgende problemen: opvoeders met weinig opvoedvaardigheden, **met een** onvoldoende balans tussen de draagkracht en draaglast van opvoeders, met te weinig sociale steun.

Daarnaast hebben opvoeders allerlei opvoedingsvragen en -problemen. Die variëren van slaap- of eetproblemen tot pestpartijen op de basisschool tot opvoeders die wanhopig vertellen over de alcohol- of drugsverslaving van hun kinderen (Burggraaff, 2016).

Vanuit de literatuur komen op macro-, meso- en microniveau verschillende problemen naar voren die opvoeders kunnen ervaren en die de OpvoedParty aan kan pakken. Wij beschrijven deze hieronder.

Op microniveau ervaren opvoeders:

1. kindfactoren (handicap, laag zelfbeeld of laag geboortegewicht),
2. ouderfactoren (ziekte/ stoornis, verslaving, laag zelfbeeld of jeugdtrauma's) en
3. gezinsfactoren (autoritaire opvoedingsstijl, echtscheiding of conflicten).

Op mesoniveau ervaren opvoeders:

- a. sociale (gezins)factoren (isolement, conflicten, gebrekkige sociale bindingen) en
- b. sociale (buurt)factoren (sociale desintegratie, verpaupering, slechte sociale voorzieningen).

Tot slot komen **opvoeders op macroniveau in aanraking met:**

- I. sociaaleconomische gezinsfactoren ervaren (armoede, gebrekkige opleiding),
- II. culturele factoren (culturele minderheidsgroep, afwijkende subculturele normen en waarden) en
- III. maatschappelijke factoren (economische crisis, werkloosheid of discriminatie) (Burggraaff, 2016).

8.5.2 Voorbeelden theoretische onderbouwing

Zoals eerder beschreven is te lezen dat de databank ongeveer 200 interventies bevat. Veel interventies lijken op elkaar en lijken hetzelfde probleem aan te pakken. Samenwerken met organisaties en interventies is daarbij winstgevend, want menigmaal interventies die hetzelfde doel nastrev**en**, is zinloos. Het is dus van belang dat de interventies zich van elkaar onderscheid**en**. Een tip hierbij wordt gegeven om naar actuele literatuur en onderzoeken te kijken (2.11;5.71;10.26).

Voorbeelden hiervan zijn de empowermenttheorie, sociale steun theorie, licht preventieve opvoedingsondersteuning, competentie theorie, de systeemtheorie en de contextuele theorie. Daarbij kan er gekeken worden naar de eigen kracht componenten, de zelfredzaamheid en de nieuwe Jeugdwet, die dit stimuleert bij interventies. Gebleken uit het Handboek OpvoedParty is dat de OpvoedParty basis ingrediënten vormt voor een pedagogische 'civil society', zoals Mischa de Winter deze heeft bedacht. Deze theorieën zijn ondersteunend en aanvullend voor de theoretische onderbouwing van de OpvoedParty. Daarnaast kan er naar theorieën gezocht worden die gaan over het bevorderen van sociale steun en zelfhulp

rondom het omgaan met kinderen en opvoeding, themabijeenkomsten en oudercursussen (Burggraaff, 2016). Daarmee kan onderbouwd worden waarom deze aanpak van de interventie effectief is vanuit de literatuur. Het CJG, het wijkteam en het zorg- en adviesteam (ZAT) kunnen hierbij ook belangrijke bronnen zijn.

8.5.3 Oorzaken van het probleem die de interventie aanpakt

Naast de **eigenlijke** problemen dienen **ook** de factoren te worden beschreven die het probleem of (mogelijk) risico veroorzaken. Een goede theoretische onderbouwing betreft een beschrijving waarom de **gevraagde** interventie in staat is **of zou kunnen** zijn dat probleem te voorkomen, te verminderen of te verhelpen. Een analyse hiervan is noodzakelijk, het blijkt dat deze analyse niet beschreven staat in de informatie over de OpvoedParty (10.5). De theoretische onderbouwing blijkt te **ontbreken** omdat er losse elementen uit methodieken in de OpvoedParty worden gebruikt, maar geen geëxpliciteerde theoretische onderbouwing.

Voorbeelden van oorzaken van het probleem die de interventie **beoogt aan te pakken**, zijn volgens de onderzoekers de opvoedingsonzekerheid en opvoedingsverlegenheid van opvoeders. Vanuit de literatuur komt naar voren dat opvoeders in deze 21e eeuw bewuster kiezen voor kinderen. Daarin hebben zij hogere verwachtingen van hun kinderen en voeden meer dan ooit bewust op.

Daarnaast blijkt dat de traditionele normen en waarden steeds minder voldoen **bij** opvoeders. Geregeld is hun vertrouwde netwerk van familie grotendeels weggefallen in deze geïndividualiseerde samenleving (Burggraaff, 2016). **Er zijn lacunes** in het aanbod van de opvoedingsondersteuning en de hulpverlening. Dit komt doordat de gemeenten nog niet volledig ingespeeld zijn op hun regietaak. Het gevolg daarvan is dat er soms te weinig afstemming is tussen de vraag van de opvoeders en het aanbod van instelling in **de betreffende** woonplaats. Tot slot is door de komst van allochtone gezinnen de samenstelling van de bevolking **veranderd**. **Het** gevolg hiervan is dat de diversiteit van gezinnen daardoor is toegenomen (Burggraaff, 2016).

Een aanvulling hiervoor is dat de factoren **wél** beschreven **moeten worden**, die het probleem veroorzaken, in stand houden, verergeren en/of verzwakken, onderbouwd met literatuur. Uit de **interviews is** gebleken dat de theoretische onderbouwing erg belangrijk is. Het is doorslaggevend voor de effectiviteit van de interventie als de indiener goed kan **aantonen** dat wat de interventie **doet**, ook echt gericht is op de **oorzaak van het probleem**. **Dit moet aan de hand van diverse literatuur worden aangetoond**. Het blijkt dat het NJi het meest kritisch is op de onderbouwingvraag (10.21;10.22;10.26;14.19;14.30).

8.6 Concreet en 'to the point' schrijven

Uit gesprekken met medewerkers van het NJi en ervaringsdeskundigen komt frequent naar voren dat het schrijven van de onderbouwing concreet en to the point moet zijn (5.27;6.26;10.16;10.18). Om indieners bewust te maken van het kort en bondig schrijven, stelt het NJi in het werkblad een maximum aantal woorden, waaruit de tekst moet bestaan. In het werkblad staat per onderdeel het maximaal aantal **woorden**; zie hiervoor bijlage vijf 'Werkblad beschrijving interventie'.

Het handboek van de OpvoedParty is naast het werkblad gelegd, om te verifiëren of het handboek voldoet aan het gestelde maximum aantal woorden. **Het Handboek OpvoedParty maakt onder elk kopje gebruik van te veel woorden**. Het gevolg hiervan is dat de tekst te uitgebreid is, waardoor de kern niet vast omlind is. Bij het herschrijven van het handboek is van belang dat er gelet wordt op het concretiseren van de tekst. **Als richtlijn** kan er rekening worden gehouden met het maximum aantal woorden die worden gesteld.

8.7 Concluderende samenvatting

Antwoord gevend op de deelvraag 'In hoeverre voldoet de OpvoedParty aan de criteria van het NJi en waarin zijn nog aanvullingen nodig?', concluderen de onderzoekers dat de OpvoedParty voldoet aan drie van de vijf inclusiecriteria. De OpvoedParty heeft een planmatige en doelgerichte aanpak gericht op de opvoeders, de interventie wordt uitgevoerd in Nederland en de initiatiefneemster van de OpvoedParty is de eigenaar van

de interventie. Aan deze drie inclusiecriteria, die het NJi stelt, voldoet de OpvoedParty en **daarop** zijn geen aanvullingen nodig. Aanvullingen zijn echter wel van belang op de twee overige inclusiecriteria: Handboek OpvoedParty en praktijkonderzoek.

De OpvoedParty heeft een handboek, maar wanneer deze naast de gestelde criteria van NJi gelegd wordt, kan geconcludeerd worden dat deze nog niet aan de eisen voldoet. Gesteld kan worden dat door de doorvoer van het OpvoedPartyPakket de beschrijving in het Handboek OpvoedParty niet meer actueel is op de onderdelen intermediaire doelgroep, materialen, kosten en stappenplan.

Geconcludeerd kan **dan ook** worden dat het Handboek OpvoedParty **grotendeels** herschreven moet worden. Daarnaast is het niet mogelijk om op dit moment vast te stellen of de doelen behaald worden **want** de effectiviteit kan niet gemeten worden. De reden hiervoor is dat de doelen niet concreet, kernachtig en dus SMART geformuleerd zijn.

Ten slotte dient in het Handboek OpvoedParty 'het jeugdstuk' naar voren te komen in de doelgroepbeschrijving. Op dit moment is namelijk in de doelgroepbeschrijving 'de jeugd' nog niet meegenomen, maar is **vooral** gericht op de opvoeders. Om te voldoen aan de criteria van het NJi moet de doelgroepbeschrijving herschreven worden. Om tijdens het herschrijven houvast te hebben, is er het document 'Hoe schrijf ik een handboek' ontworpen door het NJi en samenwerkingspartners (onder ander RIVM, Vilans en Movisie).

Het laatste inclusie criterium is het praktijkonderzoek, met daarin de gebruikerservaringen van de OpvoedParty. Van de OpvoedParty is er echter geen praktijkonderzoek aanwezig. Deze kan vormgegeven worden door middel van het bundelen van ervaringen die genoteerd zijn in dit onderzoek en eerder gedane onderzoeken. Hoe het praktijkonderzoek stapsgewijs vorm gegeven kan worden, is genoteerd in het eindproduct, dat geschreven is naar aanleiding van dit onderzoek. In dit eindproduct staat daarnaast ook stap voor stap genoteerd hoe het Handboek OpvoedParty herschreven moet worden, conform de criteria van het NJi. Wanneer bovenstaande conform de criteria van het NJi wordt beschreven in het Handboek OpvoedParty, scheelt dit tijd tijdens het beschrijven van het werkblad.

De theoretische onderbouwing hoeft niet in het Handboek OpvoedParty aangepast te worden, maar dient wel uitgebreid geschreven te worden in het werkblad. In het Handboek OpvoedParty blijkt dit onjuist beschreven te zijn. Hier worden namelijk oplossingen voor de problemen beschreven in plaats van voor welke problemen de interventie geschikt is.

Hoofdstuk 9. Conclusie

9.1 Conclusie

Naar aanleiding van de resultaten uit dit onderzoek kan er antwoord gegeven worden op de hoofdvraag, die luidt: *Hoe wordt het werken met de OpvoedParty ervaren door deelnemers en beroepsopvoeders en wat heeft de OpvoedParty nodig voor optimalisering van de onderbouwing, om aan de criteria van het NJi te voldoen?*

De onderzoeksvraag bestaat uit twee delen. In onderstaande informatie geven de onderzoekers antwoord op het werken met (deel één) en het optimaliseren van de OpvoedParty (deel twee).

9.1.1 Hoe wordt het werken met de OpvoedParty ervaren?

Kijkend naar de resultaten die voortvloeien uit de literatuurstudie en de respondenten, kan gesteld worden dat de ervaringen met het werken met de OpvoedParty overwegend positief zijn. Laagdrempeligheid, (h)erkenning en bevestiging komen hieruit naar voren als positieve ervaringen. De laagdrempeligheid van de OpvoedParty wordt als kracht ervaren om ongecompliceerd te causeren over opvoedingsvragen. Daarbij blijkt dat de laagdrempeligheid gestimuleerd wordt, doordat deelnemers voorafgaand geen opvoedingsvragen hoeven te hebben. Door de (h)erkenning tijdens een OpvoedParty worden opvoeders sterker en kunnen zij gemakkelijker keuzes en beslissingen nemen in opvoedingssituaties.

De laagdrempeligheid van de OpvoedParty heeft echter ook een keerzijde. Want iedere opvoeder mag aan een OpvoedParty deelnemen, dit zorgt voor een te brede doelgroep tijdens een OpvoedParty. Dit wordt echter als moeizaam ervaren, omdat er door de diversiteit in de groep de ervaringen en belevingen onvoldoende op elkaar aansluiten. De beroepsopvoeder dient hierop in te spelen, maar de opleidingsachtergrond van een beroepsopvoeder is echter niet altijd toereikend om met de verschillende behoeften en kenmerken om te kunnen gaan. De deskundigheid kan dan niet gewaarborgd worden, dit gaat ten koste van de kwaliteit van een OpvoedParty. Naast de belemmering die deelnemers en beroepsopvoeders ervaren is het ook een belemmerende factor volgens het NJi. Een doelgroep dient vastomlijnd te zijn, om de doelgroep theoretisch te onderbouwen en de effectiviteit te kunnen meten.

Wat evenzeer als belemmering wordt ervaren is de werving. Beroepsopvoeders krijgen onvoldoende handvatten aangereikt tijdens de basistraining, hoe zij de werving aan kunnen pakken. Dit resulteert erin dat een groot aantal beroepsopvoeders geen OpvoedParty heeft gegeven of een beperkt aantal opvoeders bereikt. Dat er kennis ontbreekt, blijkt uit het feit dat de werving voornamelijk digitaal verloopt, terwijl gesteld wordt dat juist mondelinge promotie het meest effectief is. Dit zorgt ervoor, dat samen met de 'weinig zeggende' naam 'OpvoedParty', de werving stagneert. Als gevolg hiervan worden er minder opvoeders bereikt, waardoor er weinig discussie op gang komt. Uit dit alles kan geconcludeerd worden dat er meer zicht moet komen op de werving voor beroepsopvoeders en de moeilijkheden hierbij.

Doordat de OpvoedPartySpellen niet verplicht zijn gesteld, kan iedere beroepsopvoeder een OpvoedParty zelf vormgeven, waardoor een eenduidig fundament ontbreekt en de juiste structuur mist. Hetzelfde geldt voor de tijdsplanning en het meenemen van kinderen. Doordat de richtlijnen ontbreken, worden de niet werkzame elementen niet genoemd, waardoor de beroepsopvoeders hier geen zicht op hebben. Omdat iedere beroepsopvoeder zijn eigen aanpak tijdens een OpvoedParty heeft, kan er niet gesproken worden van een eenduidige aanpak, waardoor de effectiviteit ook niet gemeten kan worden. Om dit te voorkomen is er vanuit het NJi de eis dat er een eenduidige aanpak moet worden nagestreefd, door iedere professional die werkt met de interventie.

9.1.2 Wat heeft de OpvoedParty nodig voor optimalisering van de onderbouwing, om aan de criteria van het NJi te voldoen?

Het legitimeren van de kwaliteit van de hulpverlening wordt steeds belangrijker, doordat steeds meer gemeenten en financiers alleen nog maar willen werken met erkende interventies. Ten gevolge hiervan kan de OpvoedParty niet meer zonder erkenning. Bevorderend is dat de OpvoedParty meebeweegt met deze beweging, waardoor zij **aan** de toenemende vraag naar de bewijskracht van kwalitatief goede interventies beantwoordt. Om te kunnen optimaliseren is het van groot belang dat de OpvoedParty voldoet aan de criteria die het NJi stelt: inclusiecriteria, werkblad en om op een hoger niveau te eindigen ook effectonderzoek. Wanneer de OpvoedParty op dit moment naast deze criteria wordt gehouden kan er gesteld worden dat de OpvoedParty hieraan niet voldoet.

De meest prominente elementen om, conform de criteria van het NJi, de OpvoedParty te optimaliseren zijn het herschrijven van het Handboek OpvoedParty, het vormgeven van praktijkonderzoek en de theoretische onderbouwing. In de huidige beschrijving van de OpvoedParty zijn de criteria van het NJi anders geïnterpreteerd, waardoor het Handboek OpvoedParty herschreven dient te worden op de punten doelen, doelgroep en aanpak. De huidige doelen kunnen niet gemeten en getoetst worden aan de effectiviteit, omdat zij onvolledig geformuleerd zijn. Deze toetsing is echter van essentieel belang om de mate van effectiviteit te meten. De OpvoedParty dient een meetinstrument te ontwikkelen om zicht te krijgen op de bewijskracht van de doelen.

Daarnaast ontbreekt de theoretische onderbouwing, dit is het grootste, belangrijkste en meest complexe onderdeel om 'goed onderbouwd' te worden binnen het erkenningstraject. Ervaringsdeskundigen en NJi medewerkers ervaren dit onderdeel als het moeilijkste onderdeel, voornamelijk omdat zij werken in de praktijk en daardoor niet of nauwelijks aan literatuuronderzoek doen.

Lunamare wordt geadviseerd om de expertise van een huidige student te gebruiken, omdat deze gewend is om literatuuronderzoek te doen. Wanneer de kwaliteit middels een theoretisch kader aannemelijk wordt gemaakt, verhoogt dit de kans op erkenning. Uit dit onderzoek blijkt, dat wanneer de bovenstaande elementen geconcretiseerd zijn, dit de kwaliteit van de interventie bevordert. Er is een praktisch eindproduct gemaakt voor Lunamare waarin de optimalisering van de OpvoedParty stapsgewijs wordt geëxpliciteerd, die leidt tot het voltooiën van de inclusiecriteria.

Hoofdstuk 10. Aanbevelingen en eindproduct

10.1 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden er op basis van het verrichte onderzoek en op grond van de getrokken conclusies aanbevelingen gegeven, die de onderzoekers waardevol achten voor Lunamare. De aanbevelingen volgen uit de conclusie en zijn onderverdeeld in verschillende onderwerpen, die te herleiden zijn uit de ervaringen en belevingen van de respondenten. De ervaringen zijn onderverdeeld in aanbevelingen voor de optimalisering van de OpvoedParty en aanbevelingen voor het erkenningstraject.

Wanneer deze aanbevelingen worden geïntegreerd in het werken met de OpvoedParty, is het doel van het onderzoek behaald. Het doel van het onderzoek is de gebruikerservaringen in kaart brengen en de onderbouwing optimaliseren conform de criteria van het NJi.

10.2 Aanbevelingen optimalisering

10.2.1 Werving

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de werving van deelnemers door beroepsopvoeders een lastig punt blijft. Beroepsopvoeders geven aan moeite te hebben om deelnemers aan tafel te krijgen. Niet alleen in dit onderzoek komt dit naar voren, maar ook in eerder gedane onderzoeken naar de OpvoedParty wordt dit met grote regelmaat genoemd (Bovenkamp & Zwart, 2016; Broek & Kamp, 2015; Möhlmann, 2014). Het gevolg is dat een groot deel van de beroepsopvoeders nog geen OpvoedParty heeft kunnen geven. Geconcludeerd kan worden dat beroepsopvoeders behoefte hebben aan handvatten hoe zij de OpvoedParty meer onder de aandacht kunnen brengen. Over de werving doen de onderzoekers de volgende drie aanbevelingen:

Aanbeveling 1 VVV-workshop onder de aandacht brengen

Tijdens het formuleren van de aanbevelingen zijn de onderzoekers, middels een persoonlijk gesprek met de initiatiefneemster van de OpvoedParty (4 mei 2017), erachter gekomen dat Lunamare een workshop aanbiedt (VVV-workshop). Deze workshop is specifiek gericht is op de werving. Deze workshop staat niet benoemd op de website van de OpvoedParty en Lunamare. De onderzoekers en de beroepsopvoeders zijn niet op de hoogte van het bestaan van deze workshop, er is behoefte aan informatie over de werving. Om te voorkomen dat beroepsopvoeders vast blijven lopen in de werving, geven de onderzoekers als aanbeveling dat deze workshop gepromoot wordt. Middels deze workshop op de website en Facebook van de OpvoedParty te plaatsen, via de e-mail en tijdens de basistraining te bespreken, wordt de workshop meer onder de aandacht gebracht. Daarbij geven de onderzoekers de aanbeveling om de VVV-workshop ieder kwartaal aan te bieden, om zo alle beroepsopvoeders de mogelijkheid te bieden om deel te nemen. Hierdoor kan voorkomen worden dat beroepsopvoeder stagneert in de werving van deelnemers.

Aanbeveling 2 Promotie materiaal ontwikkelen

Het blijkt dat de OpvoedParty kan groeien in de **promotie richting de opvoeders**. De onderzoekers adviseren Lunamare om promotiemateriaal te ontwerpen voor de OpvoedParty, los van de bestaande uitnodigingen. Voorbeelden hiervan zijn: informatiebrieven met de beschrijving van de OpvoedParty, folders en/of posters om deelnemers te werven. De onderzoekers adviseren Lunamare advies te winnen bij iemand/een organisatie die kennis heeft van communicatie en marketing. Via deze weg kan de OpvoedParty, naast de verspreiding die uit dit onderzoek naar voren komt (via twitter en Facebook), op een meer professionele wijze verspreid worden. Ideeën hiervoor zijn: tijdschriften, folders in bibliotheken, mamacafés door het land, wijkcentra en websites over opvoedingsondersteuning.

Aanbeveling 3 Evaluatie werving

De onderzoekers adviseren Lunamare om een digitaal evaluatieformulier op te stellen via bijvoorbeeld intranet, waar alleen beroepsopvoeders zich op kunnen aanmelden. De onderzoekers adviseren dit te publiceren via intranet, zodat dit bereikbaar is voor beroepsopvoeders. Middels dit evaluatieformulier puur

voor de werving en gericht op beroepsopvoeders, kan Lunamare meer zicht krijgen op de succes- en faalfactoren binnen de wervingsstrategieën van beroepsopvoeders. Hierop kan geanticipeerd worden met de inbreng binnen de VVV- workshop die Lunamare biedt. De onderzoekers adviseren Lunamare om ieder kwartaal een evaluatieformulier beschikbaar te stellen op intranet, waarin gevraagd wordt aan beroepsopvoeders om het wervingsproces te evalueren. Het doel van deze evaluatie voor Lunamare is om zicht te krijgen waar de hinder ligt in het wervingsproces voor beroepsopvoeders ligt en hoe dit geoptimaliseerd kan worden.

Aanbeveling 4 Naam 'OpvoedParty' verduidelijken met ondertitel

De naam van de OpvoedParty blijkt geen duidelijkheid te geven over de inhoud van de OpvoedParty, waardoor uit de praktijk naar voren komt dat opvoeders twijfelen om deel te nemen aan een OpvoedParty. De onderzoekers doen daarom de aanbeveling, aan Lunamare, om een verduidelijkende ondertitel te creëren die in één zin weergeeft wat de OpvoedParty inhoud. De onderzoekers adviseren om deze verduidelijkende ondertitel te publiceren op het promotiemateriaal, de website en Facebook om de naam 'OpvoedParty' te ondersteunen. De onderzoekers adviseren Lunamare om hierover te brainstormen tijdens een persoonlijk gesprek met hen.

Aanbeveling 5 Structuur in de OpvoedParty verduidelijken

Om voor de beroepsopvoeders meer structuur te bieden in het vormgeven van de OpvoedParty's adviseren de onderzoekers dat Lunamare duidelijkere richtlijnen opstelt wat wel en niet kan tijdens een OpvoedParty. Voorbeelden hiervan zijn: het meenemen van kinderen, het gebruiken van OpvoedPartySpellen en de planning in het verloop van de bijeenkomst. Dit zijn elementen die beroepsopvoeders zelf blijken in te vullen op de manier die zij passend vinden, maar uit de praktijk blijkt dat dit niet door iedere deelnemende opvoeder wordt gewaardeerd. Ook voor de beroepsopvoeder blijft het hierdoor zoeken naar een passende structuur. De onderzoekers adviseren Lunamare hierin om duidelijke richtlijnen op te stellen in de basistraining, met bovenstaande voorbeelden en over wat als werkzaam en niet werkzaam wordt ervaren met betrekking tot de structuur.

10.3 Aanbevelingen Erkenningstraject

Aanbeveling 6 Eindproduct uitvoeren

De eerste en daarmee ook de meest essentiële aanbeveling met betrekking tot het erkenningstraject is het uitvoeren van het geschreven eindproduct. Om dit praktisch uitvoerbaar te maken, is het van belang dat hiervoor eerst een mondelinge overdracht tussen de onderzoekers en Lunamare plaatsvindt. Tijdens deze overdracht wordt het eindproduct stapsgewijs langs gelopen om dit zo compleet en volledig mogelijk over te dragen. Hierdoor is het voor Lunamare mogelijk, om waar nodig naar verduidelijking te vragen, zodat het eindproduct direct praktisch uitvoerbaar wordt voor Lunamare. Meer informatie over dit eindproduct is te lezen in bijlage 9.

Aanbeveling 7 Evaluatieformulier als meetinstrument

Uit de resultaten van dit onderzoek en eerdere onderzoeken naar de OpvoedParty, blijkt dat de effectiviteit van de OpvoedParty een lage potentie heeft. Er wordt onvoldoende gemeten of de (sub)doelen en de beoogde doelgroep behaald worden. Om de (sub)doelen te kunnen evalueren is het van belang dat hiervoor goede meetinstrumenten worden gebruikt, die gericht zijn op ieder specifiek (sub)doel en die verduidelijkende vragen bevatten om beter te kunnen meten. De onderzoekers adviseren Lunamare voor de OpvoedParty, een evaluatieformulier te ontwerpen met daarin vragen die specifiek gericht zijn op de verkregen inzichten en de bruikbaarheid van de informatie voor deelnemers. Het evaluatieformulier mag volgens de literatuur bestaan uit maximaal twee A4-tjes (Bakker et al., 2014). Belangrijke vragen die gesteld kunnen worden: De opzet van de OpvoedParty vind ik...? Gemist heb ik tot nu toe...? Wat ik nu anders doe door de verkregen informatie...? Als iemand mij naar de OpvoedParty vraagt, dan antwoord ik...? Uit deze OpvoedParty neem ik mee...? De verkregen inzichten zijn...? Deze vragen zijn voornamelijk gericht op de

(sub)doelen zodat deze uiteindelijk door Lunamare gemeten kunnen worden. Dit evaluatieformulier dient na iedere OpvoedParty ingevuld te worden door de deelnemers.

10.4 Productverantwoording

In deze paragraaf komt de verantwoording van het eindproduct aan bod. Dit product volgt uit de resultaten van dit onderzoek. Vanuit de Lunamare is de vraag naar voren gekomen in hoeverre de OpvoedParty voldoet aan de criteria van het NJi. Daarnaast wil Lunamare weten waar nog aanvullingen nodig zijn om op het niveau 'goed onderbouwd' te komen. Op basis van deze vraag is de doelstelling ontstaan om Lunamare een overzicht te bieden in hoeverre zij aan de criteria voldoet, dit is beantwoord met een Checklist. De onderzoekers zijn nog een stapje verder gegaan door niet alleen een overzicht te bieden, maar ook een beschrijving in de vorm van een Plan van Aanpak te maken, die Lunamare een overzicht biedt hoe hieraan te werken.

10.4.1 Checklist

Uit dit onderzoek is er een 'Checklist' opgesteld voor Lunamare. Vanuit de literatuur en de interviews is er een overzicht gekomen van de criteria van het NJi. Op basis van deze informatie is er een Checklist opgesteld, met daarin alle inclusiecriteria en de eisen vanuit het werkblad. Met als doel voor Lunamare een overzichtelijk beeld te creëren van alle gestelde criteria van het NJi en waar de OpvoedParty wel en niet aan voldoet. Vervolgens is deze Checklist geplaatst naast het Handboek OpvoedParty en dit onderzoek, en is per eis langs gegaan of de OpvoedParty hieraan voldoet. Op de elementen waar de OpvoedParty niet aan voldoet, hebben de onderzoekers een toelichting gegeven. In deze toelichting is samenvattend weergegeven wat er aangevuld of verbeterd dient te worden. Dit alles heeft erin geresulteerd dat de Checklist voor Lunamare overzichtelijk weergeeft aan welke criteria en eisen de OpvoedParty voldoet. Lunamare kan deze checklist gebruiken in de toe werking naar de aanmelding bij het NJi en tijdens het beschrijven van het werkblad.

10.4.2 Plan van Aanpak

Uit de checklist is geconcludeerd dat de inclusiecriteria 'handboek' en 'praktijkonderzoek' nog niet voldoen conform de eisen van het NJi. Vanuit de Checklist is er op basis van deze twee inclusiecriteria een Plan van Aanpak ontworpen. Ten eerste is het Handboek OpvoedParty naast het document 'Hoe schrijf ik een handboek' gelegd en vervolgens is stapsgewijs afgevinkt en geëxpliciteerd waar het Handboek OpvoedParty aan voldoet en waar nog aanvullingen gewenst zijn. Ten tweede is uiteengezet hoe het praktijkonderzoek vorm gegeven kan worden. Het doel van dit Plan van Aanpak is dat Lunamare door een stapsgewijze beschrijving handvatten krijgt om te werken aan de inclusiecriteria. Dit vergroot de kans op aanmelding bij de databank van het NJi.

Een belangrijk aandachtspunt bij het inzien van de Checklist en het Plan van Aanpak, is het van belang dat u als lezer zich bewust blijft is dat de uiteindelijke beoordeling van het NJi telt en de onderzoekers slechts een indicatie (kunnen) geven. De extra toegevoegde waarde die het eindproduct heeft, is dat het inspireert en aanzet om de onderbouwing van de interventie te optimaliseren. Door het verwerken van de aanvullingen die worden gegeven in het eindproduct, wordt het fundament gevormd voor het werkblad. Dit is winstgevend qua tijd en arbeidsintensiviteit voor Lunamare, omdat er dan al een groot aantal elementen beschreven zijn voor het werkblad.

Op basis van deze Checklist en het Plan van Aanpak kan Lunamare zelf een inschatting maken hoeveel tijd, expertise en werk het erkenningstraject gaat kosten en wat zij daarvoor nodig heeft.

Om het eindproduct praktisch en uitvoerbaar te maken wordt het eindproduct vormgegeven in een tastbaar boekje. Deze wordt overhandigt aan Lunamare, zodat zij de eerste stappen kan maken op weg naar een bewezen interventie.

Hoofdstuk 11. Discussie en evaluatie

11.1 Beperkingen onderzoek

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode januari tot en met mei 2017, een relatief korte tijd voor het uitvoeren van kwalitatief onderzoek. Dit heeft geresulteerd dat de onderzoekers **het onderzoek** hebben moeten afbakenen door de keuze te maken om alleen de belangrijkste onderwerpen bij de gebruikerservaringen en de optimalisering van de onderbouwing van de OpvoedParty te behandelen. De benoemde **relatief** korte periode voor dit onderzoek heeft er bijvoorbeeld voor gezorgd dat er geen ruimte is geweest om te onderzoeken hoe andere databanken omgaan met het meten van effectiviteit in Nederland en in het buitenland. Een beperking in dit onderzoek was dat de hoofdvraag 'Hoe wordt het werken met de OpvoedParty ervaren door deelnemers en beroepsopvoeders en wat heeft de OpvoedParty nodig om aan de criteria van het NJi te voldoen' uit twee vragen bestaat. Deze vragen komen erg overeen met de **deelvragen** twee en vijf, waardoor er risico op herhaling en daardoor beperking in het onderzoek was.

11.2 Beperkingen onderzoeksmethode

11.2.1 Literatuurstudie en deskresearch

Een beperking in het doen van literatuurstudie was, dat er buiten het NJi weinig andere bronnen beschikbaar zijn. Ondanks dat de onderzoekers gebruik hebben gemaakt van diverse trefwoorden en verschillende databanken, kwamen zij gedurende dit onderzoek herhaaldelijk uit op bronnen die geschreven zijn door medewerkers van het NJi. Geconcludeerd kan worden dat het erkenningstraject een specifiek onderwerp is binnen het NJi, waardoor er summiere externe bronnen te vinden zijn. Voor de literatuurstudie hield dit in dat de onderzoekers met grote regelmaat alleen interne bronnen konden raadplegen die geschreven zijn door medewerkers van het NJi. Hierdoor is de vraag hoe objectief deze bronnen zijn. Daarnaast was het lastig om de objectieve meningen van anderen te vinden. Dit maakte dat de informatie van de ervaringsdeskundigen, die hun interventie hadden laten toetsen aan de criteria van het NJi en zodoende het erkenningstraject hebben doorlopen, extra van waarde is.

Tijdens het doen van deskresearch was het voor de onderzoekers bevorderlijk dat er al meerdere onderzoeken waren gedaan naar de OpvoedParty. Voor vragen over de methodiekbeschrijving van de OpvoedParty of eerder gedaan onderzoek hebben de onderzoekers de initiatiefneemster van de OpvoedParty geraadpleegd als sleutelinformant. Dit maakte dat de onderzoekers tijd konden besparen op het doen van literatuuronderzoek en verder deskresearch naar de methodiekbeschrijving van de OpvoedParty. Deze tijd werd echter wel ingenomen, doordat tijdens het schrijven van dit onderzoeksrapport er ontwikkelingen plaats hebben gevonden die van invloed waren op de tekst. Dit zorgde voor de beperking dat er op verscheidene plaatsen in de tekst elementen herschreven dienden te worden.

11.2.2 Praktijkonderzoek

De onderzoekers hebben op verschillende manieren met in totaal veertig opvoeders en beroepsopvoeders contact gezocht. Een voorwaarde voor het afnemen van een interview met de beroepsopvoeders was dat zij minimaal één OpvoedParty hebben gegeven voor de betrouwbaarheid van dit onderzoek. Uit het contact met de beroepsopvoeders bleek dat er maar enkele een OpvoedParty hadden gegeven. Dat beperkte ons in de zoektocht naar respondenten waardoor er selectief gezocht moest worden. Dit wilden we voorkomen, maar was uiteindelijk toch noodzakelijk **om** dit onderzoek **toch te kunnen doen**.

Tijdens het afnemen van de interviews merkten de onderzoekers dat zij als onderzoekers moesten groeien in het afnemen van de interviews en het doorvragen. Deze manier van interviewen vraagt veel van de interviewer, dat is een nadeel.

Deze manier van werken had ook voordelen. Eén daarvan was dat, doordat we direct zijn begonnen met het analyseren van de verzamelde data, nog gericht konden bijsturen in de interviews. Dat maakte dat de

kwaliteit en de professionaliteit van de interviews optimaliseerde. Voorafgaand aan het afnemen van de interviews hebben de onderzoekers de interviews geoefend op mensen uit hun netwerk om zo de kwaliteit van de interviews te optimaliseren en het afnemen van interviews te ervaren. Tijdens het uitwerken van de verzamelde data merkten we dat er op sommige onderwerpen, met name in de eerste interviews, nog **iets** dieper doorgevraagd had kunnen worden.

De beperkte respons en woon-werklocatie van de respondenten heeft er voor gezorgd dat er enkele interviews telefonisch of per e-mail zijn afgenomen. Dit was een beperking voor het onderzoek omdat de telefonische interviews meestal een beperkte duur van ongeveer 20-25 minuten hadden. Daarnaast kost het bellen geld en willen de respondenten vaak niet langer bellen dan de genoemde tijd. Dit maakte dat de interviews gehaaster verliepen en (nog) meer **beperkt** dienden te worden. Hierdoor kon er niet altijd even diep doorgevraagd worden op iedere beleving of ervaring van de respondenten. Het risico ontstond dat er aspecten onderbelicht zijn gebleven die belangrijk waren voor de beantwoording van de onderzoeksvraag. Een beperking van het afnemen van een interview via de e-mail is dat er een beperkt aantal vragen mogelijk zijn. Dit omdat de respondent anders **mogelijk** verveeld raakt en de vragen vervolgens niet (serieus) invult. De kans op doorvragen wordt hierdoor belemmerd.

11.3 Maatschappelijke betekenis

11.3.1 Bijdrage aan maatschappelijk probleem en relevantie voor de doelgroep

Eerder gedane onderzoeken gaven als aanbeveling om te werken aan de kwaliteitsverbetering en optimalisering van de OpvoedParty. Met betrekking tot de eerder gedane onderzoeken levert dit onderzoek als eerste een inzicht in de criteria van het NJi en het erkenningstraject. Dit onderzoek heeft inzichtelijk gemaakt dat er diverse randvoorwaarden zijn waaraan voldaan moet worden wil een interventie zich kunnen toetsen aan de criteria van de criteria van het NJi. Daarnaast zijn er een aantal bevorderende en belemmerende factoren benoemd waar een indiener en praktijkorganisatie rekening mee dient te houden. Daarmee is dit onderzoek relevant voor de doelgroep. Dit onderzoek heeft de informatie die beschikbaar is gebundeld en beschreven vanuit het perspectief van de respondenten. De behandelde bevorderende en belemmerende factoren en de randvoorwaarden waar men rekening mee dient te houden zijn niet alleen specifiek voor Lunamare, maar zijn eveneens geschikt te gebruiken voor andere indieners en praktijkorganisaties. Voor hen levert dit onderzoek nieuwe informatie en inzichten op die **behulpzaam** zijn bij de vormgeving van het erkenningstraject en de toetsing op de criteria van het NJi. Dit onderzoek bevat, in tegenstelling tot eerder gedane onderzoeken, een praktisch en stapsgewijs uitvoerbaar plan voor Lunamare om de weg naar erkenning realiseerbaar te maken.

11.4 Evaluatie

Deze paragraaf bevat allereerst een productevaluatie welke is gemaakt middels een SWOT-analyse van de werkwijze. Hierin zijn tevens de onderzoeksdoelen geëvalueerd. Vervolgens is in de procesevaluatie terug gekeken op de uitvoering van het onderzoek en de rol van de onderzoekers in het proces.

11.4.1 Productevaluatie

SWOT – analyse

<p>Strengths/ sterktes</p> <p>S1: Twee soorten onderzoeksmethoden gebruikt S2: Betrouwbare en relevante bronnen zijn gebruikt S3: Kritische, analytische blik en een grote motivatie van de onderzoekers S4: Strakke planning die gevolgd is S5: De onderzoekers durven hun mening te geven en zijn mondig S6: Het is een actueel en relevant onderwerp S7: Eindproduct</p>	<p>Weakness/ zwakte</p> <p>W1: Onderzoekers moesten groeien in het afnemen van interviews W2: De werving respondenten verliep moeizaam W3: Minder diversiteit respondenten W4: Reisafstand W5: Interview via e-mail</p>
<p>Opportunity's/ kansen</p> <p>O1: Flexibiliteit en inzet respondenten O2: Respondenten waren enthousiast en meedenkend O3: Visie en bereikbaarheid opdrachtgever O4: Breed literatuuronderzoek toegankelijk voor grote groep lezers O5: Dit onderzoek geeft inzicht</p>	<p>Threats/ bedreigingen</p> <p>T1: Analyse kan gekleurd zijn T2: Reisafstand respondenten</p>

Er zijn door de onderzoekers verschillende databronnen en onderzoeksmethoden toegepast. Deze zijn met elkaar vergeleken en kwamen op enkele elementen met elkaar overeen wat de geldigheid van onderhavig onderzoeksrapport vergroot. In deelvraag één en twee zijn de literatuur en de interviews met elkaar vergeleken en is er een actueel overzicht van de gebruikerservaringen ontstaan. Hiermee is doelstelling één volbracht: 'Aan het eind van het onderzoek heeft de opdrachtgever een actueel overzicht van de gebruikerservaringen van deelnemers en beroepsopvoeders over de OpvoedParty, zodat de kwaliteit van hulpverlening aan opvoeders verbeterd kan worden.' In deelvraag drie en vier zijn wederom de literatuur en de interviews met de ervaringsdeskundigen en de medewerkers van het NJi vergeleken en samengevoegd. Door het analyseren van deze deelvragen is doelstelling twee volbracht: 'Aan het van einde het onderzoek heeft de opdrachtgever een overzicht van de bevorderende en belemmerende factoren van het erkenningstraject bij het NJi. Wat voor de opdrachtgever helpend en ondersteunend kan zijn bij het erkenningstraject en toetsing van de OpvoedParty'. Middels dit overzicht heeft Lunamare een helder beeld gekregen waar zij op dient te letten wanneer zij de OpvoedParty wil laten toetsen op de criteria van het NJi.

Door het vormgeven van deelvraag vijf 'In hoeverre voldoet de OpvoedParty aan de criteria van het NJi en waar zijn nog aanvullingen nodig' heeft dit nieuwe informatie en inzichten opgeleverd voor Lunamare wat de kans biedt om de weg naar erkenning voort te zetten. De onderzoekers bieden naast dit onderzoeksrapport Lunamare de kans om middels het eindproduct een begin te maken aan het erkenningstraject. Het eindproduct geeft een helder overzicht aan welke criteria reeds voldoet en waar het nog niet aan voldoet. Hiermee is voldaan aan doelstelling drie en vier. Doelstelling drie luidt: 'Aan het einde van het onderzoek heeft de opdrachtgever een overzicht aan welke criteria van het NJi de OpvoedParty al voldoet en waar nog aanvullingen nodig zijn'. Doelstelling vier luidt: 'Aan het einde van het onderzoek heeft de opdrachtgever de mogelijkheid om met het onderzoeksrapport en product het erkenningsverslag vorm te geven. Met het vormgeven en publiceren van het erkenningsverslag, verbetert de kwaliteit van de OpvoedParty. Daarnaast krijgt deze meer bekendheid bij andere organisaties en draagt **zodoende** bij aan de kennis en verbetering van de opvoedingsondersteuning in de jeugdsector'.

Doordat er in dit onderzoek een breed literatuuronderzoek is gedaan rondom het werken met effectieve Jeugdinterventies en het NJi is dit voor een grote groep lezers toegankelijk. Hierdoor biedt dit onderzoeksrapport niet alleen de kans voor Lunamare rekening te houden die gesteld vanuit het NJi met betrekking tot de criteria, maar ook voor toekomstige indieners en praktijkorganisaties.

11.4.2 Procesevaluatie

In deze procesevaluatie is teruggeblikt op de uitvoering van het onderzoek en de rol van de onderzoekers hierin. Er is geëvalueerd op de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek. Vol enthousiasme begonnen de onderzoekers in januari aan dit onderzoek. Er was ruimte om het onderzoek naar eigen inzicht vorm te geven, omdat er vertrouwen was vanuit alle partijen.

Start van het onderzoek

De onderzoekers hebben verschillende fasen doorlopen in dit onderzoek. Bij de start van het onderzoek was het plan om de OpvoedParty uiteindelijk aan te melden bij het NJi en het erkenningstraject in te kunnen gaan. Het idee was dat wij als onderzoekers een begin zouden maken met de beschrijving van de interventie volgens de criteria van het NJi. Echter is na het schrijven van het plan van aanpak gebleken dat dit te veelomvattend en niet realistisch was in het tijdsbestek van dit onderzoek. Om een haalbaar product te kunnen realiseren is er gekozen voor **te focussen** op het optimaliseren van de onderbouwing van de OpvoedParty en het onderzoeken van de gebruikerservaringen.

Planning

Een heldere en strakke planning heeft ons tijdens dit onderzoeksproces geholpen. In de planning is beschreven welke taken er per week uitgevoerd moesten worden. Wij hebben ons strak aan de planning gehouden. De planning gaf handvatten aan het onderzoek waardoor er planmatig te werk is gegaan. De taken waren hierbij zo verdeeld dat één van de onderzoekers begon aan een (deel)paragraaf, waarna de ander hier feedback op gaf en waar nodig de (deel)paragraaf verder uitwerkte. Hierdoor hebben beide onderzoekers op alle elementen van dit onderzoek invloed gehad, dit maakt het onderzoek **dan ook** betrouwbaar.

Begeleiding Lunamare

De onderzoekers hebben waardering voor de begeleiding vanuit Lunamare. Katrien Laane was flexibel en geïnteresseerd in de afstudeeropdracht. Zij heeft veel informatie gegeven over de visie van de OpvoedParty en de inhoud van de methodiek. De onderzoekers hebben in dit onderzoek veel vrijheid gekregen en waren niet verbonden aan een instelling. Hierdoor werd het contacteren van deelnemers en beroepsopvoeders wel bemoeilijkt. Voorafgaand aan het onderzoek hebben de onderzoekers samen met de opdrachtgever ideeën over de uitkomst van het onderzoek besproken en opgeschreven. Wat bevorderend was tijdens dit onderzoek is dat er goed contact is geweest met onze opdrachtgever. Wij konden altijd contact met haar opnemen voor vragen of wanneer we tegen knelpunten aan liepen. Dit heeft de kwaliteit van het onderzoek in die zin **bevorderd**. Zij kon ons meehelpen met het vinden van respondenten en het stellen van verdiepende vragen over het onderzoek. Dat heeft ons geholpen om kritisch te kijken naar ons onderzoek.

Analyseren van data

Zoals beschreven staat in de onderzoeksmethode zijn de interviews uitgetypt, gefragmenteerd, gelabeld en ge-kernlabeld. Tijdens het verwerken van de gegevens ontdekten we dat enkele fragmenten relevant waren voor meerdere deelvragen dan verwacht werd op voorhand. Dit **kwam** door de verandering in de deelvragen. In dit onderzoek is gestreefd om de betrouwbaarheid en de validiteit zo goed mogelijk te borgen. Dit maakt dat is gehandeld zoals in het hoofdstuk 'betrouwbaarheid en validiteit' beschreven staat.

Het product

Er is een praktisch eindproduct samengesteld voor Lunamare. Er is getracht Lunamare, indieners en praktijkorganisaties meer inzicht te geven in randvoorwaarden voor het indienen van een interventie.

11.5 Suggesties voor vervolgonderzoek

Uit de evaluatie van het onderzoeksproces, de resultaten uit dit onderzoek en de bevindingen die tijdens het onderzoek zijn gedaan komen twee suggesties naar voren betreft vervolgonderzoek. De suggesties luiden als volgt:

11.5.1 Suggestie 1: Vervolgonderzoek naar theoretische onderbouwing

Een eerste suggestie is dat vervolgonderzoek nodig is naar de theoretische onderbouwing van de OpvoedParty. Er is wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk, omdat de OpvoedParty nog niet voldoende onderbouwd is vanuit de theorie. Vanuit de literatuur blijkt dat het belangrijk is om onderzoek te doen naar de effectiviteit van interventies. Het doen van theoretisch **wetenschappelijk** onderzoek naar de OpvoedParty toont mogelijk het belang van opvoedingsondersteuning aan. Wanneer de kwaliteit middels een theoretisch kader is aangetoond, verhoogt dit de kans op erkenning en financiering van gemeenten. Dit is essentieel voor de onderbouwing van de interventie (Berkers, 2000).

11.5.2 Suggestie 2: Vervolgonderzoek werving beroepsopvoeders

Vanuit diverse onderzoeken naar de OpvoedParty blijkt dat de werving van opvoeders een lastig punt blijft. Wij bevelen aan om onderzoek te doen naar de behoefte van opvoeders aan een OpvoedParty. Daarnaast bevelen wij aan om in kaart te brengen waar beroepsopvoeders tegenaan lopen en hoe de werving van opvoeders gemakkelijker en eenvoudiger kan. Dit is belangrijk om de kwaliteit van de OpvoedParty in stand te houden en te verbeteren.

Hoofdstuk 12. Bibliografie

- Annie, (2017). *Wat zijn interventies?* Geraadpleegd van <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/pedagogiek/11708-wat-zijn-interventies.html>
- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Goede, M. de, Peters, V., Velden, T. van der (2013). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek*. Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Bakker, I., Blokland, G., Wijnen, H. (2014). *Samen delen, methodieboek voor opvoedingsondersteuning in groepen*. Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Bakker, K., Brinckman, L., Groeneveld, J., Prakken, J. (2016, oktober). Kritiek op databank doet geen recht aan de praktijk. *NJi?*, 3, 34-36.
- Berkers, W. (2000). *Sociaal Agogisch Basisboek. Praktijkgericht onderzoek en methodiekontwikkeling.*: Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Booijink, M., Kuiper, C., Lammersen, G. (2012). *Hoe schrijf ik een handboek. Een schrijfwijzer om succesvolle interventies schriftelijk overdraagbaar te maken*. Geraadpleegd op http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Hoe_schrijf_ik_een_handboek_downloadversie.pdf
- Bool, M., Mateman, H., Bijk, H., Meij, M. van der (2015). *Twee meter geluk. Over effectiviteit en kwaliteit binnen sociaal werk*. Geraadpleegd van https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Twee-meter-geluk%20%5BMOV-7746268-1.0%5D.pdf
- Bovenkamp, C. van de., Zwart, N. (2016). *"Samen staan we sterk!" Onderzoek vanuit Lunamare naar de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWat-Spel*. Ede: Christelijke Hogeschool Ede.
- Broek, A. van den., Kamp, T. van de (2015). *"De OpvoedParty in haar kracht" Onderzoek naar de laagdrempeligheid, eigen kracht en thema's van de OpvoedParty*. Ede: Christelijke Hogeschool Ede.
- Burggraaff, M. (2013). *Opvoedingsondersteuning als bijzondere vorm van preventie. Opvoedingsondersteuning en pedagogische preventie*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Creatief Denken (2017). *SWOT-analyse uitleg*. Geraadpleegd van <http://www.creatiefdenken.com/swot-analyse-uitleg.php>.
- Caluwé, L. de, Stoppelenburg, A. (z.j.). *Omgaan met externe adviseurs*. Geraadpleegd op <http://www.decaluwe.nl/articles/OmgaanMetExterneAdviseurs.pdf>
- Cruq-Lokhorst, J., Holm-Deuzeman, H. (2014). *Elk kid is anders. Een visie op pedagogische hulp*. Amsterdam: Uitgeverij Boom.
- Dale, D. van, Doorduyn, T., Lanting, L., Viet, L., Walle, R. van de. (2014). *Kwaliteit en meer. Over het gebruik van erkende interventies*. Geraadpleegd van <https://www.loketgezondleven.nl/site>
- Distelbrink, M., Gruijter, M. de, Oudenampsen, D. (2008). *Effecten van lotgenotencontact. Onderzoek bij de Vereniging Spierziekten Nederland*. Geraadpleegd van http://www.verwey-jonker.nl/doc/participatie/D3644_Effecten%20lotgenotencontact.pdf
- Engels, J., Lelie, J. van der (2010). *Eigen kracht, een gezamenlijk proces. De bijdrage van empowerment in de zorgverlening*. Geraadpleegd van

- <http://www.zorgvoorbeter.nl/docs/PVZ/vindplaats/Zelfredzaamheid/Eigenkrachteengezamenlijk%20proces.TVZfeb10.pdf>
- E-quality (2009). *Factshet Behoeftte aan opvoedingsondersteuning*. Geraadpleegd op <http://www.atria-kennisinstituut.nl/ezines/email/EqualityFactsheet/2009/Augustus.pdf>
- Gerris, R.M.J., Veerman, J.W., Tellings, A. (2010). *Jeugd- en gezinsbeleid van pedagogisch perspectief. Deel 1 theorie en achtergronden*. Nederland, Apeldoorn: Maklu Uitgever
- Haes, W. de, Saan, H. (2005). *Gezond effect bevorderen. Het organiseren van effectieve gezondheidsbevordering*. Woerden: Uitgeverij N.I.G.Z.
- Ince, D. (2013). *Wat werkt in opvoedingsondersteuning?* Geraadpleegd op [http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/\(311053\)-nji-dossierDownloads-Wat-werkt-Opvoedondersteuning-def1.pdf](http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/(311053)-nji-dossierDownloads-Wat-werkt-Opvoedondersteuning-def1.pdf)
- Interprovinciaal overleg/ IPO (2006). *Prestatie-indicatoren jeugdzorg. Naar een gezamenlijke visie en implementatie*. Den Haag: IPO
- Jeugdmonitor (z.j.). *Een op tien jongeren krijgt jeugdhulp*. Geraadpleegd op <http://jeugdmonitor.cbs.nl/nl-nl/indicatoren/publicaties/2016/een-op-tien-jongeren-krijgt-jeugdhulp/>
- Laane, C.M. (2015, 4 september). *Online Introductie*. Geraadpleegd op <http://opvoedparty.nl/online-introductie-trainersbijeenkomst/> [interne bron]
- Laane, C.M. (2015). *Handboek voor beroepsopvoeders. Alles wat u altijd al wilde weten over de OpvoedParty*. Lichtenvoorde: Grafistar.
- Laane, C.M. (2017, 13 februari). Persoonlijke communicatie.
- Lange, M.J. de, Chênevert, C. (2009). *Borgen van interventies: onderhouden en moitoren van de uitvoering*. Nederlands Jeugdinstituut: Utrecht.
- Le, L. (2011). *Het OpvoedPartySpel. Voor een goed gesprek over opvoeden vanuit de eigenwijsheid van ouders. Ervaringen van beroepsopvoeders met het OpvoedPartySpel*. Amsterdam: Educatieve Hogeschool van Amsterdam.
- Lizet (2013). *Transitie, Kanteling, WMO en ANBZ*. Geraadpleegd op <http://departicipatieformule.nl/participatiekennis/transitie-kanteling-wmo-en-awbz/>
- Möhlmann, J. (2014). *De kracht van de OpvoedParty. Een onderzoek naar de opbrengsten van de OpvoedParty voor ouders*. Utrecht: Hogeschool Utrecht.
- Nieuwboer, C. (2015). *In contact met ouders, empowermentgericht adviseren bij opvoedvragen*. Groningen/ Houten: Noordhoff Uitgevers
- NJi (2011). *Effectiviteit van jeugdinterventies*. In Westmedia (Producent) [Videobestand]. Geraadpleegd op <https://vimeo.com/22255237>
- NJi (2013a.). *datbank Effectieve Interventies*. In Westmedia (Producent) [Videobestand]. Geraadpleegd op <https://vimeo.com/64372485>
- NJi (2013b.). *begeleiding Effectieve interventies*. In Westmedia (Producent) [Videobestand]. Geraadpleegd op 17 maart 2017, van <https://vimeo.com/64372484>
- NJi (2015). *Handleiding, werkblad beschrijving interventie*. Geraadpleegd van <http://www.nji.nl/nl/Download->

NJi/Handleiding-werkblad-beschrijving-interventie-mei-2015.pdf

- NJi (2016). *Criteria Praktijkonderzoek erkenningstraject NJi*. Geraadpleegd op <file:///C:/Users/Kirstendorothe/Desktop/Jaar%204%20vakken/Afstuderen/Deelvraag%205/Criteria%20Praktijkonderzoek%20erkenningstraject%20NJi.pdf>
- NJi (2017a.). *De effectladder* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/De-effectladder>
- NJi (2017b.) *Erkenningscommissie* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkenningscommissie-Interventies>
- NJi (2017c.). *Erkenningsprocedure* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Databank/Erkenningsprocedure-databank-effectieve-jeugdinterventies>
- NJi (2017d.). *Effectiviteit van jeugdinterventies* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/Effectiviteit-van-jeugdinterventies>
- NJi (2017e.) *Doel: uitgangspunten en wegen bieden voor effectiever werken*. <http://www.nji.nl/Doel-uitgangspunten-en-wegen-bieden-voor-effectiever-werken>
- NJi (2017f.). *Niet-erkend* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Niet-erkend>
- NJi (2017g.). *Ontstaansgeschiedenis* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies-Over-de-databank.html>
- NJi (2017h.). *Over het Nederlands Jeugdinstituut* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Over-het-Nederlands-Jeugdinstituut>
- NJi (2017i.). *Opvoedingsondersteuning. Definitie*. Geraadpleegd van <http://www.nji.nl/Opvoeden-Achtergronden-Definitie>
- NJi (2017j.). *Opvoedingsproblemen, cijfers over Jeugd en Opvoeding*. Geraadpleegd van <http://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Cijfers-per-onderwerp/Opvoedingsproblemen>
- NJi (2017k.). *Over het Nederlands Jeugdinstituut* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Over-het-Nederlands-Jeugdinstituut>
- NJi, (2017l.). *Samen met de sector*. Geraadpleegd van <http://www.nji.nl/nl/Over-het-Nederlands-Jeugdinstituut/Wat-we-doen>
- NJi (2017m.). *Tom van Yperen, Prof. dr* [databank]. Geraadpleegd op [http://www.nji.nl/nl/Over-het-Nederlands-Jeugdinstituut/Het-Nederlands-Jeugdinstituut-Medewerkers/Yperen,-Tom-van\).](http://www.nji.nl/nl/Over-het-Nederlands-Jeugdinstituut/Het-Nederlands-Jeugdinstituut-Medewerkers/Yperen,-Tom-van))
- NJi (2017n.). *Uitgangspunten*. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/Uitgangspunten>
- NJi (2017o.). *Verwijderd uit de databank* [databank]. Geraadpleegd op 21 maart 2017, van <http://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Verwijderd-uit-de-databank>
- NJi (2017p.). *Wat we doen* [databank]. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Over-het-Nederlands-Jeugdinstituut/Wat-we-doen>
- NJi medewerker, R. (2017, 20 maart). Persoonlijke communicatie.

- NJi, RIVM, NCJ, Vilans, Trimbos, NISB, Movisie (2015). *Erkenning van interventies. Criteria voor gezamenlijk kwaliteitsbeoordeling 2015-2018*. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Erkenning-van-interventies-Criteria-voor-gezamenlijke-kwaliteitsbeoordeling-2015-2018.pdf>
- PIP (2016). *Oudergericht pedagogisch adviseren (OPAd)*. Geraadpleegd op [http://www.pedagogiek.nu/oudergericht-pedagogisch-adviseren-opad/1026645.Prevention and Early Intervention \(2005\)](http://www.pedagogiek.nu/oudergericht-pedagogisch-adviseren-opad/1026645.Prevention%20and%20Early%20Intervention%20(2005))
- Prinsen, B., L'Hoir, M.P., de Ruiter, M., Oudhof, M., Kamphuis, M., de Wolff, M., Alpay, L. (2012) (*Concept Richtlijn opvoedingsondersteuning (samenvatting)*) Geraadpleegd op http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Samenvatting_richtlijn_opvoedingsondersteuning_CJG-JGZ.pdf
- Reynolds, A.J. (2004). *Research on early childhood interventions in the confirmatory mode. Children and Youth Services Review*, 26, 15-28.
- Rijksoverheid (2015). *Zorg en ondersteuning thuis. Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)*. Geraadpleegd op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zorg-en-ondersteuning-thuis/inhoud/wmo-2015>
- Sneller, W. (2016). *Plan van aanpak. JOGG- Wageningen*. Geraadpleegd op www.wageningen.nl/...18.../Plan_van_aanpak_JOGG_Wageningen_definitief.org
- Thesaurus Zorg en Welzijn, (z.d.). Geraadpleegd op <http://www.thesauruszorgenwelzijn.nl/index.htm>
- Trouw (2016, 17 juni). Acht op tien studies naar jeugdtherapieën partijdig. Opgevraagd van <https://www.trouw.nl/home/acht-op-tien-studies-naar-jeugdtherapieen-partijdig~a8acdbc4/>
- Veerman, J.W. (2012). *Sociale vraagstukken. Zeven agendapunten voor een effectieve jeugdzorg in tijden van transitie*. Geraadpleegd op <http://www.socialevraagstukken.nl/zeven-agendapunten-voor-een-effectievere-jeugdzorg-in-tijden-van-transitie/>.
- Vermeulen, M. (2016, 17 juni). Acht op tien studies naar effect jeugdtherapieën partijdig. Geraadpleegd op <http://www.volkskrant.nl/binnenland/acht-op-tien-studies-naar-effect-jeugdtherapieen-partijdig~a4321946/>
- Voormolen, S. (2017, 8 februari). Antirooktrainer meet zijn eigen nut. Opgevraagd van <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/02/08/antirooktrainer-meet-zijn-eigen-nut-6606813-a1545127>
- Watson, J., White, A., Taplin, S. & Huntsman, L. (2005). *Prevention and Early intervention. Literature Review. NSW Department of Community Services*.
- Winter, L. de, Verhagen, A., Goossens, F. (red.). (2016, juni). Dubbelrollen in effectonderzoek. *De Psycholoog*, 40-53. Opgevraagd van <https://assets.trimbos.nl/docs/cc618583-dde4-4b45-b31d-0a8766447912.pdf>
- Witvliet, M., Timmermans, M. (2015). *Effect meten bij kleine aantallen*. Geraadpleegd op http://tijdschriften.boombestuurkunde.nl/tijdschrift/bs0/2015/12/BO_2213-3550_2015_000_021_001/fullscreen
- Yperen, T. (2007). *Integraal erkend, naar een afstemming erkende jeugdinterventies*. Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Integraalerkend.pdf>
- Yperen, van T. (2010). *55 vragen over effectiviteit, antwoorden voor de jeugdzorg*. Geraadpleegd op [http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/\(301939\)-55-Vragen-over-effectiviteit.pdf](http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/(301939)-55-Vragen-over-effectiviteit.pdf)

Yperen, van T., Veerman, J.W. (2008) *Zicht op effectiviteit, handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg*. Delft: Uitgeverij Eburon

Zeijl, E., Crone, M., Wiefferink, K., Keuzenkamp, S., Reijneveld, M. (2005). *Kinderen in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Hoofdstuk 13. Bijlagen

Bijlage 1 Procesevaluatie	70
Bijlage 2 Profielschets beroepsopvoeder	74
Bijlage 3 Model effectladder.....	75
Bijlage 4 Praktijkonderzoek	76
Bijlage 5 Werkblad beschrijving interventies	77
Bijlage 6 Tabel bevorderende en belemmerende factoren erkenningstraject	85
Bijlage 7 Topic- en half gestructureerd interview.....	87
Bijlage 8 Kernlabels.....	90
Bijlage 9 Eindproduct Checklist & Plan van Aanpak	112

Bijlage 1 Procevaluatie

**Effectieve sociale
interventies**

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Procevaluatie bij de beoordeling van interventies

Informatieblad, juli 2014

De weg naar een effectieve interventie, die werkt voor de doelgroep, wordt afgelegd met vallen en opstaan. Onderzoek versnelt het proces van vallen en opstaan. Met onderzoek kunnen positieve en negatieve onderdelen van een interventie worden opgespoord en verbeterd. In dit informatieblad gaan we in op een specifieke vorm van onderzoek: de procevaluatie.

Ervaringskennis als uitgangspunt voor onderzoek

Onderzoek is geen speeltje van onderzoekers. Zeker niet wanneer het gaat om de evaluatie van interventies. Wie nauw betrokken is bij een interventie heeft veel ervaringskennis. Vaak vermoeden direct betrokkenen – interventie-ontwikkelaars, uitvoerders en deelnemers – wel waar de interventie verbeterd kan worden. Het is dan zaak om die ervaringskennis goed te gebruiken in het onderzoek. Onderzoek kan de ervaring van direct betrokkenen bevestigen, weerleggen of verhelderen. Dat levert informatie op over verder te nemen stappen. Onderzoek is dus een manier om antwoorden te krijgen op vragen die opkomen bij de uitvoering van de interventie.

Aanleiding

De aanleiding voor dit informatieblad is de beoordeling van interventies in de sociale sector. Interventies kunnen worden beoordeeld door praktijkbeoordelaars (Goed Beschreven) of door een erkenningscommissie met wetenschappers en praktijkbeoordelaars (Goed Onderbouwd en Effectief). Om de interventie te kunnen beoordelen is onderzoek naar de interventie nodig. Een procevaluatie is een goede manier om gericht nuttige informatie te verzamelen over de voor- en nadelen van een interventie. Om mee te kunnen doen aan de praktijkbeoordeling Goed Beschreven is een procevaluatie verplicht gesteld. Ook op de erkenningsniveaus Goed onderbouwd en Effectief kan een procevaluatie nuttige informatie opleveren.

Inhoud

Omdat het begrip procevaluatie veel vragen oproept, zetten we in dit informatieblad de belangrijkste informatie rond procevaluatie voor u op een rij. We geven informatie over de mogelijkheden die een procevaluatie biedt en over de criteria die Movisie hanteert voor een goede procevaluatie.

Achtereenvolgens komen in dit informatieblad aan de orde:

- Het belang van procevaluatie
- Twee vormen van procevaluatie
- De onderwerpen van een procevaluatie
- Aan welke eisen moet een procevaluatie voldoen?
- Hoe kan een procevaluatie uitgevoerd worden?
- Samenwerking bij procevaluatie

Het belang van procevaluatie

Een procevaluatie biedt de mogelijkheid om er op een systematische manier achter te komen wat goed gaat en wat (nog) minder goed gaat bij een interventie. De uitkomsten van een procevaluatie vormen een goede basis voor de verbetering van de interventie en kunnen gebruikt worden om tussentijds bij te sturen en onvoorziene problemen bij de werking en de uitvoering op te lossen. Het is doorgaans zinvol om eerst naar het proces van de interventie te kijken en daarna te gaan meten of het beoogde eindresultaat optreedt.

**Effectieve sociale
interventies**

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Soms zien we dat op basis van positieve effecten een bepaalde interventie door anderen wordt overgenomen, maar verzuimd wordt om de juiste condities te scheppen waaronder deze methode succesvol kan zijn. Daardoor ontstaat dan onterecht twijfel over de werkzaamheid van een interventie. Een procesevaluatie is daarom zinvol, omdat zo op een systematische manier in kaart gebracht wordt wat goed gaat en wat (nog) minder goed gaat.

Twee vormen van procesevaluatie

Evalueren is gericht op het in beeld brengen van een verandering in een situatie. Wanneer dat gebeurt door op een systematische manier gegevens te verzamelen en te interpreteren, noemen we dat onderzoek.

Bij evaluaties kan zowel naar het *proces* worden gekeken als naar het *resultaat*. In onze definitie richt de procesevaluatie zich op het proces en niet op het resultaat. Een procesevaluatie beschrijft *hoe* u bepaalde resultaten bereikt. Daarbij kan het gaan over de *werking* van de interventie en de *uitvoering* van de interventie. Een procesevaluatie is dus onderzoek naar het proces - de werking en de uitvoering - van een interventie.

Procesevaluaties kunnen grofweg twee invalshoeken kiezen:

1. Het verloop van de interventie: wat gaat goed en wat gaat er (nog) niet goed? (*instrumenteel*)
2. De waardering en ervaring van de betrokken uitvoerders en deelnemers (*constructivistisch*)

Ad 1. De eerste variant kijkt naar de aanpak en de condities waaronder die aanpak moet slagen. Via deze invalshoek wordt in kaart gebracht of de aanpak uitvoerbaar is en werkt zoals bedoeld. Er wordt alleen naar het proces gekeken en niet naar het eindresultaat. Wanneer de procesevaluatie uitwijst dat bepaalde (voorgenomen) stappen richting doel onuitvoerbaar zijn of niet worden gezet, moet de interventie op dat onderdeel worden verbeterd. Het verloop van de interventie kan worden bestudeerd door betrokkenen te ondervragen, maar ook door te observeren.

Ad 2. De tweede variant stelt de waardering en ervaring van deelnemers en uitvoerders centraal. Wat is de betekenis van de interventie voor hen? Zijn zij tevreden? Heeft het hen opgeleverd wat zij ervan verwachtten? Deze variant kijkt naar de interventie als een sociaal proces. Uitvoerders en deelnemers beïnvloeden de uitkomsten van de interventie. Zij hebben belangen, normen, waarden, meningen en ervaringen die het verloop van de interventie beïnvloeden. Het succes is mede afhankelijk van de waardering en ervaring van de deelnemers en uitvoerders

Een procesevaluatie is niet geschikt om te *bewijzen* dat een interventie daadwerkelijk verantwoordelijk is voor het behalen van de gestelde doelen. Daarvoor is ander onderzoek - effectonderzoek - noodzakelijk.

De onderwerpen van een procesevaluatie

In onze definitie stelt de procesevaluatie vijf hoofdvragen over de interventie:

1. *Is de interventie uitgevoerd volgens plan?*
2. *Hoe is de waardering en ervaring van uitvoerders en deelnemers?*
3. *Wat is het bereik van de interventie?*
4. *Wat zijn de succes- en faalfactoren?*
5. *Welke aanbevelingen kunnen er aan de hand van de procesevaluatie worden gedaan voor verbetering van de interventie?*

In de bijlage bij dit informatieblad worden deze vragen nader toegelicht.

Effectieve sociale
interventies

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Aan welke eisen moet een procesevaluatie voldoen?

- Het verslag van de procesevaluatie bevat een beschrijving van het onderzoek (methode van onderzoek, onderzoeksvraag en onderzoeksaanpak, onderzoeksgroep en aantal respondenten (N)).
- Het aantal respondenten bij onderzoek naar succes- en faalfactoren en waardering en ervaring bedraagt onder deelnemers minimaal 15. In uitzonderingsgevallen kan de procesevaluatie onder deelnemers ook met een kleinere N acceptabel zijn, maar dan moet een goede onderbouwing aanwezig zijn (bijvoorbeeld in geval van een kleine of moeilijk aanspreekbare doelgroep). Het kan bijvoorbeeld zijn dat er in de interviews met een klein aantal respondenten wel zeer gericht uitgevraagd is op bepaalde onderdelen. Er is dan sprake van een grote informatierijkdom in het verzamelde materiaal. Dit kan de kleine N eventueel compenseren. De ervaringen van de deelnemers dienen rechtstreeks bij deelnemers te worden verkregen, en niet via de uitvoerders.
- Voor uitvoerders geldt het aantal van 15 respondenten bij voorkeur ook, tenzij de interventie (nog) niet zoveel uitvoerders kent. In dat geval volstaat een aantal dat in verhouding staat met het aantal uitvoeringslocaties van de interventie.
- De conclusies en aanbevelingen vloeien zoveel mogelijk voort uit een analyse van de resultaten van de procesevaluatie.

Hoe kan een procesevaluatie uitgevoerd worden?

Voor een procesevaluatie is het van belang dat het verloop van het project systematisch wordt bijgehouden, zoveel mogelijk *tijdens* de implementatie van de interventie. Een procesevaluatie loopt daarom bij voorkeur parallel met de verschillende fasen van projectplanning en projectuitvoering. Bij voorkeur worden dezelfde respondenten op verschillende momenten tijdens het uitvoeringsproces geobserveerd en/of geïnterviewd, waardoor inzicht ontstaat in veranderend gedrag of opvattingen. Het is eventueel mogelijk om *achteraf* een procesevaluatie uit te voeren, maar dan bestaat er een groot risico op verlies of vertekening van informatie.

Een procesevaluatie wint aan waarde door meerdere (kwalitatieve) onderzoeksmethoden met elkaar te combineren (triangulatie). Bijvoorbeeld: vraaggesprekken (interviews, focusgroepen of enquêtes) en analyse van administratieve gegevens (registraties, vergaderverslagen, logboeken, websites), aangevuld met observaties en literatuuronderzoek.

De literatuurstudie is van belang om zicht te krijgen op wat er al bekend is over de werkzaamheid van de interventie. Daarnaast kan de literatuur aanwijzingen geven over welke begrippen van belang zijn in het onderzoek en hoe deze goed gemeten kunnen worden. Deze kennis vormt de basis voor verder onderzoek door vraaggesprekken, bronnenonderzoek en observaties.

Met name bij vraaggesprekken en observaties is het belangrijk dat de resultaten zorgvuldig gedocumenteerd worden en ook wordt vastgelegd hoe de analyse is uitgevoerd. Zo kan indien nodig achterhaald worden hoe bepaalde conclusies tot stand zijn gekomen.

Samenwerking bij procesevaluatie

Een procesevaluatie kan worden uitgevoerd door de interventie-ontwikkelaar of door een bij de interventie betrokken organisatie. Een andere optie is het inschakelen van een extern (onderzoeks)bureau. Een extern bureau kan de resultaten van de evaluatie geloofwaardiger maken. Een onafhankelijk bureau heeft immers geen direct belang bij de uitkomsten.

Het is daarnaast zeker de moeite waard om de onderzoeksaanpak voorafgaand aan het onderzoek voor te leggen aan interne en externe (ervarings)deskundigen, zoals gebruikers, deelnemers en samenwerkingspartners. Hun commentaar kan voorkomen dat het onderzoek voorbij gaat aan aspecten waarvan al bekend is dat die ertoe doen bij de werking en uitvoering van de interventie.

Effectieve sociale
interventies

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Bijlage: Procesevaluatie van interventies, hoofd- en subvragen ⁱ ⁱⁱ

<p>1. Is de interventie uitgevoerd volgens plan?</p> <ul style="list-style-type: none">
• <i>Welke activiteiten zijn wel en welke niet uitgevoerd?</i>
• <i>Zijn de activiteiten uitgevoerd zoals ze bedoeld waren? Waren er bijvoorbeeld voldoende materialen, waren ze van goede kwaliteit en zijn ze op de juiste plek terechtgekomen?</i>
• <i>Waarom zijn activiteiten niet of niet zoals gepland uitgevoerd?</i>
<p>2. Hoe is de waardering en ervaring van uitvoerders en deelnemers?</p> <ul style="list-style-type: none">
• <i>Hoe hebben betrokkenen (deelnemers en uitvoerders van de interventie) de interventie ervaren?</i>
• <i>Heeft de interventie opgeleverd wat men er van verwachtte?</i>
• <i>Is de interventie begrepen en gewaardeerd door de uitvoerders en de deelnemers?</i>
• <i>Zijn de uitvoerders in staat geweest de interventie uit te voeren?</i>
<p>3. Wat is het bereik van de interventie?</p> <ul style="list-style-type: none">
• <i>Hoeveel deelnemers zijn er bereikt?</i>
• <i>Wordt de beoogde doelgroep van deelnemers bereikt?</i>
• <i>Hoe representatief zijn de bereikte deelnemers voor de doelgroep van de interventie?</i>
• <i>Wie haakte af en waarom?</i>
• <i>Hoe verhoudt het bereik van de interventie zich tot de omvang van het vraagstuk (zoveel mogelijk in concrete getallen)?</i>
<p>4. Wat zijn de succes- en faalfactoren:</p> <ul style="list-style-type: none">
• <i>Kun je in de aanpak en de uitvoering van de aanpak (planning, condities, etc) momenten of processen aanwijzen die bijgedragen hebben aan het succes?</i> Bijvoorbeeld: motieven en belangen van partners of initiatiefnemers, draagvlak, besluitvorming, middelen, faciliteiten, persoons- en organisatiekenmerken van uitvoerders
• <i>Kun je zo ook tegenvallers en barrières opsporen?</i>
• <i>Hielden de samenwerkingspartners en beslissers zich aan de afspraken?</i>
• <i>Heeft de interventie ongewenste of juist gewenste onvoorziene processen op gang gebracht?</i>
• <i>Zijn er tijdens de uitvoering van de interventie externe gebeurtenissen geweest die betrekking hebben op het thema van de interventie en mogelijk invloed hebben gehad op het proces.</i> Bijvoorbeeld: heeft wet- of regelgeving geleid tot aanpassingen in de interventie. Zo ja welke? Wat was de opinie t.a.v. de interventie bij publiek, belangengroepen, politiek en media?
<p>5. Welke aanbevelingen kunnen er aan de hand van de procesevaluatie worden gedaan voor verbetering van de interventie?</p>

ⁱ Gebaseerd op de procesevaluatievragen uit: Kok, Molleman, Saan & Ploeg (2005). Handboek Preffi 2.0: richtlijn voor effectieve gezondheidsbevordering en preventie (p. 239-241) Woerden: NIGZ.

ⁱⁱ Concretisering van vragen deels ontleend aan de checklist procesevaluatie uit: Savornin Lohman & van Soomeren (1994), Basisboek Criminaliteitspreventie (hfdst 5, p. 30-33) Den Haag: Directie Criminaliteitspreventie.

Bijlage 2 Profielschets beroepsopvoeder

2.4 .1 Kennis

- De begeleider heeft ten minste de basistraining OpvoedParty van Lunamare gevolgd. Experts (in het bezit van een certificaat Master OpvoedParty) volgden ook de verdiepingstraining.
- Het is een pré als de begeleider een sociaal (ped)agogische opleiding heeft genoten en enige ervaring heeft met het voeren van gesprekken met ouders.

2.4 .2 Vaardigheden

- De basishouding van de begeleider is luisterend, ondersteunend en begripvol: de begeleider is op een belangstellende en integere manier nieuwsgierig naar de oplossingen die ouders hebben bedacht voor hun problemen.
- De begeleider is in staat om feedback te geven aan deelnemers als dat gepast is. Bijvoorbeeld aan aandacht vragende ouders die de voortgang van het gesprek verstoren.
- De begeleider zorgt ervoor dat alle deelnemers voldoende aan het woord komen, bewaakt het gespreksproces en de veiligheid van de deelnemers.
- De begeleider is communicatief vaardig, kan zorgdragen voor de structuur van het gesprek en heeft de leiding zonder sturend of betuttelend te zijn.
- De begeleider heeft zelfkennis en kan kritisch reflecteren op het eigen handelen en staat open voor feedback van de deelnemers.

2.4 .3 Persoonskenmerken

- De begeleider kan vanuit zijn hart kijken naar de goede intenties van de ouders die meedoen, zonder oordeel en met respect. Ook als deze intenties niet overeenkomen met de eigen opvoedingswaarden en –normen. Dat betekent niet dat de begeleider het altijd eens hoeft te zijn met de deelnemers. Er moet ruimte zijn om met elkaar over deze verschillen in opvatting te praten.
- De begeleider is niet de deskundige, maar veeleer de facilitator van een goed gesprek vanuit de eigen WIJSheid van de opvoeders. Niet de begeleider maar de ouders zelf beschikken over kennis die gedeeld wordt. De begeleider vult slechts aan waar nodig.

De begeleider is tijdens de bijeenkomst in staat om zijn/haar eigen opvoedingsvragen voor zichzelf te houden. Uiteraard mag de zelf opgedane ervaring in beperkte mate ook gedeeld worden met de deelnemers.

Bijlage 3 Model effectladder

<i>Niveau Effectladder</i>	<i>Soorten onderzoek</i>	<i>Erkenning</i>
4 . Is de interventie werkzaam? (Werkzaam)	<ul style="list-style-type: none"> ● Experimenteel onderzoek ● Quasi-experimenteel onderzoek ● Case-studies (N-1 onderzoek) ● Veranderingstheoretisch onderzoek ● Normgerelateerd onderzoek ('Benchmarkstudies') 	Effectief volgens goede/sterke aanwijzingen afhankelijk van: <ul style="list-style-type: none"> ● Kwaliteit onderzoek ● Follow-up ● In praktijk uitgevoerd ● Aantal studies
3. Is de interventie doeltreffend? (Doeltreffend)	<ul style="list-style-type: none"> ● Veranderingsonderzoek zonder benchmark ● Doelrealisatie-onderzoek ● Cliënttevredenheidsonderzoek 	Effectief volgens eerste aanwijzingen
2. Is de interventie in theorie effectief? (Veelbelovend)	<ul style="list-style-type: none"> ● Meta- analyses ● Literatuurstudies ● Studies naar impliciete kennis 	Goed onderbouwd
1. Is de interventie goed beschreven? (Potentieel)	<ul style="list-style-type: none"> ● Descriptief onderzoek ● Observatie- onderzoek ● Documentanalyse ● Interviews 	Goed beschreven

Bron: ('Effectiviteit van Jeugdinterventies', 2017).

Bijlage 4 Praktijkonderzoek

Criteria Praktijkonderzoek erkenningstraject NJi

1 juli 2016

De criteria voor praktijkonderzoek in het erkenningstraject voor interventies zijn in 2013 als volgt geformuleerd:

Er is (kwalitatief en/of kwantitatief) onderzoek naar de uitvoering gedaan en beschikbaar met verslaglegging. Hierbij geldt:

- De onderzoeksopzet is beschreven (methode van onderzoek, doelgroep, aantal respondenten/N)
- Er is inzicht in de mate waarin de activiteiten zijn uitgevoerd volgens plan
- Er zijn gegevens beschikbaar over: (-) bereik van deelnemers, (-) succes- en faalfactoren, (-) waardering en ervaring van uitvoerders én doelgroep
- Duidelijk is hoe de interventie –indien nodig- is aangepast aan de hand van de resultaten van de procesevaluatie.

Het NJi hanteert de eis van uitgevoerd praktijkonderzoek sinds 1 januari 2016. Inmiddels is gebleken dat vrijwel geen enkele indiener aan alle criteria voor het praktijkonderzoek kan voldoen. Gezien de achtergrond van deze eis (laten zien dat de interventie daadwerkelijk uitgevoerd kan worden en dan ook zoals bedoeld/opgeschreven) en het feit dat de deelcommissies van het NJi het ook niet nodig vinden dat altijd aan al deze criteria is voldaan voor het praktijkonderzoek, lijkt het ook erg veel gevraagd dat aan alle criteria voldaan moet worden. Daarom heeft het Nji besloten om bij wijze van proef voorlopig deze criteria te vereenvoudigen tot een variant waarbij het onderzoek aan tenminste één van de mogelijke onderzoeksdoelen moet voldoen.

Concreet betekent dit dat wij het volgende vragen.

Er is (kwalitatief en/of kwantitatief) onderzoek naar de uitvoering gedaan en beschikbaar met verslaglegging. Hierbij geldt:

- De onderzoeksopzet is beschreven in (tenminste een korte) tekst:
  - Methode (vorm en inhoud)
  - Onderzoeksgroep (cf. doelgroep van de interventie)
  - N (aantal respondenten + aantal uitval uit het onderzoek met reden)
  - Periode van onderzoek

Doel van het onderzoek is vaststellen van:

- Programma-integriteit en/of
- Bereik/uitval en/of
- Succes- en faalfactoren en/of
- Waardering/ervaringen (door doelgroep en evt. professionals)
- Eventueel (indien van toepassing) is aangegeven welke aanpassingen zijn gedaan n.a.v. de resultaten.

Vanwege dit laatste punt is het niet noodzakelijk dat het onderzoek is gedaan naar de laatste versie. Wel moet het gaan om een vergelijkbare versie van de interventie.

Bijlage 5 Werkblad beschrijving interventies

Titel interventie

Werkblad beschrijving interventie

Gebruik de handleiding bij dit werkblad

Werkblad, versie mei 2015

Dit is een gezamenlijk werkblad van de volgende kennisinstituten:

Colofon

Ontwikkelaar / licentiehouder van de interventie

Naam organisatie :

E-mail :

Telefoon :

Website (van de interventie):

Contactpersoon

Vul hier de contactpersoon voor de interventie in, wanneer deze afwijkt van de ontwikkelaar of licentiehouder.

Naam :

E-mail :

Telefoon :

Referentie in verband met publicatie

Naam auteur interventiebeschrijving :

Titel interventie :

Databank(en) :

Plaats, instituut :

Datum :

Het werkblad is een invulformulier voor het maken van een interventiebeschrijving, geordend naar onderwerp (doelgroep, doel, enzovoort). De onderwerpen volgen de criteria voor beoordeling.

De interventiebeschrijving is een samenvatting van de beschikbare schriftelijke informatie over de

interventie voor de bezoeker van de databanken effectieve interventies en voor de erkenningscommissie interventies. De informatie is van belang voor de beoordeling van de kwaliteit, effectiviteit en randvoorwaarden van de interventie.

Kijk bij het invullen in de handleiding die bij dit werkblad hoort.

Samenvatting

Eén A-4tje, maximaal 600 woorden

Korte samenvatting van de interventie – max 150 woorden

Doelgroep – max 50 woorden

Doel – max 50 woorden

Aanpak – max 50 woorden

Materiaal – max 50 woorden-

Onderbouwing – max 150 woorden

Onderzoek – max 100 woorden

1. Uitgebreide beschrijving

Beschrijving interventie

Het werkblad is ook geschikt voor een samenvattende beschrijving van complexe of samengestelde interventies. Dit zijn interventies die uit twee of meer afzonderlijke onderdelen bestaan. Denk aan interventies met aparte onderdelen voor verschillende doelgroepen, zoals een leefstijlinterventie die zowel gericht is op de community als op de school als op de individuele docent. Of aan interventies met verschillende modules die bij een doelgroep 'op maat' worden toegepast.

Naarmate er meer onderdelen zijn is het aan te bevelen de structuur visueel weer te geven in een schema. Dit geldt met name voor de subdoelen en voor de aanpak van de interventie. Zie ook de aanwijzingen in de handleiding.

1.1 Doelgroep

Uiteindelijke doelgroep – max 100 woorden

Wat is de uiteindelijke doelgroep van de interventie?

Intermediaire doelgroep – max 100 woorden

Zijn er intermediaire doelgroepen? Zo ja, welke?

Selectie van doelgroepen – max 250 woorden

Hoe wordt de (intermediaire)doelgroep geselecteerd? Zijn er contra-indicaties? Zo ja, welke?

Betrokkenheid doelgroep – max 150 woorden

Was de doelgroep betrokken bij de (door)ontwikkeling van de interventie, en op welke manier?

1.2 Doel

Hoofddoel – max 100 woorden

Wat is het hoofddoel van de interventie?

Subdoelen – max 350 woorden

Wat zijn de subdoelen van de interventie? Indien van toepassing: welke subdoelen horen bij welke intermediaire doelgroepen of subdoelgroep(en)?

1.3 Aanpak

Opzet van de interventie – max 200 woorden

Hoe is de opzet van de interventie en wat is de omvang (duur, aantal contacten – indien van toepassing)?

Voeg hier eventueel een schema in.

Inhoud van de interventie – max 1200 woorden

Welke concrete activiteiten worden uitgevoerd en -eventueel- in welke volgorde? Geef geen uitputtende beschrijving van activiteiten; het is voldoende als de lezer zich een beeld kan vormen van wat er gedaan wordt en hoe dit gedaan wordt.

Indien van toepassing per onderdeel samenvatten. Vergeet niet aandacht te besteden aan de werving.

Bij interventies op maat: geef aan wat op basis van welke criteria wanneer wordt uitgevoerd. Geef ook aan wat minimaal moet worden uitgevoerd om de gestelde doelen te behalen.

2. Uitvoering

Materialen – max 200 woorden

Welke materialen zijn beschikbaar voor de uitvoering, werving en evaluatie van de interventie?

Locatie en type organisatie – max 200 woorden

Waar kan de interventie uitgevoerd worden en welk(e) soort(en) organisatie(s) kan/kunnen de interventie uitvoeren?

Opleiding en competenties van de uitvoerders – max 200 woorden

Wie zijn de uitvoerders en welke opleiding en competenties hebben zij nodig?

Kwaliteitsbewaking – max 200 woorden

Hoe wordt de kwaliteit van de interventie bewaakt?

Randvoorwaarden – max 200 woorden

Wat zijn de organisatorische en contextuele randvoorwaarden voor een goede uitvoering van de interventie?

Implementatie – max 200 woorden

Is er een systeem voor implementatie? Geef een samenvatting.

Kosten – max 200 woorden

Wat zijn de kosten van de interventie? Benoem daarbij de personele (in aantallen uren) en de materiële kosten.

3. Onderbouwing

Probleem – maximaal 400 woorden

Voor welk probleem of (mogelijk) risico is de interventie ontwikkeld? Omschrijf aard, ernst, spreiding en gevolgen.

Oorzaken – max 400 woorden

Welke factoren veroorzaken het probleem of (mogelijk) risico?

Aan te pakken factoren – max 200 woorden

Welke factoren pakt de interventie aan en welke onder 1.2 benoemde (sub)doelen horen daarbij?

Verantwoording – max 1000 woorden

Maak aannemelijk dat met deze aanpak ook daadwerkelijk de doelen bij deze doelgroep bereikt kunnen worden.

4. Onderzoek

4.1 Onderzoek naar de uitvoering – max 600 woorden per onderzoek

Wat is op basis van het beschikbare onderzoek bekend over de uitvoering van de interventie?

Beschrijf kort welke onderzoeken zijn gedaan en wat daarvan de uitkomsten waren. Stuur bij het indienen van het werkblad de volledige publicatie van ieder genoemd onderzoek mee.

Beschrijf per onderzoek:

- a) De titel, auteurs, organisatie en jaar van uitgave (indien gepubliceerd)
- b) Het type onderzoek, de onderzoeksmethode en de omvang van het onderzoek
- c) Een samenvatting van de meest relevante uitkomsten met betrekking tot inzicht in de mate waarin activiteiten zijn uitgevoerd volgens plan, het bereik van de interventie, de waardering en ervaring van de uitvoerders en doelgroep, succes- en faalfactoren, en -indien beschikbaar- de uitvoerbaarheid, de randvoorwaarden en de omgevingsvariabelen.

4.2 Onderzoek naar de behaalde effecten – max 600 woorden per onderzoek

Wat is op basis van het beschikbare onderzoek bekend over de behaalde effecten met de interventie?

Beschrijf kort welke onderzoeken zijn gedaan en wat daarvan de uitkomsten waren. Stuur bij het indienen van het werkblad de volledige publicatie van iedere genoemde studie mee.

Beschrijf per onderzoek:

- a) De titel, auteurs, organisatie en jaar van uitgave
- b) Het type onderzoek, de meetinstrumenten en de omvang van het onderzoek
- c) Een samenvatting van de meest relevante uitkomsten met betrekking tot het bereik van de interventie, de gevonden effecten en -indien beschikbaar- de door de doelgroep ervaren effectiviteit en de mate waarin de veronderstelde werkzame elementen daadwerkelijk zijn uitgevoerd.

5. Samenvatting Werkzame elementen – maximaal 250 woorden

Wat zijn de werkzame elementen van deze interventie waardoor de gestelde doelen bij de doelgroep gerealiseerd worden? Geef een puntsgewijs overzicht van de belangrijkste werkzame elementen van de interventie. Denk daarbij aan inhoudelijke en praktische elementen.

6. Aangehaalde literatuur

Maak een alfabetische lijst van alle in deze beschrijving aangehaalde literatuur en gebruik hiervoor de APA-normen (variant met kleine letters, zie aanwijzingen in de handleiding).

Bijlage 6 Tabel bevorderende en belemmerende factoren

Bevorderende factoren	Belemmerende factoren
Vergelijk met andere interventies welke ingediend zijn.	Urgentie vanuit de gemeente.
Niet beginnen met schrijven voor de aanmelding.	Praktijkonderzoek is verplicht, zonder praktijkonderzoek lastiger om in te dienen.
Praktijkonderzoek hoeft niet al te moeilijk.	Onderbouwen en onderzoek kost veel tijd.
Er zijn geen wachtlijsten bij de aanmelding.	Er is weinig geld om effectonderzoek te doen.
Denk zo concreet na over de doelen en doelgroepbeschrijving.	Lange wachtlijst van de erkenningscommissie.
Hoe meer onderzoek er naar een interventie is gedaan, hoe hoger de interventie in de hiërarchie kan komen.	Een ontwikkelaar kan hoop krijgen op erkenning, het resultaat kan anders zijn. De begeleider kan nooit kan garanderen dat de interventie er doorheen komt.
De status van erkenning is van invloed als gemeente te willen investeren in een interventie.	Het is een valkuil dat men denkt; ik geef me op en ik heb over een paar maanden mijn erkenning binnen.
Kijk naar referenties die andere interventies als onderbouwing hebben opgegeven.	De criteria wordt als (te) streng en gedetailleerd ervaren en niet heel goed aansluit bij de praktijk.
De ontwikkelaars worden preciezer in de omschrijving van hun interventie door de onderbouwing, dit versterkt de kwaliteit van de interventie.	Het is een valkuil zijn dat een ontwikkelaar vaak een bevlogen iemand is die hart voor de zaken heeft maar minder zit op 'hoe kan ik de doelgroep goed beschrijven?', dat maakt het soms moeilijker om het op papier te krijgen.
De begeleiding zorgt dat de ontwikkelaar scherp blijft op de juiste elementen.	Het werkblad is moeilijk te beschrijven.
Zo'n deskundige coach is gratis.	Een te brede doelgroep beschrijving is een hinder.

De naamsbekendheid van de interventie door Nederland hangt af als men erkend is, dat is een stempel op het werk.	Tijd en arbeidsintensiviteit worden als een groot obstakel ervaren.
Wanneer een ontwikkelaar een nieuwe interventie ontwikkeld i de criteria een grote houvast om de interventie zo concreet mogelijk te beschrijven.	
Men kan zich daardoor ook goed differentiëren van andere interventies die niet erkend zijn.	
Er kan vanuit het NJi er tegen betaling een interventie beschreven worden volgens het werkblad beschrijving interventie.	

Figuur 6.4: Bevorderende en Belemmerende factoren

Bijlage 7 Topic- en half gestructureerd interview

7.1 Topiclijst ervaringsdeskundigen

Opening

- Kennismaking;
- Uitleggen doel van het onderzoek;
- Vragen om toestemming opname interview;
- Uitleg omgang met privacy.

Topic 1 Aanleiding toetsen interventie op de criteria van het NJi (Deelvragen, 2,4 en 5).

Topic 2 Doel van de aanmelding/ erkenningstraject/ niveau

Topic 3 Ervaring begeleiding NJi

Topic 4 Ervaring erkenningstraject

Topic 5 Criteria NJi

Topic 6 Tips of aanbevelingen voor indieners

Afronding

7.2 Topiclijst medewerkers NJi

Opening

- Kennismaking;
- Uitleggen doel van het onderzoek;
- Vragen om toestemming opname interview.

Topic 1 Ontstaan databank Effectieve Jeugdinterventies

Topic 2 Beoordelingscommissie Erkenningstraject

Topic 3 Commissieleden

Topic 4 Begeleiding Erkenningstraject

Topic 5 Feedback

Topic 6 Criteria van het NJi

Topic 7 Beschrijving interventie

Topic 8 Belemmerende factoren

Topic 9 Bevorderende factoren

Topic 10 Voorbereiding

Afsluiting

7.3 Half gestructureerd interview deelnemers

Opening

- Kennismaking;
- Uitleggen doel van het onderzoek;
- Vragen om toestemming opname interview;
- Uitleg omgang met privacy.

Topic 1 Is de interventie uitgevoerd volgens plan?

- Hoe vaak en wanneer heeft u een OpvoedParty gevolgd?
- Wat waren voor uw hoogtepunten/moeilijke momenten/ leermomenten van de OpvoedParty?
- Welke activiteiten of werkvormen zijn gebruikt?

Topic 2 Waardering en ervaring van deelnemers

- Hoe heeft u de interventie ervaren?
- Heeft de interventie opgeleverd wat u ervan verwachtte?

Topic 3 Bereik van de interventie

- Hoeveel deelnemers zijn er tijdens de bijeenkomst bereikt?
- Wat zijn volgens u motieven van opvoeders om deel te nemen aan een OpvoedParty?

Topic 4 Succes- en faalfactoren

- Kunt u twee positieve/ negatieve dingen van de OpvoedParty benoemen?

Topic 5 Aanbevelingen

- Welke aanbevelingen kunnen er aan de hand van de bijeenkomst gedaan worden voor verbetering van de interventie volgens u?

Afronding.

.7.4 Half gestructureerd interview beroepsopvoeders

Topic 1 Is de interventie uitgevoerd volgens plan?

- Wat waren voor u hoogtepunten/ moeilijke momenten in de bijeenkomst?
- Welke activiteiten/ spellen/ werkvormen zijn wel en niet uitgevoerd? (hulpmiddelen/ flapover/ kennismaking/ warming up).
- Welke vaardigheden vindt u belangrijk bij een begeleider? Welke bezit u?

Topic 2 Waardering en ervaring van uitvoerders en deelnemers

- Wat is uw ervaring met het geven van een OpvoedParty?
- Wat zou u als twee positieve/ negatieve punten benoemen over het geven van een OpvoedParty benoemen?

Topic 3 Bereik van de interventie

- Hoeveel deelnemers zijn er bereikt?
- Wat zijn uw ervaringen met werving en publiciteit? Maakt u gebruik van wervingsstrategieën? (wat is hierin positief/negatief?)

Topic 4 Succes en faalfactoren

-

- Kunt u in de aanpak en de uitvoering van de aanpak (planning, condities etc). momenten of processen benoemen die bijgedragen hebben aan het succes? (motieven, belangen, middelen)
- Wat zijn obstakels of tegenvallers die u heeft ervaren in de bijeenkomst?
- Kunt u twee positieve/negatieve dingen van de OpvoedParty benoemen?

Afronding.

Bijlage 8 Kernlabels

In deze bijlage vindt u de kernlabels uitgelegd.

Uitleg kernlabels

Nadat de interviews zijn afgenomen met medewerkers van het NJi, ervaringsdeskundigen, beroepsopvoeders en deelnemers, hebben de onderzoekers besloten om hier twee aparte labelsysteem voor te ontwerpen. Hier worden de kernlabels in verwerkt. Op deze manier wordt er een duidelijk onderscheid gecreëerd het eerste deel van de hoofdvraag ‘Hoe wordt het werken met de OpvoedParty ervaren door deelnemers en beroepsopvoeders’ (voor de beantwoording van deelvragen 1 en 2) en het tweede deel ‘wat heeft de OpvoedParty nodig om de onderbouwing te optimaliseren om aan de criteria van het NJi te voldoen?’ (voor de beantwoording van deelvragen 3 en 4). Tevens ontstaat hierdoor een overzicht tussen wat de ervaringsdeskundigen en de medewerkers van het NJi zeggen en tussen wat de deelnemers en beroepsopvoeders zeggen.

Wanneer de onderzoekers dit binnen één systeem zouden verwerken, zou dit onderscheid vervagen. De opbouw en het gebruik van de systemen in de tekst is hetzelfde. Dit is gedaan op basis van de gefundeerde-theoriebenadering (Baarda, et al., 2013). Met de onderzoeksvraag als uitgangspunt zijn de relevante gegevens verzameld en op basis daarvan gecodeerd en gecategoriseerd. Per systeem is een lijst met kernlabels opgesteld aan de hand van de inhoud van de interviews. Vervolgens zijn de labels daaronder verdeeld, met bijbehorend fragmentnummer en fragment. Voor de betrouwbaarheid en geldigheid hebben we elkaar gecontroleerd op de indeling van de labels.

Definiëring van kernlabels

Ervaringsdeskundigen medewerkers van het NJi

A. Erkenningscommissie

Onder het kernlabel ‘Erkenningscommissie’ staan de ervaringen met de erkenningscommissie beschreven. Naast de ervaringen worden ook de belangrijkste taken en werkzaamheden van hen benoemd. Dit kernlabel is van belang geweest bij de beantwoording van deelvraag drie en vier.

B. Begeleiding

Het kernlabel ‘Begeleiding’ omvat de ervaringen van de bereikbaarheid van de begeleider, de feedbackmomenten en het begeleidingstraject. Dit kernlabel is belangrijk geweest in de beantwoording van deelvraag vier. De begeleiding heeft een belangrijke rol in het erkenningstraject voor een indiener, dit is de reden dat deze belicht wordt.

C. Aanmelding

Het kernlabel ‘Aanmelding’ betreft de beschrijving van de ervaringen met betrekking tot het erkenningstraject. Dit kernlabel is vormgegeven omdat over de aanmelding er door de respondenten diverse ervaringen en belevingen worden genoemd. Onder dit kernlabel wordt de aanmelding vanuit verschillende visies beschreven, die van de ervaringsdeskundigen en de medewerkers van het NJi.

D. Bevorderende factoren

In deelvraag vier worden de bevorderende factoren volgens ervaringsdeskundigen en medewerkers van het NJi uiteengezet. Het kernlabel ‘Bevorderende factoren’ betreft een bundel van ervaringen die als bevorderend worden ervaren in het erkenningstraject. Dit kunnen heel uiteenlopende ervaringen zijn vanaf het begin tot het einde van het traject.

E. Belemmerende factoren

In deelvraag vier worden naast de bevorderende-, ook de belemmerende factoren volgens ervaringsdeskundigen en medewerkers van het NJi uiteengezet. Het kernlabel 'Belemmerende factoren' betreft een bundel van ervaringen die als belemmerend worden ervaren in het erkenningstraject. Dit kunnen zeer uiteenlopende ervaringen zijn vanaf het begin tot het einde van het traject.

F. Databank

Het kernlabel 'Databank' is ontstaan vanuit de literatuurstudie die voor deelvraag drie naar de databank van het NJi is uitgevoerd. Dit kernlabel betreft informatie over hoe de databank is ontstaan, door wie en hoe deze gebruikt wordt en wat de actuele ontwikkelingen daarvan zijn.

G. Criteria NJi

Voor de beantwoording van de onderzoeksvraag is het kernlabel 'Criteria NJi' een belangrijk thema geweest. Dit omvat een uitleg van wat de criteria van het NJi inhoudt, de ervaringen met de toetsing van de criteria en de meningen van respondenten hierover.

Beroepsopvoeders/ deelnemers

H. Gebruikers OpvoedParty

Onder 'Gebruikers OpvoedParty' verstaan de onderzoekers de algemene informatie van de deelnemers en beroepsopvoeders (zoals werk en leeftijd kinderen). Daarnaast staan onder dit kernlabel ook de verwachtingen en de motieven centraal. Dit kernlabel is van belang voor de beantwoording van deelvraag twee.

I. Werving en bereik deelnemers

Gedurende de interviews met de deelnemers en beroepsopvoeders kwam de werving met grote regelmaat naar voren, deze ervaringen zijn beschreven in deelvraag twee. De manier van werven heeft invloed op het bereik van de deelnemers. Daarom is in dit kernlabel ook het bereik van de deelnemers opgenomen.

J. Materialen

In deelvraag één wordt uitgebreid ingegaan op de materialen die zijn ontwikkeld en ingezet kunnen worden tijdens OpvoedParty's. In deelvraag twee zijn de ervaringen met deze materialen beschreven. Onder het kernlabel 'Materialen' staan deze ervaringen centraal.

K. Vaardigheden beroepsopvoeder

Met 'vaardigheden beroepsopvoeder' bedoelen de onderzoekers de werkzame vaardigheden van een beroepsopvoeder en de valkuilen die deelnemers en beroepsopvoeders hebben ervaren tijdens een OpvoedParty. Tevens staan de vaardigheden van een beroepsopvoeder tijdens de basistraining centraal. Daarom zijn de ervaringen vanuit de basistraining in dit kernlabel opgenomen.

L. Ervaring en waardering OpvoedParty

In deelvraag twee luidt de deelvraag; 'Hoe wordt de OpvoedParty ervaren door deelnemers en beroepsopvoeders'. Naast de ervaringen die op specifieke onderdelen van de OpvoedParty zijn gericht, zijn de algemene ervaringen (positief en negatief) van de OpvoedParty hierin opgenomen. Daarnaast hebben de deelnemers een cijfer van waardering gegeven.

Kernlabels

Fragment nummer	Label	Kernlabel
5.4	Verzorgen agenda erkenningscommissie	A. Erkeningscommissie
5.12	Mensen erkenningscommissie	
5.13	Kiezen erkenningscommissie	
5.14	Ledenlijst	
5.15	Verbetering in het veld	
5.16	Veel werk	
5.17	Verhaal doornemen	
5.18	Vier à vijf keer per jaar	
5.19	Vergadering	
5.20	Betrokkenheid commissieleden	
5.28	Wachtlijst agenda	
5.33	Kwaliteit van zorg	
5.34	Kennis van zaken	
5.35	Wetenschappelijk geschoold	
5.44	Rapport wat de reden is	
5.75	Onafhankelijke erkenningscommissie	
6.35	Feedback verslag	
1.4	Deskundig en behulpzaam begeleiding	B. Begeleiding
1.5	Minder betrokken, deskundig	
1.6	Interventie passen in criteria	
1.21	Bereikbaarheid coach	
1.25	Coaches die goed ingespeeld zijn	
5.1	Projectmedewerker NJi	
5.26	Begeleiding is negen maanden	
5.40	Voortraject	

5.41	Gezamenlijk doel	
5.43	Terugkoppeling	
5.45	Begeleidingstraject	
5.48	Kennismaking	
5.50	Afspraken	
5.51	In principe drie momenten	
5.52	Feedback rondes	
5.53	Twintig tot dertig uur	
5.54	Vaste groep begeleiders	
5.56	Meer affiniteit of kennis	
5.62	Begeleiding prettig	
6.38	Contact feedback	
6.61	Prettig begeleidingstraject	
10.1	Inhoudelijk medewerker	
10.9	Kritische vragen	
10.47	Niks garanderen	
1.2	Drang vanuit de gemeente	
1.3	Voorlichtingsmiddag	
1.12	Dingen als eerst gedaan in het traject	
1.18	Geld van de gemeente	
3.1	Ik geef les	
3.2	Praktische Pedagogische Gezinsbegeleiding	
3.11	Allerlei thuis interventies	
5.21	Wachlijst eerste selectie	
5.22	Eerste selectie	
5.23	Wachlijst eerste selectie	
5.25	Geen wachtlijst eerste selectie	
5.47	Eerst aanmelden dan schrijven	

5.79	Vorbereiding	
5.80	Bellen vragen	
5.83	Inkoop gemeenten	
5.84	Inkopen regelen gemeenten	
5.85	Commercieel gebied	
6.1	Ik ben orthopedagoog	
6.2	Functie methodiekontwikkelaar	
6.3	PCIT beste interventie	
6.4	Hij is heel erg onderzocht	
6.5	Kan niet meer zonder erkenning	
14.1	JSO	
14.2	Methodiekontwikkeling	
14.8	Aanleiding methodes	
14.9	Inkoop gemeenten	
14.15	ZonMw financiert	
14.16	Proberen aanvraag in te dienen	
14.25	Gemeente vinden belangrijk	
14.26	Afhankelijk financiering	
1.10	Deskundige coach helpt	
1.14	Feit dat er een coach is	
1.23	Überhaupt een coach was prettig	
1.27	Modus van onderbouwen	
1.29	Juiste ondersteuning binnen organisatie	
3.7	Gedwongen goed na te denken	
3.13	Feedback is feitelijk	
3.19	Ontwikkelaar wordt preciezer in beschrijving	
3.20	Criteria houvast	
3.28	Adequate begeleiding	

3.33	Goed kijken naar criteria	
3.34	Erkenningstraject helpt doordenken allerlei zaken	
3.35	Tekstueel feedback	
5.42	Stempel op werk	
5.49	Gratis begeleiding	
5.55	Eén iemand die begeleidt	
5.57	Begeleiding	
5.59	Terugkoppeling	
5.60	Werkblad	
5.73	Persoonlijke voorkeuren	
5.86	Procesevaluatie	
5.87	Procesevaluatie	
5.88	Meerdere meetmomenten	
6.6	Onderzoek is een belangrijke	
6.9	NJi is meest voor aangeschreven	
6.11	Gedetailleerd traject	
6.12	Onderzoekers taal	
6.15	Doelstelling meten	
6.16	Hiërarchie onderzoek	
6.17	Financiering loskrijgen bij gemeente	
6.18	Naamsbekendheid	
6.19	Tips	
6.21	Bewaken van kwaliteit	
6.24	Iemand meeleest en gespecialiseerd is	
6.26	Iemand meeleest en feedback geeft	
6.27	Feedback	
6.29	Vaart maken	

6.32	Kort tijdsbestek	
6.33	Strakke deadlines	
6.36	Fijn dat iemand meeleeft	
6.37	Laatste versie feedback	
6.39	Concrete feedback	
6.43	Met een collega indienen	D. Bevorderende factoren
6.47	Doelstelling en specifieke doelgroep	
6.49	Referenties onderbouwing	
6.50	Differentiëren van andere interventies	
6.51	Invloed breidt uit	
6.52	Meer bekendheid door Nederland	
6.53	Weg om te verspreiden	
6.55	Concrete feedback	
6.58	Goede mensen bij traject betreft	
6.59	Dicht bij de ontwikkelaar	
6.62	Feedback begrijpen	
10.5	Begrijpelijke zinnen schrijven	
10.15	Kwaliteit beschrijving verbetert	
10.17	Concrete doelen	
10.18	SMART en eindtermen	
10.24	Tips onderbouwing	
10.25	Concreet onderbouwing	
10.27	Handleiding	
10.29	Draagvlak beschrijving	
10.37	Stimulans praktijk onderzoek	
10.42	Handleiding lezen	
10.43	Vorbereiding beschrijven werkblad	
10.44	Gratis begeleiding	

10.45	Jeugdhulp stap verder brengen	
10.51	Feedback collega's	
14.10	Stempel	
14.20	Begeleiding NJi	
14.27	Methode gedragen door praktijk	
14.29	Ondersteunend feedback	
14.31	Goed op de hoogte van literatuur	
14.32	Uitgedaagd	
14.37	Uiteindelijke doel	
14.38	Bevordert praktijk	
14.39	Bekendheid	
14.42	Intensief traject	
1.7	Frustrerend traject	
1.9	Traject frustrerend en tijdrovend	
1.11	Coach sloot minder goed aan	
1.15	Ondersteuning vanuit praktijk	
1.16	Criteria te streng	
1.20	Krappe mal	
1.24	Verplichte oefening erkenningstraject	
1.26	Sluitpost	
1.28	Literatuur zoeken afgedreven	
3.8	Tijdsinvestering niet reëel	
3.9	Vrijwilligerswerk	
3.12	Feedback	
3.14	Feedback is niet meedenkend	
3.15	Meedenken met feedback	
3.18	Tijd buiten proporties	

3.21	Opnieuw schrijven
3.22	Nieuwe interventie, veel nieuws uit denken
3.23	Eenzijdige theoretische visie op onderzoek
3.24	Ander type onderzoek
3.26	Traditioneel onderzoek
3.27	Ander type onderzoek
3.29	Arbeidsintensief
3.30	Niemand financiert het
3.31	Verzamelen kost veel geld
3.32	Kost veel tijd
5.29	Niet zo ik geef me op
5.39	Garanderen interventie
5.61	Moeilijk invullen werkblad
5.66	Goed en overzichtelijk op schrift
5.76	Verzamelen
5.77	Procesevaluatie nodig
6.7	Geen onderzoek lastiger in te dienen
6.14	Doelgroepbeschrijving
6.22	Geen zekerheid oordeel
6.23	Uiteindelijke oordeel tegenstrijdig met feedback
6.25	Blind voor bepaalde zaken
6.28	Doelgroepbeschrijving
6.30	Corebusiness
6.31	Kost veel tijd
6.34	Agenda vergadering vol
6.41	Nieuwe interventie indienen
6.42	Minder vastomlijnd OpvoedParty
6.48	Vergelijken met andere interventies

6.56	Hoop	
6.57	Boodschap voelt tegenstrijdig	
6.60	Bevlogen ontwikkelaar	
10.2	Interventie schrijven	
10.4	Te wetenschappelijk schrijven	
10.8	Afstandje naar de interventie kijken	
10.10	Te veel in de inhoud	
10.11	Door bevlogen iemand opgezet	
10.14	Enthousiast beginnen	
10.16	Doelen in eindtermen	
10.19	Concreet zijn	
10.20	Handleiding ontwikkelaars	
10.21	Theoretische onderbouwing moeilijk	
10.26	Moeilijk literatuur vinden	
10.28	Doelgroep en doelen	
10.30	Praktijkonderzoek	
10.36	Eisen opgeschroefd	
10.38	Geen geld	
10.39	Geld effectonderzoek	
10.41	Niet veel geld onderzoek	
10.46	Garanderen goed of afgekeurd	
10.48	Veel begeleiding	
10.49	Eisen erkenningscommissie hoog	
10.52	Goed schrijven	
14.4	Kost veel tijd	
14.11	Onderzoek kost veel geld	
14.12	Internationale methodes	
14.17	Onderzoek niet opbrengen	

14.18	Moeilijk geld krijgen onderzoek	
14.23	Betoog helder krijgen	
14.24	Verst van werkpraktijk	
14.28	Feeling methode	
14.30	Kritisch	
14.33	Drempel voor praktijkorganisaties	
14.35	Drempel	
14.36	Valt tegen	
14.40	Kost veel tijd	
14.41	Commissie zit vol	
3.3	Werken vanuit perspectief van ouder	
3.4	NJi focus op effectiviteit kind	
3.5	Andere taal databank	
3.6	NJi focus effectiviteit kind	
3.10	Rijkere organisaties meer kans op plek in databank	
3.16	NJi niet innovatief	
3.17	Dwingt kritisch kijken	
3.25	Traject transparanter	
5.3	Verskil gezamenlijke kwaliteitsbeoordeling	
5.10	Noodzaak toetsen interventies	
5.11	Stimuleren veld	
5.24	Bezuiniging	
5.30	Spullen geschreven	
5.31	Beschrijven voor mensen	
5.32	Opstart databank	
5.36	Doelgroep jeugd	
5.46	Erkend	

5.64	Evalueren	
5.65	Bewegingen	
5.68	Groot onderdeel Nederlands Jeugdinstituut	
5.69	Projecten	
5.70	Evalueren databank	
5.71	Samenwerken	
5.72	200 in databank	
5.74	Helpen	
5.81	Bewegingen	
5.82	Verwijderd	
5.89	Effectladder	
6.54	Globale doelgroep	
10.12	Tegen betaling schrijven	
10.40	Stimuleren samenwerken ontwikkelaars	
14.5	Databank creëert schijn	
14.6	Iedereen werkt vanuit zichzelf	
14.7	Methodisch vastomlijnd	
14.13	Methodes databank	
14.14	Lastig trapje hoger komen	
14.34	Klein deel van wat er in Nederland gebeurt	
1.8	Criteria zo streng	G. Criteria NJi
1.13	NJi is dichtgetimmerd	
1.19	Stappen langs lopen	
1.17	Rekening houden met criteria	
5.2	Voorwaarden	
5.6	Niveau nul	
5.7	Niet beoordeeld	
5.8	Veel meer onderzoek	

5.9	Vanaf goed onderbouwd	
5.27	Beschrijving	
5.37	Beschrijving	
5.38	Materiaal en werkblad	
5.58	Niet handleiding na schrijven	
5.63	Kort en bondig formuleren	
5.67	Jeugdstuk	
5.78	Procesevaluatie	
6.8	Speerpunten beoordeling	
6.10	Criteria rol je zo in	
6.13	Doelgroep kanaliseren	
6.20	Doelstellingen	
6.40	Basis feedback	
6.44	Expertise benutten	
6.45	Interventie, feedback	
6.46	Goede referenties nodig	
10.3	Te wetenschappelijk	
10.6	Geen hoogdravende doelen	
10.7	Verbanden leggen	
10.22	Concreet aangeven welk aspect aanpak helpt	
10.23	Concreet onderbouwing	
10.31	Praktijkonderzoek	
10.32	Praktijkonderzoek onderscheid	
10.33	Programma integriteit	
10.34	Eis praktijkonderzoek	
10.35	Praktijkonderzoek	
10.50	Iemand in organisatie overdragen	
14.3	Beschrijven is pittig	

14.19	Lastige onderbouwing vraag	
14.21	Onderbouwingsvraag	
14.22	Beschrijving aanpak niet ingewikkeld	
3.1	Eigen praktijk	H. Gebruikers OpvoedParty
3.2	Kindercoaching	
3.3	Opvoedingsondersteuning	
3.10	Eén OpvoedParty	
3.20	Eigen verhaal doen	
3.21	Onzekerheid	
3.24	Ouders gingen er open in	
4.1	Moeder	
4.2	Zelfstandig dramatherapeut	
4.5	2 party's gegeven	
4.17	Motieven ouders	
7.1	Moeder	
7.2	Eigen praktijk	
7.7	Naamsbekendheid praktijk	
8.1	Gestart met eigen bedrijf	
8.2	Ondersteuning en begeleiding	
8.4	Drie OpvoedParty's	
8.13	Blanco	
8.32	Ze kende mij	
8.37	Kinderen	
9.1	Dochtertje	
9.2	Werk gehandicaptenzorginstelling	
9.3	Mamacafé	

9.4	Thema kinderen huilen	
9.5	Blanco er in gegaan	
9.12	Zonder verwachtingen	
9.14	Mijn situatie uitleggen	
9.15	Contact met lokale moeders	
11.1	Kinderen	
11.2	Medewerker ouderbetrokkenheid	
11.3	Geen voorbereiding	
11.17	Over praten	
12.1	Moeder thuis	
12.2	Drie kinderen	
12.4	Cultuur	
12.7	Op school	
13.1	Directeur bestuurder	
13.2	Mamacafé	
13.5	Dochters en kleinkinderen	
3.12	Twee aanmeldingen	
3.14	Via mijn website	
3.15	Niet actief benaderd	
3.17	Consistenter	
4.6	Te weinig deelnemers	
4.15	10 participerende ouders	
4.16	Vermelden OpvoedParty	
7.4	6 moeders	
8.6	Tien en dertien mensen	

8.34	Bijna iedereen is een opvoeder	
9.36	Zeven deelnemers	
9.37	Moeders bij elkaar brengen	
9.38	In bepaald hoekje	
11.4	Uitnodiging	
11.5	Vijf ouders	
11.7	Verschillende culturen	
11.11	Meer ouders	
11.20	Kwam niemand	
12.3	Briefje van school	
12.9	Vijf deelnemers	
12.14	Niet naar activiteit school	
13.8	Profiel ouders	
13.10	Andere kanalen aanboren	
13.13	Geen grote diversiteit bereikt	
13.14	Naar mensen toe gaan	
13.15	Werving lastig	
3.28	OpvoedPartySpel nog niet nodig geweest	J. Materialen
3.29	OpvoedPartySpel geeft houvast	
4.9	Eerst vragen ouder langs	
4.14	Inzet kennismaker	
7.13	Gebruikte materialen	
8.5	Stellingen bijna niet gebruikt	
8.7	Alleen stellingen gebruikt	
8.14	Kaartjes zoek je uit	

8.23	Kaartjes niet altijd nodig		
8.24	Niet toekomen aan kaartjes		
8.26	Kaartjes met stel jezelf voor		
9.6	Geen spellen		
11.6	Spel niet gedaan		
12.6	Voorstellen		
13.3	Thema's huilen baby		
13.4	Spel		
13.11	Mooi materiaal		
3.9	Basistraining leuk		K. Vaardigheden beroepsopvoeder
3.11	Leerrendement		
3.30	Luisteren en samenvatten		
3.31	Niet oordelen		
3.32	Geen mening van wat ik zeg is waarheid		
3.33	Luisterend oor		
3.36	Adviezen geven		
3.38	Gehamerd op houding		
3.39	Openheid en vertrouwen		
4.4	Leerzaam en kwetsbaar		
4.8	Te afwachtend		
4.10	Niet teveel te sturen		
4.11	Open vragen stellen		
4.12	Vaardigheden begeleiders		
4.13	Stoel van professional		
7.3	Basistraining		

7.6	Andere moeders aan het woord		
7.8	Doel		
7.11	Eigen ervaring gebruiken		
7.12	Vaardigheden begeleider		
7.17	Valkuil		
7.18	Structuur		
8.3	Incompany		
8.12	Afkappen		
8.25	Teveel ruimte geven		
8.27	Vraag terugleggen		
8.28	In bijna alle opvoeders is kennis		
8.29	Oplossing		
8.30	Opvoeders weten zelf beste voor hun kind		
8.31	Gesprekspartner		
8.38	Waar ga je zitten in de groep		
8.39	Op het hoekje zitten		
9.33	Niet afgebakend		
9.35	Gespreksleidster		
9.41	Iedereen iets zeggen		
9.48	Afwachten		
9.49	Kinderen bij zich		
9.50	Weten hoe lang nog		
11.12	Iedereen aan het woord		
13.12	Begeleiden		
3.4	Laagdrempelig		L. Ervaring en waardering

3.5	Verwarring term OpvoedParty	OpvoedParty
3.6	Dekt niet de lading	
3.7	Eigen naam	
3.8	Ouders geven elkaar handreikingen	
3.13	OpvoedParty leuk	
3.16	Stappen richting organisaties	
3.18	OpvoedParty positief	
3.19	Openheid	
3.22	Inzichten verhelderend	
3.23	Openheid	
3.25	Meer gestroomlijnd	
3.26	Onderling vertrouwen	
3.27	Ouders kunnen elkaar ondersteunen	
3.34	Openheid onderling	
3.35	Saamhorigheid	
3.37	Mooie werkvorm	
3.40	Betaald of niet betaald	
4.3	Ouders betrekken en ondersteunen	
4.7	Tips waardevol	
4.18	Laagdrempelig, niet belerend	
4.19	Minimaal 1x per maand een party	
7.5	Moeders hadden boventoon	
7.9	Bewijs veiligheid	
7.10	Moeder hele avond aan het woord	
7.14	Positief	

7.15	Ontspannen	
7.16	Laagdrempelige manier	
7.19	Gezellig en informeel	
7.20	Geen kennisoverdracht	
8.8	Erg leuk	
8.9	Jazeker meer OpvoedParty's	
8.10	Meerdere oplossingen aangereikt	
8.11	Oh ja kan ik ook proberen	
8.15	Positief	
8.16	Relatief veilige setting	
8.17	Na een OpvoedParty	
8.18	Niet verder naar buiten	
8.19	Verwachten spel	
8.20	Laagdrempelig	
8.21	Verwachten spel	
8.22	Naam	
8.33	Zelf naar organisatie stappen	
8.35	OpvoedParty laagdrempelig en niet dwingend	
8.36	Altijd inzetten	
9.7	Makkelijker als er meer spelvormen zijn	
9.8	Meningsverschillen	
9.9	Werkvorm inbreng	
9.10	Te grote drempel	
9.11	Filmpje	
9.13	Geen tips aannemen	

9.16	Geen nieuwe contacten	
9.17	Lastig om diepte in te gaan	
9.18	Veel onzekerheden in deze vorm	
9.19	Geen uitnodigende omgeving	
9.20	Moeilijk of er effect te behalen is	
9.21	Geruststelling	
9.22	Connectie	
9.23	Zes	
9.24	Kan meer uitgehaald worden	
9.25	Niet het juiste moment en situatie	
9.26	Intiemere sfeer moet hebben	
9.27	Verschillende zienswijzen	
9.28	Praten over belangrijke opvoed onderwerpen	
9.29	Eigen intuïtie	
9.30	Makkelijker praten bij mensen die ik niet ken	
9.31	Verschillende culturen bij elkaar	
9.32	Duurde langer om diepte in te gaan	
9.34	Meer informatie geven	
9.39	Niet gevraagd doel	
9.40	Voor jezelf doel hebben	
9.42	Stapel kaartjes met doelen	
9.43	Informeel	
9.44	Lokale ondersteuning	
9.45	Elkaar ondersteunen	
9.46	Bevestiging	

9.47	Stiltes moeilijk
9.51	Speelgoed
9.52	Voor te bereiden
9.53	Multimedia
9.54	Actiever
9.55	Naam OpvoedParty
9.56	Naam
9.57	Niet aanbevelen
11.8	Iedereen respecteertelkaar
11.9	Tien
11.10	Respect
11.13	Begrip voor elkaar
11.14	Tips en adviezen
11.15	Dezelfde problemen
11.19	Zeker nog een OpvoedParty
11.21	Vraagstelling niet makkelijk
12.5	Leuk
12.8	Leuk om te praten
12.10	Tien
12.11	Niet contact achteraf
12.12	Naam
12.13	Pauze
13.6	Gezellige ambiance
13.7	Kinderen mee
13.9	Breder trekken

13.16	Eigen ervaringen delen	
13.17	Gezamenlijks	
13.18	Lastig om diepte in te gaan	
13.19	Informeel manier	
13.20	Resultaten minimaal	
13.21	Verbreden	
13.22	Zes	
13.23	Verbreden	

Bijlage 9 Eindproduct Checklist & Plan van Aanpak

OP WEG NAAR EEN BEWEZEN INTERVENTIE!

De OpvoedParty geplaatst naast en
getoetst aan de hand van de criteria
van het Nederlands Jeugdinstituut

Kirsten Haaksema en Lotte van de Peppel

Inhoudsopgave

Inleiding

Checklist

Plan van aanpak

Stap 1 Titelpagina, colofon en voorwoord

Stap 2 Inleiding

Stap 3 Resultaten

Stap 4 Aanleiding

Stap 5 Doel

Stap 6 Doelgroep

Stap 7 Uitvoering en beleid

Stap 8 Aanpak

Stap 9 Benodigde competenties van de uitvoerder

Stap 10 Randvoorwaarden

Stap 11 Begroting

Stap 12 Achtergrondinformatie

Stap 13 Visie

Stap 14 Verantwoording

Stap 15 Praktijkvoorbeeld

Stap 16 Ervaring burger/ cliënt

Stap 17 Ervaring van uitvoerders

Stap 18 Literatuurlijst, adressen en bijlagen

Stap 19 Praktijkonderzoek uitvoeren

Stap 20 Aanmelden NJi

Inleiding

Voor u ligt het eindproduct van het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017). Vanuit Lunamare is de vraag gekomen in hoeverre de OpvoedParty voldoet aan de criteria van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI¹¹). Daarnaast wil zij graag weten waar nog aanvullingen nodig zijn om op het niveau 'goed onderbouwd' te komen in de databank van het NJi. Op basis van deze vraag is de doelstelling ontstaan om Lunamare een overzicht te bieden in hoeverre zij aan de criteria voldoet. Deze vraag en doelstelling zijn beantwoord met dit eindproduct. Dit eindproduct betreft een Checklist en een Plan van Aanpak.

Checklist

De Checklist is een overzichtelijke weergave met daarin alle criteria van het NJi. Deze criteria (inclusiecriteria en 'Werkblad beschrijving interventie') zijn naast het Handboek OpvoedParty gelegd en vergeleken waar de OpvoedParty volgens de onderzoekers van het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017), wel en niet aan voldoet.

Op de elementen waar de OpvoedParty nog niet aan de criteria voldoet is er een samenvattende toelichting gegeven wat er nog aangevuld of verbeterd dient te worden. Door middel van de checklist heeft Lunamare antwoord gekregen op de doelstelling uit het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017). Daarin stond de vraag centraal in hoeverre de OpvoedParty voldoet aan de criteria van het NJi en waar zijn nog aanvullingen nodig. Lunamare kan deze Checklist gebruiken in de toe werking naar de aanmelding bij het NJi en tijdens het beschrijven van het werkblad.

Plan van Aanpak

Uit de checklist is geconcludeerd dat de inclusiecriteria 'handboek' en 'praktijkonderzoek' nog niet voldoen conform de eisen van het NJi. Vanuit de checklist is er op basis van deze twee inclusiecriteria een Plan van Aanpak ontworpen. Ten eerste is het Handboek OpvoedParty naast het document 'Hoe schrijf ik een handboek' gelegd en vervolgens is stapsgewijs afgevinkt en geëxpliciteerd waar het Handboek OpvoedParty aan voldoet en waar nog aanvullingen gewenst zijn. Ten tweede is uiteengezet hoe het praktijkonderzoek vorm gegeven kan worden. Het doel van dit Plan van Aanpak is dat Lunamare door een stapsgewijze beschrijving handvatten krijgt om te werken aan de inclusiecriteria. Dit vergroot de kans op aanmelding bij de databank van het NJi.

Leeswijzer

Een belangrijk aandachtspunt bij het inzien van de Checklist en het Plan van Aanpak, is het van belang dat u als lezer zich bewust blijft is dat de uiteindelijke beoordeling van het NJi telt en de onderzoekers slechts een indicatie (kunnen) geven.

Legenda voor het lezen van de Checklist en het Plan van Aanpak

X	= staat voor dat de OpvoedParty voldoet aan de criteria van het NJi.
A	= staat voor aanvulling. In het Handboek OpvoedParty staat dit dan wel (deels) beschreven, maar is er een aanvulling nodig.
	= dit heeft de OpvoedParty niet opgenomen in het Handboek OpvoedParty.

¹¹ Verder in dit document afgekort als NJi.

Checklist		
Wat?	Heeft de OpvoedParty dit al?	Toelichting
<u>Inclusie criteria</u>		
1. De interventie heeft een planmatige en doelgerichte aanpak voor kinderen en jongeren van -9 maanden tot 24 jaar, hun opvoeders of opvoedingsomgeving.	X	
2. De interventie wordt uitgevoerd in Nederland	X	
3. Er is een Nederlandstalige handleiding (handboek) beschikbaar	X	De beschrijving is er wel maar dient herschreven te worden naar de actualiteit.
4. Er is een (beperkt) praktijkonderzoek beschikbaar		Dit is nog niet uitgevoerd. Delen van dit onderzoek en uit andere onderzoeken kunnen gebruikt worden voor het opzetten van een procesevaluatie. Zie plan van aanpak.
5. De indiener is de eigenaar of de licentiehouder van de interventie	X	
<u>Hoofdstuk 1 Beschrijving interventie</u>		
Doelgroep		Moet concreter met kenmerken beschreven worden.
Intermediaire doelgroep		Is nu gericht op beroepsopvoeder maar dient vanuit het perspectief van de opvoeders geschreven te worden.
Selectie van de doelgroepen		De onderzoekers zien, in tegenstelling tot wat er in het Handboek OpvoedParty beschreven staat, wel selectiecriteria; <ul style="list-style-type: none"> - Alleen opvoeders kunnen deelnemen; - Nederlandse taal beheersen.
Betrokkenheid doelgroep		De betrokkenheid van de doorontwikkeling van de interventie bij diverse ontwikkelingsstadia is

		onvoldoende beschreven. Betreft: <ul style="list-style-type: none"> - de interventie keuze; - de eerste ontwikkeling van de interventie; - de pilot tot en met de doorontwikkeling.
Hoofddoel		De doelen dienen SMART geformuleerd te worden en kernachtiger beschreven te worden.
Subdoelen		Idem
Opzet van de interventie	X	
Inhoud van de interventie	X	
Hoofdstuk 2 Uitvoering		
Materialen	X	Beschrijving is aanwezig maar veel te uitgebreid. Nu 1191 woorden, moet max. 200 woorden worden.
Locatie en type organisatie	X	Beschrijving is aanwezig maar moet uitleggen in verhalende vorm en aan welke specifieke eisen de locatie moet voldoen voor een OpvoedParty met max. 200 woorden.
Opleiding en competenties	X	Beschrijving is aanwezig maar moet ingekort worden naar max. 200 woorden.
Kwaliteitsbewaking	X	Beschrijving is aanwezig maar moet ingekort worden naar max. 200 woorden.
Randvoorwaarden	X	Beschrijving is aanwezig maar moet ingekort worden naar max. 200 woorden.
Implementatie		Blijkt geen implementatie plan aanwezig te zijn. Deze dient wel beschreven te worden met max. 200 woorden.
Kosten	X	
Hoofdstuk 3 Onderbouwing		
Probleem		De problemen, de aard en de spreiding daarvan dienen beschreven te worden die de interventie aanpakt in plaats van de oplossingen.
Oorzaken		Idem
Aan te pakken factoren		Idem. De subdoelen dienen hieraan gekoppeld te worden.

Verantwoording		Beschrijving is er wel maar beperkt. De verantwoording is niet onderbouwd met theorie.
<u>Hoofdstuk 4 Onderzoek</u>		
Onderzoek naar de uitvoering		Is nog niet aanwezig. Dient uitgevoerd te worden wanneer de OpvoedParty hoger dan 'goed onderbouwd' wil komen.
Onderzoek naar de effecten		Is nog niet aanwezig. Dient uitgevoerd te worden wanneer de OpvoedParty hoger dan 'goed onderbouwd' wil komen.
<u>Hoofdstuk 5 Samenvatting Werkzame Elementen</u>		
		Is nog niet aanwezig. Dient puntsgewijs en overzichtelijk weergegeven te worden met de belangrijkste werkzame elementen van de interventie.
<u>Hoofdstuk 6 Aangehaalde literatuur</u>		
		Is nog niet aanwezig.

Plan van Aanpak

Stap 1: Titelpagina, colofon en voorwoord

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
Titelpagina Vanzelfsprekend begint je handboek met de titelpagina. Zorg voor een aansprekende titel die de inhoud dekt.	X
Colofon Vermeld in een colofon de gegevens over je eigen organisatie en de contactpersoon voor het handboek. Je kunt er ook voor kiezen deze gegevens op de achterkant van je publicatie plaatsen. Denk verder aan de copyrightgegevens ©, het ISBN nummer en de gegevens van diegenen die de eindredactie, illustraties, vormgeving en productie hebben verzorgd.	X
Voorwoord Laat iemand die jouw interventie een warm hart toedraagt een voorwoord schrijven. Dit kan bijvoorbeeld een uitvoerder of een ontvanger (iemand van de doelgroep) van de interventie zijn. Grote kans dat zo'n voorwoord de lezer van je handboek inspireert om ook met de interventie aan de slag te gaan.	
Aanvulling	
Voorwoord: In het Handboek OpvoedParty staat in het voorwoord de ontstaansgeschiedenis van de OpvoedParty. Dit is hier niet op de juiste plaats. Een aanvulling hierbij is om inspirerend voorwoord (te laten) schrijven.	

Stap 2: Inleiding

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
"De inleiding is de smaakmaker die de lezer moet enthousiasmeren voor de interventie. Het is leuk als je hier een anekdote in verwerkt."	
In de inleiding kun je aandacht besteden aan de volgende onderwerpen:	
Vat kort samen wat de interventie inhoudt.	X

Leg uit waarom toepassing van de interventie belangrijk is.	X
Beschrijf de aanleiding om de interventie te ontwikkelen.	A
Geef eventueel een pakkend praktijkvoorbeeld of persoonlijk voorbeeld.	X
Licht de naam van de interventie toe.	
Geef aan voor wie het handboek geschreven is en hoe je het handboek werkt.	A
Woord van dank.	
Aanvulling	
<p>Beschrijf de aanleiding om de interventie te ontwikkelen: In het Handboek OpvoedParty staat wel een aanleiding geschreven, maar deze is gericht op het OpvoedPartySpel en geeft onvoldoende inzichtelijk weer hoe de OpvoedParty ontstaan is. De ontstaansgeschiedenis uit het voorwoord is hier meer op zijn plaats.</p> <p>Licht de naam van de interventie toe: In het onderzoeksrapport 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017) is te lezen dat de naam 'OpvoedParty' geen duidelijkheid geeft over de inhoud. Daarom is het extra van belang dat de naam 'OpvoedParty' wordt toegelicht.</p> <p>Geef aan voor wie het handboek geschreven is en hoe je het handboek werkt: Er is beschreven voor wie het Handboek OpvoedParty geschreven is, maar dit staat beschreven in het voorwoord in plaats van de aanleiding. Deze dient verplaatst te worden.</p> <p>Woord van dank: Deze ontbreekt.</p>	

Stap 3: Resultaten

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
<p>Waarom met deze interventie aan de slag: resultaten "Je hebt in je inleiding er al kort aandacht aan besteed, maar de lezer wil natuurlijk als eerste weten waarom hij met jouw interventie aan de slag zou gaan. Denk daarbij ook aan de informatie die beslissers (directie, managers, opdrachtgevers) nodig hebben om toestemming te geven voor het werken met de interventie."</p>	
Geef aan waarom de lezer met jouw interventie aan de slag moet gaan	
Wat maakt de interventie bijzonder of anders dan andere interventies?	
Welke resultaten worden met deze interventie geboekt?	
Wat maakt de interventie zo goed bruikbaar?	A
Aanvulling	

Wat maakt de interventie bijzonder of anders dan andere interventies:
Dit staat niet beschreven. Dit is een mooie kans om de OpvoedParty te differentiëren van andere interventies.

Welke resultaten worden met deze interventie geboekt:
Er staat in het Handboek OpvoedParty wel een kopje 'Wat kunt u met een OpvoedParty bereiken', maar daar staat in plaats van de resultaten de bruikbaarheid beschreven zoals 'goedkoop' en 'laagdrempelig'. Er staat echter één resultaat beschreven, dat de eigen kracht van opvoeders wordt versterkt. Onder dit kopje dienen (meer) resultaten te worden geëxpliciteerd welke worden bereikt.

Wat maakt de interventie zo goed bruikbaar:
In het Handboek OpvoedParty is hier geen apart kopje van gemaakt. Wel kunnen onder andere de punten 'goedkoop' en 'laagdrempelig' die hierboven zijn beschreven, onder dit kopje worden meegenomen.

Stap 4: Aanleiding

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
De aanleiding: probleem- of vraagstelling	
<p>"In de probleem- of vraagstelling geef je aan waar de interventie zich op richt. Veel interventies proberen een probleem op te lossen, te verminderen of te voorkomen. Andere interventies richten zich op het verbeteren van een bestaande situatie, zonder dat er direct sprake is van een probleem of een risico op het ontstaan hiervan.</p> <p>Wanneer de interventie zich richt op de oplossing van een probleem, omschrijf je dit probleem in het handboek. Je beschrijft de aard en de ernst van het probleem, maar ook de oorzaken en de gevolgen ervan. Wanneer de interventie zich richt op het verbeteren van een situatie, omschrijf je de huidige situatie in het handboek. Je geeft aan hoe deze situatie ontstaan is en waarom het belangrijk is om deze te verbeteren."</p>	
Omschrijf het probleem of risico dat met deze interventie wordt aangepakt.	
Wat is de aard van het probleem?	
Wat is de ernst van het probleem (omvang en spreiding)?	
Wat zijn de (directe en indirecte) oorzaken van het probleem?	
Wat zijn de mogelijke gevolgen van het probleem?	
Of omschrijf de situatieverbetering waar de interventie zich op richt.	
Hoe is de huidige situatie?	
Hoe is de huidige situatie ontstaan?	

Waarom is het belangrijk deze te verbeteren?	
Aanvulling	
In het Handboek OpvoedParty worden mooie oplossingen en ideale genoemd die de OpvoedParty (wil) bieden, maar het wordt niet duidelijk wat de aard, ernst, oorzaak en gevolgen van het probleem zijn. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar hoofdstuk zeven en acht uit het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017).	

Stap 5: Doel

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
Wat wil je bereiken: doel	
<p>“Je doel is de gewenste eindsituatie die je wilt bereiken. Een goede doelstelling geeft richting aan de aanpak van de interventie en stuurt het gedrag van de uitvoerders. Een goede doelstelling helpt ook om achteraf vast te stellen of je interventie het gewenste resultaat heeft gehad.</p> <p>Een goede doelstelling is belangrijk en zinvol. Er gaat een ambitie achter schuil en dat inspireert. Voor het formuleren van een goede doelstelling is het belangrijk diverse stakeholders te betrekken, zoals collega-uitvoerders, de opdrachtgever (bijvoorbeeld de gemeente) en de doelgroep zelf.</p> <p>Vaak worden doelen erg algemeen geformuleerd. We noemen dit ook wel ER-doelen. Dit zijn na te streven doelen als betER, betrokkenER, actiefER, leefbaarER, gezondER. Een ER-doel verwoordt vaak een droom en is daarmee geschikt om andere mensen te enthousiasmeren en mee te krijgen. Om daadwerkelijk verbeteringen door te voeren moet je ER-doelen vertalen naar concrete doelen, zodat iedereen weet wat er van hem of haar verwacht wordt. Dan kun je achteraf ook vaststellen of je het doel daadwerkelijk gerealiseerd hebt.</p> <p>Het is goed om in het handboek een onderscheid te maken tussen een hoofddoel en subdoelen. Je vertaalt het hoofddoel in concrete subdoelen die elk bijdragen aan het bereiken van het hoofddoel. Subdoelen zijn soms ook voorwaardelijke doelen: een kleiner doel dat eerst bereikt moeten worden om een ander subdoel en/of het hoofddoel te kunnen bereiken.”</p>	
Beschrijf de doelen van de interventie en licht deze toe	
Wat is het hoofddoel van de interventie?	A
Wat zijn de meer concrete subdoelen van de interventie?	A
Wat zijn de verwachte resultaten?	A
Licht kort toe waarom je voor bepaalde (sub)doelen gekozen hebt.	

<p>Formuleer de doelen zoveel mogelijk SMART (deze term is in veel literatuur terug te vinden en wordt toegeschreven aan Bill Reddin 1930-1999). SMART doelen geven heel precies aan wanneer je wat wilt bereiken. Ze sturen daardoor het gedrag van de uitvoerders die met de interventie gaan werken. Door een doelstelling SMART te formuleren, vergroot je de kans dat het doel bereikt wordt. SMART-doelen zijn:</p>	
Specifiek: het doel is duidelijk en concreet (wat, wie, waar, wanneer?)	
Meetbaar: je kunt nagaan in welke mate het doel bereikt is.	
Acceptabel: er is draagvlak voor het doel.	
Realistisch: het doel is haalbaar.	
Tijdgebonden: het is duidelijk wanneer het doel is bereikt.	
<p>Aanvulling</p> <p>Er zijn (hoofd)doelen beschreven in het Handboek OpvoedParty, maar deze zijn niet SMART geformuleerd. Voor uitgebreidere informatie over de doelen van de OpvoedParty verwijzen wij u naar hoofdstuk acht uit het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017).</p>	

Stap 6: Doelgroep

<p>Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek</p>
<p>Voor wie: doelgroep</p> <p>“Een interventie is meestal voor een specifieke doelgroep ontwikkeld. De aanpak sluit aan bij de kenmerken van deze doelgroep. De interventie is daardoor niet zonder meer geschikt voor andere doelgroepen. Het is dus belangrijk om in het handboek heel helder te maken voor welke doelgroep jouw interventie bedoeld is. De lezer kan dan bepalen of de interventie past bij de doelgroepen die zijn of haar organisatie bedient. Enerzijds beschrijf je daartoe duidelijk de relevante demografische en persoonsgebonden kenmerken van de doelgroep, zoals leeftijd, geslacht, sociaaleconomische achtergrond, etnische of religieuze achtergrond, et cetera. Anderzijds ga je in op de relevante kenmerken van de bestaande situatie of het probleem van de doelgroep.</p> <p>Leg uit waarom je juist deze doelgroep wilt betrekken bij of bereiken met je interventie. Maak ook duidelijk op welke wijze in de interventie eventueel rekening gehouden is met diversiteit binnen de doelgroep. Besteed ten slotte aandacht aan de werving van de doelgroep: hoe bereik je de doelgroep en welke indicaties en contra-indicaties zijn er? Indicaties zijn aanwijzingen dat iemand tot de doelgroep behoort. Contra-indicaties zijn aanwijzingen op grond waarvan je bepaalt dat iemand niet tot de doelgroep hoort. Let op: wanneer de werving expliciet deel uitmaakt van de aanpak (2.1), dan beschrijf je het daar.”</p>

Beschrijf de doelgroep en licht de gekozen doelgroep toe	
Wat zijn relevante demografische en persoonsgebonden kenmerken (bijvoorbeeld leeft, geslacht, sociaaleconomische status, etnische/culturele/religieuze achtergrond, burgerlijke staat, woonsituatie, geografische locatie, motivatie, mogelijkheden, toegankelijkheid)?	
Wat zijn relevante kenmerken van de bestaande situatie of het probleem van de doelgroep?	
Hoe wordt de doelgroep geselecteerd? Geef aan of hier instrumenten voor zijn ontwikkeld en neem deze indien mogelijk op in de bijlage.	N.v.t.
Zijn er indicaties en contra-indicaties en hoe stel je vast of de doelgroep hieraan voldoet?	A
Wordt er in de interventie ook rekening gehouden met diversiteit binnen de doelgroep en zo ja op welke wijze? Denk aan etnische groepen, man/vrouw, leeftijd: jongeren/ouderen, sociaaleconomische achtergrond: laag/hoog opgeleid of laag/hoog inkomen.	X
Zijn er eventuele intermediaire doelgroepen (via welke de uiteindelijke doelgroep bereikt wordt, bijvoorbeeld ouders als intermediaire doelgroep voor kinderen)?	A
Licht kort toe waarom voor een bepaalde doelgroep gekozen is.	
Aanvulling	
<p>Wat zijn relevante demografische en persoonsgebonden kenmerken: Deze zijn nog niet beschreven.</p> <p>Wat zijn relevante kenmerken van de bestaande situatie of het probleem van de doelgroep: Deze zijn nog niet beschreven.</p> <p>Hoe wordt de doelgroep geselecteerd? Geef aan of hier instrumenten voor zijn ontwikkeld en neem deze indien mogelijk op in de bijlage: Niet van toepassing</p> <p>Zijn er indicaties en contra-indicaties en hoe stel je vast of de doelgroep hieraan voldoet: Aan de ene kant wordt in het Handboek OpvoedParty geschreven dat er geen contra-indicaties zijn, maar dat deelnemers een gesprek in het Nederlands moeten kunnen volgen. Er mag stelliger gesteld worden dat er wel contra-indicaties zijn.</p> <p>Zijn er eventuele intermediaire doelgroepen: Er staat een intermediaire doelgroep beschreven namelijk beroepsopvoeders, deze moet echter omgebogen worden naar opvoeders. In het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017) is te lezen dat de uiteindelijke doelgroep gericht moet zijn op het jeugdstuk, terwijl dit nu gericht is op opvoeders. De intermediaire doelgroep is de doelgroep, via welke de uiteindelijke doelgroep wordt bereikt.</p>	

Stap 7: Uitvoering en beleid

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek

Door wie: uitvoering en beleid

De lezer wil kunnen bepalen of de interventie voor hemzelf of de eigen organisatie geschikt is om toe te passen. Daarvoor is het relevant om te weten welk type instellingen doorgaans met de interventie werken, met welk type doelgroepen en welk type uitvoerders. Dit helpt de potentiële gebruiker ook om vast te stellen met welke organisaties ze eventueel kunnen samenwerken.

Daarnaast is het goed om in het handboek aan te geven binnen welk type beleid de interventie past. Dit ondersteunt de introductie van de interventie binnen een organisatie. De uitvoerder of beleidsmaker kan dan aangeven hoe het past binnen het eigen instellingsbeleid. Ook voor de externe verantwoording richting opdrachtgevers is het belangrijk om te kunnen aangeven bij welk gemeente- of overheidsbeleid de interventie aansluit. Dit is essentieel voor de kans op het verkrijgen of behouden van financiering. Voorbeelden van gemeente- of overheidsbeleid van waaruit veel interventies ontwikkeld zijn, zijn de Wet maatschappelijke ondersteuning, het Grootstedenbeleid, het beleidskader Sport, bewegen en onderwijs en de Gemeentelijke nota gezondheidsbeleid.

Beschrijf de uitvoerende organisaties en licht toe waarom de interventie voor hen interessant is

Welk type instellingen kan met de interventie aan de slag?	A
Welk type uitvoerders is hiervoor nodig?	X
Binnen welke instelling- gemeente- of overheidsbeleid past de interventie?	X
Wat is relevante wet- en regelgeving?	X

Aanvulling

Welk type instellingen kan met de interventie aan de slag:

De externe verantwoording kan nog meer geëxpliciteerd worden. Richt hierbij alleen op de 'instellingen' en niet de overige locaties, die dienen bij het volgende onderwerp besproken te worden.

Stap 8: Aanpak

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek

De aanpak in concrete fasen of stappen

"Het grootste deel van het handboek bestaat uit een beschrijving van de aanpak. Het is van belang dat dit zo concreet gebeurt dat uitvoerders die nog niet bekend zijn met de interventie, er aan de hand van deze beschrijving zó mee aan de slag kunnen. Hoe meer gesloten de interventie (zie paragraaf 1.2 van de Schrijfwijzer), hoe concreter en gedetailleerder je de aanpak beschrijft. Bij meervoudige interventies of programma's werk je van elk onderdeel de werkwijze zo concreet mogelijk uit en geef je ook de criteria aan die bepalen wanneer je met welke werkwijze aan de slag gaat.

Ga eerst na hoe je de aanpak kunt faseren en werk vervolgens per fase een stappenplan uit. Geef daarbij systematisch per fase of stap het doel, de werkwijze en de gebruikelijke tijdsduur aan. Beschrijf daarbij de volgorde, opzet en inhoud van de activiteiten binnen een fase (zie voor meer informatie Foolen e.a., 2011).

Kortom: het volstaat niet om aan te geven dat in de eerste fase een huisbezoek wordt uitgevoerd. Het is belangrijk om ook te beschrijven wat het doel van het huisbezoek is (denk aan voorlichting, signalering, diagnose of activering), wat de uitvoerder tijdens dat huisbezoek doet (welke informatie geeft hij, welke gegevens worden verzameld), hoe hij dat doet (welke hulpmiddelen of materialen gebruikt hij) en welke afspraken gemaakt worden (bijvoorbeeld over een vervolgtraject). Hierbij is het illustratief om met concrete voorbeelden aan te geven hoe de stappen in praktijk worden gebracht."

Beschrijf de aanpak - liefst per fase - zo concreet en gedetailleerd mogelijk

Welke activiteiten worden ondernomen?	X
Wat is de volgorde van de activiteiten?	X
Hoe worden de activiteiten precies ingevuld of uitgevoerd?	A
Wat is de gebruikelijke frequentie en intensiteit van de contacten tussen uitvoerder en cliënten/ burgers?	
Wat is de locatie van uitvoering?	A
Is er in de aanpak evaluatie met de doelgroep ingebouwd?	X
Zijn er instrumenten (voorbeeld)materialen/ protocollen ontwikkeld die ingezet kunnen worden? Neem deze indien mogelijk als bijlagen op en/of geef aan waar ze verkrijgbaar zijn.	X

Gebruik zelfgekozen subkopjes. Licht kort toe waarom je voor een bepaalde aanpak kiest.

Aanvulling

Hoe worden de activiteiten precies ingevuld of uitgevoerd:

Er is een to do list opgesteld, maar deze geeft niet precies weer wat er verplicht dient uitgevoerd te worden. Het biedt geen overzichtelijke richtlijnen.

Wat is de gebruikelijke frequentie en intensiteit van de contacten tussen uitvoerder en cliënten/ burgers:

Dient beschreven en duidelijk geëxpliciteerd te worden.

Wat is de locatie van uitvoering:

De locaties die bij het vorige thema worden benoemd kunnen hier beschreven worden (op de instellingen na).

Stap 9: Benodigde competenties van de uitvoerder

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek

Benodigde competenties van de uitvoerder

“Om als professional, actief burger of vrijwilliger de interventie te kunnen toepassen, heb je vaak specifieke competenties nodig. Voor de lezer en gebruiker van de interventie is het handig als je deze inzichtelijk maakt. Bij professionals is soms ook een bepaalde opleiding met bijbehorende algemene beroepscompetenties nodig (zie ook Van Dam en Vlaar, 2010).

In het handboek besteed je daarom aandacht aan de benodigde beroepsopleiding en de specifieke competenties die de uitvoerder voor het toepassen van de interventie nodig heeft. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kennis van de doelgroep of ervaring met het toepassen van verschillende gesprekstechnieken. Bij sommige interventies zijn meerdere uitvoerders betrokken, met soms ieder een eigen functie (bijvoorbeeld een huisbezoeker en een coördinator). Beschrijf dan per functie de benodigde competenties.

Besteed ook aandacht aan beschikbare bij- of nascholing om deze competenties te verwerven, te onderhouden of verder te ontwikkelen. Het is ook mogelijk trainingsmateriaal beschikbaar te stellen, zodat de organisatie zelf een interne training kan verzorgen. Bij sommige interventies is de toepassing zo veeleisend voor de uitvoerder, dat het raadzaam is werkbegeleiding, supervisie of intervisie te adviseren. Geef dan aan welke specifieke aandachtspunten hierbij aan bod moeten komen. Ook kun je informatie geven over geschikte werkvormen”

Geef aan welke competenties de uitvoerders die met de interventie gaan werken nodig hebben

Welke beroepsopleiding hebben de uitvoerders nodig om met de interventie te werken?	X
Welke specifieke kennis, vaardigheden, persoonskenmerken en houding hebben mensen nodig?	X
Bestaat er ook bij- of nascholing of een training voor deze interventie en zo ja, waar kunnen geïnteresseerden daarvoor terecht?	A
Is supervisie, intervisie of werkbegeleiding gewenst en gelden daarvoor specifieke aandachtspunten?	A

Aanvulling

Bestaat er ook bij- of nascholing of een training voor deze interventie en zo ja, waar kunnen geïnteresseerden daarvoor terecht?

Dit punt dient herschreven worden te naar de actualiteit, door de doorvoerder van het OpvoedPartyPakket.

Is supervisie, intervisie of werkbegeleiding gewenst en gelden daarvoor specifieke aandachtspunten:

Uit het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017) blijkt dat hier behoefte aan is. De VVV-workshop mag meer onder de aandacht gebracht te worden, en dient te worden beschreven in het Handboek OpvoedParty.

Stap 10: Randvoorwaarden

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
<p>Randvoorwaarden voor toepassing</p> <p>“Omdat je zelf ervaring hebt met het toepassen van de interventie, weet je ook welke randvoorwaarden nodig zijn voor een succesvolle toepassing. Deel je ervaringen met de lezer, zodat andere uitvoerders jouw valkuilen kunnen vermijden. Denk bijvoorbeeld aan het benodigde draagvlak binnen de organisatie, de rol van het management, samenwerking met andere organisaties, eisen aan de ruimte of huisvesting, eisen aan kwaliteitsbewaking. Welke randvoorwaarden relevant zijn, verschilt sterk per interventie.”</p>	
Beschrijf welke randvoorwaarden belangrijk zijn om met de interventie aan de slag te gaan	
Wat zijn de organisatorische randvoorwaarden?	A
Zijn er eisen ten aanzien van de kwaliteitsbewaking?	A
Heeft de instelling een licentie nodig om met de interventie aan de slag te mogen en hoe verkrijg je die?	N.v.t.
Aanvulling	
<p>Wat zijn de organisatorische randvoorwaarden: Dit onderdeel is in grote lijnen beschreven in het Handboek OpvoedParty, de werkzame- en niet werkzame factoren op organisatorische gebied dienen nog beschreven te worden.</p> <p>Zijn er eisen ten aanzien van de kwaliteitsbewaking: Dient herschreven te worden naar de actualiteit sinds de invoering van het OpvoedPartyPakket.</p>	

Stap 11: Begroting

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
<p>De centen: begroting</p> <p>“Een organisatie die met een nieuwe interventie aan de slag gaat, wil graag weten met welke kosten zij rekening moet houden. Op basis van de eigen ervaringen is het vaak goed mogelijk hier in het handboek een indicatie van te geven. Geef daarbij wel het jaar van het prijspeil aan. Als het niet mogelijk is een indicatie van de kosten te geven, geef dan ten minste aan wat de belangrijkste kostenposten zijn. In de beginfase brengen de introductie en implementatie van de interventie in de organisatie ook kosten met zich mee. Besteed daar aandacht aan!”</p>	
Kostenposten	
Geef indien bekend de kosten (inclusief jaar van het prijspeil) voor toepassing van de interventie of geef aan met welke kostenposten rekening gehouden moet worden, bijvoorbeeld:	
Menskracht (salariskosten of ureninzet)	X

Materialen (aanschaf- en/ of kopieerkosten)	A
Locatiekosten (incidentele huur of vaste locatie nodig?)	X
Licentiekosten	
Kosten voor de trainingen	A
Kosten voor de kwaliteitsbewaking	A
Denk ook aan de kosten voor de introductie en implementatie van de interventie in de organisatie in de beginfase.	
Aanvulling	
<p>Materialen/kosten voor training/kosten voor kwaliteitsbewaking: Door de invoering van het OpvoedPartyPakket dient dit herschreven te worden naar de actualiteit.</p> <p>Licentiekosten: Deze is niet opgenomen in het Handboek OpvoedParty</p>	

Stap 12: Achtergrondinformatie

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
<p>Wat moet je weten: achtergrondinformatie "De uitvoerder kan alleen goed met de interventie aan de slag wanneer hij over voldoende achtergrondinformatie beschikt. Hoe complexer het vraagstuk, hoe meer achtergrondinformatie nodig is. In elk geval moeten centrale begrippen binnen de interventie helder gedefinieerd worden."</p>	
<p>Geef extra achtergrondinformatie Over bijvoorbeeld:</p>	
Het thema of vraagstuk	A
De doelgroep	A
De opvattingen, normen en waarden die in de doelgroep leven	A
Aanvulling	
Bovenstaande punten staan in losse onderdelen en beperkt geschreven in het Handboek OpvoedParty. Deze dienen bij elkaar gevoegd te worden en helder te worden geëxpliciteerd.	

Stap 13: Visie

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek

De visie achter de interventie

“Een probleem of vraagstuk kan op verschillende wijze aangepakt worden. De keuze voor een aanpak hangt af van de visie van waaruit de interventie ontwikkeld is. Met visie bedoelen we de wijze waarop je kijkt naar bijvoorbeeld het op te lossen probleem, naar de betrokken doelgroep of de wijze waarop een uitvoerder intervenueert. Een visie geeft richting. Je kunt de interventie bijvoorbeeld baseren op een proactieve houding van de uitvoerder (erop af) of op een meer terughoudende en faciliterende rol. De cliënt kan gezien worden als hulpbehoevend of als een actieve burger die zelf de regie over zijn problemen moet houden en leert vertrouwen op de eigen kracht. Je kunt werken vanuit een individuele aanpak of juist vanuit een groepsaanpak.

Geef in je handboek duidelijk aan vanuit welke visie de interventie werkt en waarom. In deze visie ligt namelijk vaak de kracht van de interventie. Als een uitvoerder die met de interventie aan de slag gaat alleen de opeenvolgende stappen van de interventie uitvoert, maar niet op de hoogte is van de visie achter de interventie, dan mist de aanpak al gauw zijn ziel. Ook draagt dit het risico in zich dat een interventie wordt aangepast op een wijze die indruist tegen de achterliggende visie. Onder de naam van jouw interventie kunnen dan praktijken ontstaan die niet meer stroken met het oorspronkelijke gedachtegoed.

De visie van waaruit je werkt kan door jezelf ontwikkeld zijn op basis van eigen ervaringen. Je kunt je ook baseren op bestaande inzichten van anderen. In sommige sectoren, zoals de gezondheidsbevordering en ziektepreventie, wordt veel minder vanuit een eigen visie gewerkt. Daar is veelal de brede definitie van gezondheid zoals de WHO die hanteert leidend. In dat geval is het minder zinvol om expliciet aandacht te besteden aan de visie van waaruit je werkt. De vraag vanuit welke theorie en technieken je werkt en waarom is dan wel relevant. Daar gaat de volgende paragraaf over.”

Geef weer van welke uitgangspunten of visie de interventie uitgaat Bijvoorbeeld ten aanzien van:

De cliënt/ burger	A
De werkhouding van de uitvoerder	A
De omgeving van de cliënt/ burger	A
Individuele of groepsbenadering	A
Probleemgericht of focus op mogelijkheden	A
Eropaf of vrijwillige aanmelding en medewerking	A

Let op: dit is geen vast rijtje items waar je standaard aandacht aan moet besteden! Per interventie kunnen de items waarop een specifieke visie of uitgangspunten zijn geformuleerd sterk verschillen.

Aanvulling

Visie: De visie over de OpvoedParty is (te) langdradig beschreven. Het beslaat vier pagina's in het Handboek OpvoedParty en dient beknopter beschreven te worden met behulp van bovenstaande elementen.

Stap 14: Verantwoording

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek

Verantwoording: wat werkt en waarom werkt het?

"De lezer die overweegt om met de interventie aan de slag te gaan, wil weten waarom het aannemelijk is dat de interventie werkt. Hij wil zijn doelgroep zo goed mogelijk helpen. Ook kan hij dan beter verantwoorden richting opdrachtgever en de cliënt of burger waarom hij deze interventie aanbiedt.

Besteed daarom aandacht aan hoe de analyse van het probleem of het vraagstuk, het doel, de doelgroep en de aanpak op elkaar aansluiten. Op welke beïnvloedbare factoren richt de interventie zich (bijvoorbeeld de draagkracht van mantelzorgers van dementerende ouderen)? Hoe wordt rekening gehouden met niet-beïnvloedbare factoren (bijvoorbeeld het voortschrijdend dementieproces)? Hoe wordt de werking van verzachtende of beschermende factoren vergroot (bijvoorbeeld het activeren van een groter sociaal netwerk rondom de dementerende oudere)? Probeer duidelijk te maken dat het doel inderdaad met de gekozen aanpak bereikt wordt. Laat ook zien dat de gekozen doelgroep aansluit bij de analyse van het probleem of het vraagstuk. Door hierbij gebruik te maken van bestaande (wetenschappelijke) kennis krijgt de interventie een degelijke theoretische onderbouwing en wordt het aannemelijker dat deze inderdaad effectief is. De verantwoording is dus zoveel mogelijk gebaseerd op feiten.

Het is goed om helder en puntsgewijs samen te vatten wat de werkzame elementen van je interventie zijn. De werkzame elementen zijn de bouwstenen van de interventie die ervoor zorgen dat ze werkt. Deze elementen mogen bij een eventuele aanpassing van de interventie niet ontbreken."

Onderbouw met een redenering, visie, theorie of onderzoeksliteratuur de antwoorden op de volgende vragen:

Op welke beïnvloedbare factoren richt de interventie zich?	
Hoe wordt rekening gehouden met niet-beïnvloedbare factoren?	
Hoe wordt de werking van de verzachtende of beschermende factoren vergroot?	
Sluit de gekozen doelgroep aan bij de analyse aan van het probleem of het vraagstuk?	
Wordt het doel inderdaad met de gekozen aanpak bereikt?	
Wat zijn de werkzame factoren die bij eventuele aanpassing van de interventie niet mogen ontbreken?	

Aanvulling

Deze zijn niet aanwezig. Herhaaldelijk is in verschillende onderzoeken theorie onderzocht die relevant is voor dit onderdeel en hier beschreven kan worden. Wanneer het werkblad beschrijving interventie wordt ingevuld is het echter wel van belang dat er wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan naar de theoretische onderbouwing.

Stap 15: Praktijkvoorbeeld

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek

Een praktijkvoorbeeld

"Aan de hand van een praktijkvoorbeeld kun je laten zien hoe de interventie in een specifiek geval of specifieke situatie in praktijk gebracht wordt en wat dat opgeleverd heeft. Daardoor krijgt de lezer een concreet beeld van hoe het in de praktijk werkt. Je kunt collega's die met de interventie gewerkt hebben om zo'n praktijkvoorbeeld vragen. Het is echter best lastig om achteraf een praktijkvoorbeeld te reconstrueren. De beste praktijkvoorbeelden komen meestal uit evaluatieonderzoeken met casusbeschrijvingen. Laat je een evaluatieonderzoek naar je interventie doen, vraag daar dan naar!"

Casestudies

Illustreer aan de hand van één of twee casestudies:

Hoe de situatie was voordat de interventie toegepast werd	
Op welke manier de interventie toegepast werd	
Wat er gebeurde tijdens de toepassing van de interventie	
Wat de resultaten waren van de toepassing van de interventie.	

Aanvulling

Casestudies:

In het Handboek OpvoedParty staan geen casestudies beschreven. Uit de interviews die zijn gedaan in het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017) en eerder gedane onderzoeken, kunnen casussen worden gehaald en onder dit kopje geschreven worden.

Stap 16: Ervaringen burger/ cliënt

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek

De burger/ cliënt over de interventie

"Je maakt je handboek nog sterker door ook cliënten/burgers aan het woord te laten. Wat heeft de interventie voor hen betekend? Hoe kijken zij terug op het proces?"

Illustreer aan de hand van enkele citaten de ervaringen van de burger/ cliënt met de interventie. Bijvoorbeeld over:	
De resultaten die de burger/ cliënt bereikt heeft met de interventie	
De ervaren voordelen van de interventie	A
De ervaren nadelen van de interventie	
Aanvulling	
<p>De resultaten die de burger/ cliënt bereikt heeft met de interventie: Er staan een aantal kort quotes van deelnemers in het Handboek OpvoedParty. Deze geven alleen weer hoe zij het hebben ervaren en niet wat de resultaten voor hen waren.</p> <p>De ervaren voordelen van de interventie: Er worden positieve ervaringen benoemd, maar geen voordelen van de interventie.</p> <p>De ervaren nadelen van de interventie: Bovengenoemde geldt ook voor dit punt.</p>	

Stap 17: Ervaring van uitvoerders

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
<p>De uitvoerder over de interventie "Je kunt het handboek verrijken met citaten van de uitvoerders van de interventie. Hiervoor kun je collega's die met de interventie gewerkt hebben interviewen of gebruik maken van citaten uit evaluatieonderzoek. Het hoeft niet allemaal alleen maar positief te zijn. Je geeft een eerlijk beeld van het werken met de interventie in de praktijk wanneer je ook ruimte geeft aan valkuilen, tegenvallers en frustraties. Dat geeft de lezer de kans om daartegen voorzorgsmaatregelen te treffen."</p>	
Illustreer aan de hand van enkele citaten de ervaringen van uitvoerders met de interventie	
De resultaten die de uitvoerder met de interventie heeft geboekt	X
De praktische toepasbaarheid van de interventie	X
Het bereik van de doelgroep met de interventie	X
Valkuilen, onvoorziene omstandigheden of neveneffecten	X
Cruciale succesfactoren	X
Eventuele andere aspecten van uitvoering	X
Aanvulling	

--

Stap 18: Literatuurlijst, adressen en bijlagen

Voorbeeld uit hoe schrijf ik een handboek	
Literatuurlijst Vermeld hier de literatuur waar in het handboek naar verwezen is en/of geef aanvullende leestips. Volg zowel voor de verwijzingen in de lopende tekst van het handboek als bij het opstellen van de literatuurlijst de APA-normen (American Psychological Association). Deze normen zijn op internet te vinden.	
Adressen Geef hier adressen van relevante organisaties voor de toepassing van de interventie (liefst met contactpersonen). Je kunt (in overleg) ook contactgegevens van organisaties die al met de interventie werken opnemen, zodat men daar terecht kan voor informatie over de opgedane ervaringen.	
Bijlagen Lever als bijlagen of op dvd bruikbare materialen, zoals: » een informatiefolder » een (concept)uitnodigingsbrief » een intakeformulier » een evaluatieformulier » werkvormen » werkbladen » beeldmateriaal.	X
Aanvulling	
Literatuurlijst/Adressen: Zijn niet aanwezig.	

Stap 19: Praktijkonderzoek

1. De criteria voor het praktijkonderzoek die het NJi stelt (Bijlage 4 uit het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017)) wordt doorgenomen om een beeld te krijgen wat er van een praktijkonderzoek verwacht wordt.
2. Als leidraad voor het schrijven van het praktijkonderzoek wordt het format van de procesevaluatie (Bijlage 1 uit het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017)) van te voren doorgenomen. In deze procesevaluatie staan hoofd- en subvragen opgesteld die beantwoord dienen te worden.
3. Na het bestuderen van het format procesevaluatie wordt informatie uit deelvraag twee uit het onderzoek 'Op weg naar een bewezen interventie' (2017) gebruikt, om antwoord te geven op de hoofd- en subvragen.
4. Vervolgens wordt er informatie uit interviews gehaald die afkomstig zijn uit eerder gedane onderzoeken naar de OpvoedParty. De informatie moet eveneens antwoord geven op de hoofd- en subvragen.
5. De informatie die verzameld is wordt samengevat, gebundeld en vormgegeven in minimaal één A4.

Stap 20: Aanmelden bij het NJi

1. Wanneer bovenstaande stappen zijn uitgevoerd, kan de OpvoedParty worden aangemeld bij de databank van het NJi, door te mailen naar a.vanoorschot@nji.nl. Het is hierbij van belang dat het Handboek OpvoedParty en het praktijkonderzoek mee worden verzonden.
2. Het kan voorkomen dat, ondanks het volgen van het Plan van Aanpak, dat de OpvoedParty niet direct door de eerste selectie komt. In dat geval wordt er vanuit het NJi feedback gegeven en is het van belang om deze feedback te verwerken. Vervolgens kan de OpvoedParty opnieuw ingediend worden.

